

§ 70

Dnr 2016/KS 0130 10

Kommunplan 2015-2018 med budget för 2017**Kommunledningsutskottets beslut**

- Informationen noteras.

Marie Åkesdotter (MP) deltar inte i beslut.

Reservation

Anita Mattsson (S) reserverar sig för de tjänstgörande socialdemokraternas räkning.

Beskrivning av ärendet

Kommunplan 2015-2018 med budget för 2017 kommer att behandlas i kommunstyrelsen 31 maj 2016 och beslutas i kommunfullmäktige 16 juni 2016. Ärendet omfattar även förslag till ändringar i taxor.

Ordförandeförslag

Ordförande Fredrik Saweståhl (M) föreslår att informationen ska noteras.

Yrkande

Anita Mattsson (S) yrkar att kommunplanen ska utgå från det socialdemokratiska budgetalternativet.

Beslutsgång

Ordföranden ställer frågan om att notera informationen och finner att kommunledningsutskottet har bifallit det. Ordföranden ställer frågan om att kommunplanen ska utgå från det socialdemokratiska budgetalternativet och finner att kommunledningsutskottet har avslagit det.

Bilagor

Tjänsteskrivelse Revidering av taxa för Tyresö kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning.pdf

Justerandes sign 		Utdragsbestyrkande
---	---	--

UTDRAG

VA-taxa 2017.pdf

Tjänsteskrivelse Revidering av taxa för renhållningsavgifter.pdf

Renhållningstaxa för Tyresö kommun 2017.pdf

Äldreomsorgstaxa Protokollsutdrag socialnämnden 2016-04-27 § 1035.pdf

Äldreomsorgstaxa Kommunledningsutskottets protokollsutdrag 2016-04-28 §56.pdf

Tjänsteskrivelse Justering av taxor och avgifter inom kultur- och fritidsnämndens verksamhetsområde.pdf

Budget för revisorerna 2017 förslag från kommunfullmäktiges presidium.pdf

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	--	--------------------

Kommunplan 2015-2018 med budget för 2017

Kommunstyrelsens ordförande

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunfullmäktige beslutar att:

1. fastställa utdebiteringen för 2017 till 19,50 kronor per skattekrona,
2. fastställa inriktning och särskilda uppdrag som anges för verksamhetsområden och kommunala bolag,
3. fastställa budgeterade ramanslag per verksamhetsområde för budgetåret 2017 och plan för 2018- 2020,
4. anslagen till förskola, fritidshem, grundskola och gymnasieskola baseras på beräknad volym, och avräkning mot faktisk volym sker vid bokslut,
5. fastställa resultaträkning, kassaflödesanalys och balansräkning för budgetåren 2017-2020 enligt bilaga X till kommunplanen,
6. fastställa förslag till investeringsprogram som redovisas i bilaga 6 till kommunplanen,
7. godkänna att kommunstyrelsen får besluta om att ta i anspråk medel som har avsatts för volymökningar, totalt 15,0 miljoner kronor i 2017 års budget,
8. godkänna att kommunstyrelsen får besluta om att ta i anspråk medel som avsatts för flyktingkostnader, totalt 8,5 mkr i 2017 års budget,
9. lån får tas upp inom en ram på 1,1 miljarder kronor,
10. fastställa ramen för koncernens rörelsekrediter till 150 miljoner kronor,
11. godkänna att kommunen sammantaget tecknar borgen såsom för egen skuld för Tyresö Bostäder AB:s låneförpliktelser upp till ett totalt högsta lånebelopp om 1 800 miljoner kronor, jämte därpå löpande ränta och kostnader,
12. fastställa borgensavgiften för Tyresö Bostäder AB till 0,4 procent av vid var tidpunkt utnyttjad del, för övriga borgensåtaganden fastställs borgensavgiften i varje enskilt fall,
13. fastställa taxor och avgifter enligt bilaga X.
14. fastställa revisorernas budget för 2017 till 1,6 miljoner kronor samt
15. i övrigt godkänna kommunstyrelsens förslag till revideringar av Kommunplan för 2015-2018.

Styrprocessen

För att kommunens vision ska kunna förverkligas krävs att hela organisationen arbetar mot de angivna målen. Styrprocessen är ett stöd i arbetet för att uppfylla kommunens uppdrag och mål.

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige fastställer vision och strategiska mål inom fem prioriterade strategiska målområden. Kommunfullmäktige anger även inriktning och anslagsfördelning för varje verksamhetsområde. De strategiska målen formuleras så att de är nedbrytbara på nämndnivå. Kommunfullmäktige har också möjlighet att ge särskilda uppdrag till nämnderna. Uppdragen till nämnderna kan beskrivas som åtaganden som omfattar specifika och avgränsade aktiviteter eller insatser som antingen är tidsatta eller ska genomföras under mandatperioden.

Nämndernas uppdrag

Nämnderna formulerar mål för varje verksamhetsområde utifrån relevanta strategiska mål. Dessa fastställs för ett år i taget. Nämnderna har även möjlighet att ge uppdrag till förvaltningarna. I nämndplanerna fastställs även kvalitetsgarantier för verksamhetsområdet.

Enheterna bidrar genom aktiviteter

Enheterna formulerar aktiviteter som ska bidra till att nämndens mål och kvalitetsgarantier uppfylls samt till att eventuella uppdrag genomförs. Enheterna har möjlighet att formulera egna mål inom ramen för enhetens uppdrag och övergripande mål.

Uppföljning är viktigt i målprocessen

Samtliga mål ska följas upp med hjälp av indikatorer, till exempel verksamhetsmätt och nyckeltal. Indikatorerna följs med varierande frekvens beroende på de resultat som finns tillgängliga. Uppföljning med analys är en viktig del i processen och beskrivs närmare i avsnittet Uppföljning, internkontroll och kommunikation

Omvärldsanalys

Omvärldsanalyser utgör långsiktiga strategiska planeringsunderlag för Tyresö kommun i samband med budgetarbetet. Utifrån omvärldsanalysen tas strategiska överväganden för att nå uppsatta mål och skapa den önskvärda framtiden.

Sammanfattning

Teknikutvecklingen har lett till enorma förändringar de senaste årtiondena; datorer, internet, mobiltelefoner, industrirobotar och mycket mer. Datorkapaciteten ökar nu i en sådan takt att datorer och robotar i framtiden kommer att utföra allt mer komplexa uppgifter i ett samhälle som kommer att vara ständigt uppkopplat. Teknikutveckling är ett område som bedöms som ett viktigt område för kommunen att följa och skapa beredskap inför.

De förändringar som kommer till följd av teknikutvecklingen ställer stora krav på ett förändringsarbete inom alla kommunens verksamheter de kommande tio åren. År 2025 ser vi framförallt framför oss att:

- de flesta av informationstjänster, ansökningar och beslut kan utföras när som helst på dygnet och via automatiserade funktioner.
- nästan alla insatser och tjänster kommer att kunna utföras på distans
- i stort sett all elektronisk teknik kommer att vara trådlös, inbyggd eller bärbar och röststyrd
- virtual reality och augmented reality kommer att användas som verktyg inom alla verksamheter
- big data hjälper till att fatta beslut
- allting kommer att vara uppkopplat och automatiseringen kommer att ta över en stor del av det arbete som idag utförs av personal.
- våra medborgare kommer att möta en förändrad arbetsmarknad och som arbetsgivare kommer vi efterfråga en annan kompetens.

Rapporten Omvärlds- och trendanalys 2016 - Tema Teknikutveckling återfinns i ett särtryck.

Styrning av verksamheten - vision och strategiska målområden

Vision för Tyresö kommun 2030

I Tyresö bor nu drygt 60 000 invånare, och det finns en stark känsla för hemkommunen i Tyresö. Kommunens läge med närhet till naturen, skärgården, storstaden och en expansiv arbetsmarknad bidrar till den positiva utvecklingen. Den långsiktiga stadsbyggnadsplaneringen och genomtänkta markanvändningen är en del i framgången. Det har skapat ett Tyresö där livskvalitet står i främsta rummet. God ekonomisk hushållning, effektiva verksamheter och medveten uthållig prioritering av viktiga kärnverksamheter placerar Tyresö i framkant när det gäller resultat och kvalitet.

Tack vare en målmedveten satsning på skolan och kunskap har utbildningsnivån höjts markant. Förskolan och grundskolan har ett särskilt fokus på att se varje individ och låta varje barn utvecklas utifrån sin potential. Utvecklingen har gått från en skola för alla till en skola för var och en där varje elev lotsas fram till att nå utbildningsmålen. Det finns en stor mångfald av alternativ i förskolan och skolan i Tyresö. Inom gymnasieutbildningen finns ett brett utbud och en stor valfrihet i hela regionen. Detta utbud präglas av kvalitet och konkurrenskraft tack vare kommunens profilering mot entreprenörskap och närkontakt med näringsliv och arbetsmarknad. Tyresö är nu sedan flera år en av Sveriges bästa skolkommuner.

Tyresö är en välmående kommun med små sociala problem. Detta är en konsekvens av en ökad självförsörjning, låg arbetslöshet och rätt prioriteringar inom välfärdens kärna. Äldreomsorgen har prioriterats särskilt och är väl anpassad till de äldres behov och efterfrågan. Omsorgen präglas av mångfald och ger goda möjligheter till inflytande, valfrihet och självbestämmande. Det finns en variation av boendeformer för äldre i alla delar av kommunen.

Tyresö är en öppen, tolerant och välkomnande kommun som tar sin del av ansvaret för människor som flyr från krig och förtryck. I fokus för integrationsarbetet, som tillhör det bästa i landet, står att snabbt få nyanlända i arbete och egen försörjning. Även detta har bidragit till kommunens goda ekonomiska ställning och attraktionskraft.

Tyresö är känt för sitt framgångsrika föreningsliv. Barn och ungdomar står i fokus med en stor bredd på utbudet. Tyresö har även år efter år legat i toppen när företagsklimatet rankas. Med ett rikt och differentierat näringsliv med många småföretagare är Tyresö något av ett Stockholms Gnosjö. God planering har möjliggjort nya företag och arbetsplatser i Tyresö inom en rad olika områden, vilket har stärkt serviceutbudet i kommunens olika delar. Skrubbaområdet har numera mängder av arbetsplatser.

Antalet besökande turister i kommunen har ökat bland annat genom att övernattningsmöjligheterna har blivit fler och genom att Tyresö slott och park fyllts med aktivitet.

Kommunens ekonomi är stabil och i bra balans. God hushållning med våra gemensamma resurser, effektivitet, nytänkande och goda medarbetare samt ett gott samarbete med grannkommunerna, inte minst på Södertörn, är några av skälen till den goda ekonomin.

Tyresö har uppmärksammats för sina särskilda satsningar på att öka fokus på medborgarna och sätta Tyresöborna i centrum. Öppenhet, närhet och lyhördhet präglar kommunens arbete. Det har resulterat i en topposition i landet vad gäller nöjda medborgare.

Byggtakten av nya bostäder bidrar till såväl lokal som regional tillväxt. Tyresö är med och tar långsiktigt ansvar för att förbättra bostadssituationen i Stockholms län. Här finns en bra blandning av olika boendeformer i form av bostads- och hyresrätter och egna hem. Tyresö centrum är omtalat för satsningen på en genomtänkt förtätning där en del höga byggnader har byggts och en ökad stadsmässighet förverkligats. Trollbäcken är fortsatt en grön och lummig villastad. Där finns ett utvecklat serviceutbud, inte minst tack vare de mindre förtätningar som genomförts runt Trollbäckens centrum. Den lokala servicen är god i Tyresö Strand där Trädgårdsstaden har färdigställts. Ett nytt mindre centrum med småskalig service har tillkommit vid Trinntorp. Den varsamma omvandlingen av Östra Tyresö som har pågått under många år är färdig.

Infrastrukturen har byggts ut med fokus på framkomlighet och smidighet för olika trafikslag. Gång- och cykelvägnätet är väl utbyggt och sammanlänkat med våra grannkommuner, vilket lett till att cykelåkandet ökat markant. Kollektivtrafiken fungerar bra med korta restider till såväl Stockholm som Nacka och Södertörnskommunerna genom utbyggda tvärförbindelser och även spårbunden trafik. Tvärförbindelserna inom Tyresö är goda. Det medvetna miljöarbetet och förverkligandet av åtgärderna i klimatstrategin har gett goda resultat.

Strategiskt målområde

Livskvalitet - den attraktiva kommunen

Visionen om Tyresö som den mest attraktiva kommunen i Stockholmsregionen ska prägla allt arbete. Det ska vara styrande för den fysiska planeringen av kommunen. Det ska prägla den mångfald av verksamheter som bedrivs av kommunen eller finansieras via kommunen oavsett om det handlar om skola, äldreomsorg eller parkförvaltning. En genomtänkt och långsiktig stadsplanering ska möjliggöra ett Tyresö som växer och tar ansvar i Stockholmsregionen, samtidigt som Tyresös värden - närhet till naturen och stora grönområden, närhet till vatten och skärgård, närhet till storstaden och vår trygghet i vardagen - ska värnas. Det ska vara lätt att leva i Tyresö och vara Tyresöbo. Tillsammans, i dialog med alla Tyresöbor, skapar vi framtidens Tyresö, den attraktivaste kommunen där man vill leva hela livet.

Strategiskt mål

Tyresö är en av Sveriges mest attraktiva boendekommuner

Indikator

Tyresös medborgare bedömer hur det är att bo och leva i kommunen

Tyresöborna om kommunen som en plats att

Andel Tyresöbor som kan rekommendera Tyresö som boendekommun - Svenskt
Kvalitetsindex

Tyresös placering i tidningen Fokus ranking

Andel inköpta ekologiska livsmedel i organisationen

Tyresö är en av Sveriges bästa skolkommuner

Barn- och utbildningsnämnden har definierat tre delmål för att nå målet att bli en av Sveriges bästa skolkommuner. För att nå målet ska förskola och skola präglas av trygghet, delaktighet och höga resultat.

Indikator

Sammanvägt resultat – grundskola (Öppna jämförelser)

Särskilda uppdrag som ska genomföras under mandatperioden

Konkurrensutsättning

All kommunal verksamhet, med undantag för myndighetsutövning och verksamheter som enligt lag eller beslut av kommunfullmäktige ska undantas, kan prövas för konkurrensutsättning. Det gäller såväl befintliga som nya verksamheter. Nämnderna ska eftersträva att erbjuda olika alternativ för att ge medborgarna ökad mångfald och valfrihet. Mångfald innebär bland annat olika huvudmannaskap och driftsformer. Nämnderna ska därför i sina planer (nämndplaner) årligen redovisa dels vilka verksamheter som kommer att prövas för konkurrensutsättning eller införande av valfrihetssystem, dels resultatet av tidigare beslut om nya driftsformer eller införande av valfrihetssystem. När verksamheter konkurrensutsätts ska egenregianbud inte lämnas.

Ekologiska livsmedel

Nämnderna ska medverka till att andelen ekologiska livsmedel uppgår till minst 30 procent.

Medborgarfokus - varje Tyresöbo i centrum

Tyresö kommun arbetar utifrån ett medborgarperspektiv. Det innefattar hög servicekänsla, god närhet, gott bemötande och stor lyhördhet gentemot medborgarna - både som myndighet och serviceorganisation. Kommunen har en fristående tillsynsorganisation för att trygga kvaliteten och stimulera verksamhetsutvecklingen. Vår samordnade satsning på etjänster förenklar medborgarens vardag och ger en snabbare ärendehantering. Vi beaktar även tillgänglighetsaspekter för att underlätta för personer med funktionsnedsättning. De gemensamma förhållningssätt som ska genomsyra våra kontakter med medborgarna är:

- Medborgarperspektiv: Tyresö kommun har ett uttalat medborgarperspektiv med stor servicekänsla och lyhördhet gentemot enskilda invånare.
- Valfrihet: Tyresö kommun erbjuder olika alternativ för att ge medborgarna ökade valmöjligheter.
- Respekt: Tyresö kommun visar tolerans och respekt för den enskilde individen och människors lika värde.
- Närhet: Tyresö kommun ska bidra till ett samhälle där beslut så långt som möjligt fattas av eller nära människor själva.
- Tillgänglighet: Tyresö kommun ska vara tillgänglig som arbetsplats och som serviceorganisation för alla.

Strategiskt mål

Tyresöborna är nöjda med den kommunala servicen

Indikator

Medborgarundersökning - Nöjd-Medborgar-Index (NMI) - helheten

---

Tyresöborna kan påverka kommunens verksamhet

Indikator

Medborgarundersökning - Nöjd-Inflytande-Index (NII) - helheten

---

Blomstrande näringsliv

Entreprenörsandan är stark i Tyresö. Kommunen främjar företagsklimatet och inbjuder till nyetableringar av företag. En nära samverkan med näringslivet är en framgångsfaktor. Genom god planering kan fler arbetsplatser och företag få utrymme att etablera sig och växa i Tyresö. Det ska vara enkelt att vara företagare och entreprenör i Tyresö - kommunens service ska vara god och snabb. Vi konkurrerar aldrig med näringslivet. Ett bra lokalt företagsklimat bidrar till hög sysselsättningsgrad och få arbetslösa.

Strategiskt mål

Tyresö hör till de 25 bästa kommunerna i Sverige när det gäller företagsklimat.

Indikator

Tyresös ranking i Årets företagarkommun

Företagare bedömer kommunens företagsklimat - Svenskt Näringsliv

---

Tyresös företagare är nöjda med den service och det bemötande de får i kommunen.

Indikator

Så uppfattar företagare kommunens den service de fått från kommunen - SBA

Arbetslösheten i Tyresö är bland de lägsta i regionen och sysselsättningsgraden hög.

Indikator

Arbetslösa i kommunen i åldern 16-24år

Arbetslösa i kommunen i åldern 18-64 år- andel av invånarna

God och långsiktig hushållning med effektiva verksamheter

Tyresö kommun har en långsiktigt stabil ekonomi med fokus på kommande generationer. För en långsiktigt stabil ekonomi är det nödvändigt att ha vissa överskott för att möta behov av investeringar, underhåll, utbyggnad, tillväxt och kommunens pensionsåtaganden mot våra medarbetare. Kommunens arbete präglas av effektivitet, enkelhet och ett tydligt fokus på nöjda medborgare. En strävan är att samordna resurser och se till gemensamma behov som kommunen och medarbetarna har. Tyresö kommun visar respekt för skattebetalarna - Tyresöborna - genom att sträva efter kostnadseffektivitet och arbetsmetoder som ger bästa möjliga resultat. Den kommunala utdebiteringen ska hållas på lägsta möjliga nivå för att möjliggöra god och långsiktig hushållning i kommunen.

Strategiskt mål

Kommunens samlade resultat, i den reguljära verksamheten, uppgår till minst två procent av skatteintäkter och statsbidrag under mandatperioden.

Indikator

Ekonomiskt resultat

Investeringar i den skattefinansierade verksamheten finansieras via kassaflöde från den löpande verksamheten.

Indikator

Andel investeringar i skattefinansierad verksamhet som finansierats med egna medel.

Varje verksamhetsområde ska bedrivas inom ramen för tilldelade ekonomiska resurser

Indikator

Ekonomiskt resultat, Tkr

Särskilda uppdrag som ska genomföras under mandatperioden

Taxor och avgifter

Alla nämnder ska årligen se över sina taxor och avgifter i syfte att avgiftsintäkterna ska bidra till verksamheternas finansiering.

Attraktiv arbetsgivare

Tyresö kommun präglas av en god service till medborgarna. För detta krävs motiverade och kompetenta chefer och medarbetare samt ett kreativt och gott arbetsklimat. Tyresö ska stärka sin profil som attraktiv arbetsgivare för att kunna rekrytera och behålla kompetent personal. Tyresö erbjuder många vägar in till arbete i kommunen. Vi erbjuder stimulerande arbetsuppgifter i en utvecklande miljö, god arbetsmiljö, goda möjligheter till utveckling av karriären samt konkurrenskraftiga löner.

Strategiskt mål

Medarbetarna rekommenderar Tyresö kommun som arbetsgivare.

Indikator

Andel av kommunens anställda som skulle rekommendera Tyresö kommun som arbetsgivare

---

Medarbetarnas sjukfrånvaro är lägre än fyra procent.

Indikator

Den totala sjukfrånvaron (%) i hela kommunen

Sysselsättningsgraden är anpassad till de anställdas önskemål.

Indikator

Andel av de anställda i kommunen som anger att sysselsättningsgraden är anpassad till deras önskemål

---

Planeringsförutsättningar

Planeringsförutsättningar för kommunplan och budget syftar till att belysa faktorer som påverkar kommunens planeringsförutsättningar på kort och medellång sikt. Kommunens finansiella förutsättningar styrs bl.a. av hur konjunkturen och sysselsättningen i Sverige utvecklas. Statens beslut och statsbidrag samt lagstiftning som påverkar kommunens verksamheter har också betydelse.

Befolkningsutvecklingen är tillsammans med konjunkturutvecklingen viktiga parametrar för att bedöma påverkan på Tyresö kommun. Folkmängden samt dess sammansättning har betydelse för hur kommunen ska dimensionera sin verksamhet, framförallt gäller det planeringen av barn- och ungdomsverksamheten samt verksamheten för äldre.

Samhällsekonomi

SKL:s (Sveriges kommuner och landsting) bedömningar om samhällsekonomins utveckling och skatteunderlaget ligger till grund för kommunens planeringsförutsättningar.

Svensk ekonomi mot mild högkonjunktur

Den svenska ekonomin utvecklades mycket starkt 2015 med en ökning av BNP på närmare 4 procent. Framöver beräknas tillväxten bli något lägre och BNP väntas i år och nästa år öka med omkring 3 procent. Den svenska ekonomin fortsätter därmed att utvecklas betydligt starkare än ekonomin i många andra länder. Förklaringen är en mycket stark utveckling av inhemsk efterfrågan. Investeringarna och inte minst byggnadsinvesteringarna växer snabbt. I år växer också den offentliga konsumtionen rejält som en konsekvens av den omfattande flyktinginvandringen.

Konjunkturläget nästa år kan beskrivas i termer av mild högkonjunktur. En fortsatt stark utveckling av inhemsk efterfrågan gör att sysselsättningen och därmed också skattunderlaget växer snabbt. Skatteunderlaget ökar i år och nästa år med drygt 2 procent i reala termer vilket är ungefär dubbelt mot normalt. Samtidigt når arbetslösheten nästa år ner mot 6,5 procent.

Diagram: Nyckeltal för den svenska ekonomin

Tabell 1. Nyckeltal för den svenska ekonomin

Procentuell förändring om inte annat anges

	2015	2016	2017	2018	2019
BNP*	3,8	3,1	2,8	1,8	1,8
Sysselsättning, timmar*	1,0	1,3	1,6	0,4	0,3
Relativ arbetslöshet, nivå	7,4	6,8	6,5	6,6	6,8
Timlön, nationalräkenskaperna	3,3	3,1	3,4	3,6	3,7
Timlön, konjunkturlönestatistiken	2,5	3,1	3,4	3,6	3,7
Konsumentpris, KPIF-KS	0,6	1,1	1,5	1,9	2,0
Konsumentpris, KPI	0,0	0,8	1,6	3,4	3,0
Realt skatteunderlag	2,2	2,2	2,1	1,1	0,7
Befolkning	1,1	1,2	1,4	1,6	1,5

*Kalenderkorrigerad utveckling.

Den svenska ekonomin bedöms nå konjunkturrell balans och därefter utvecklas i linje med potentiell tillväxt. Det innebär BNP-ökningar på 1,8 procent dessa båda år och en tillväxt i inhemsk efterfrågan som är av ungefär samma omfattning. Den kommunala konsumtionen fortsätter att växa relativt snabbt till följd av de växande krav som den snabbt ökande befolkningen ställer. Samtidigt utvecklas hushållens konsumtionsutgifter långsammare än

under 2016 och 2017 till följd av en väsentligt svagare inkomstutveckling. SKL gör bedömningen för att kommunsektorn ska kunna klara sina åtaganden beräknas skatten behöva höjas med sammanlagt 1 krona och 82 öre fram till 2019 jämfört med i dag. Dessa skattehöjningar tillsammans med högre räntor innebär att hushållens disponibla inkomster under dessa år minskar i reala termer räknat per invånare.

Att skatteunderlagstillväxten avtar efter 2017 beror till stor del på att arbetsmarknadsläget leder till svagare sysselsättningstillväxt. Dessutom upphör grundavdragen att bidra till ökat skatteunderlag då SKL gör bedömningen att de på sikt stiger i samma takt som taxerad inkomst.

Befolkningsutveckling

De senaste siffrorna över befolkningsutvecklingen i kommunen visar på en kraftig tillväxt av antalet invånare i kommunen, en tillväxt som väntas fortgå under planeringsperioden. Av diagrammet nedan framgår hur befolkningen bedöms utvecklas framöver, totalt samt fördelat på de åldersgrupper som den kommunala servicen främst riktar sig till.

Merparten av den sammantagna befolkningsökningen sker i yrkesverksam ålder. Den procentuella ökningen är störst i förskoleåldrarna och de äldre. Sammantaget ger den framtida befolkningsutvecklingen fortsatt ökade behov av välfärdstjänster.

Diagram: Befolkningsutveckling

Befolkningsutveckling för valda åldersgrupper, åren 2015-2025											
Alder	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
0	485	531	545	573	625	632	646	653	654	653	656
1-5	3 012	3 047	3 139	3 297	3 489	3 538	3 652	3 723	3 764	3 787	3 825
6	681	664	635	639	742	759	718	765	784	804	811
7-12	4 068	4 165	4 156	4 145	4 207	4 266	4 342	4 363	4 440	4 566	4 720
13-15	1 908	1 932	2 013	2 077	2 152	2 141	2 145	2 190	2 186	2 149	2 106
16-18	1 823	1 821	1 880	1 956	2 014	2 086	2 137	2 179	2 165	2 164	2 211
19-64	26 549	27 075	27 444	28 198	29 643	30 023	30 460	30 770	31 031	31 268	31 612
65-79	5 912	5 931	5 943	5 957	5 972	5 923	5 932	5 953	5 893	5 889	5 889
80-w	1 739	1 840	1 931	2 024	2 151	2 266	2 375	2 514	2 724	2 908	3 078
Summa	46 177	47 006	47 686	48 866	50 995	51 634	52 407	53 110	53 641	54 188	54 908

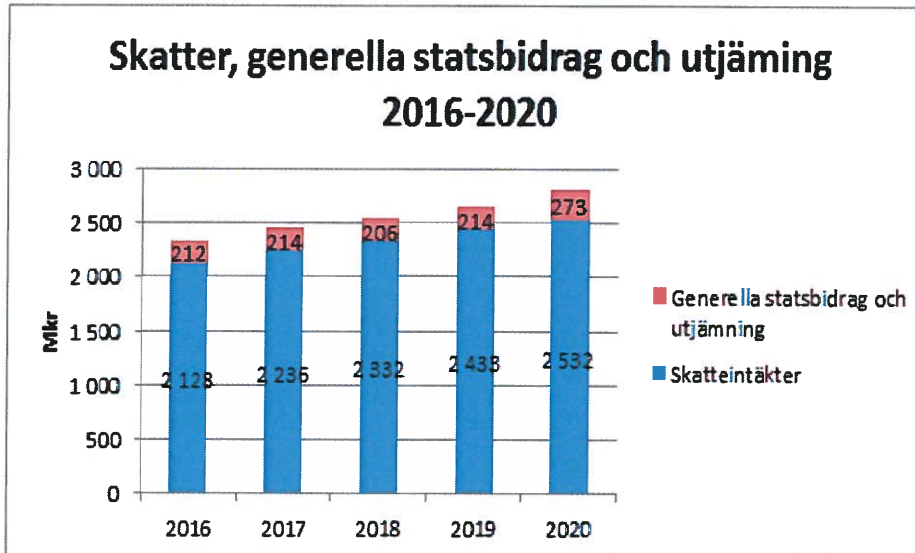
Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning

Kommunens största intäkter är skatter och statsbidrag. Skatteintäkterna utgörs av de skatter som kommuninvånarna betalar. För att utjämna för inkomstskillnader mellan landets kommuner finns ett system för utjämning av intäkter, den så kallade inkomstutjämningen. I inkomstutjämningen garanteras alla kommuner ett skatteunderlag på 115 procent av medelskatekraften. Kommuner som har en skattekraft under 115 procent får ersättning via inkomstutjämningen och vice versa. För att utjämna i skillnader i kostnader mellan kommuner finns ett mellankommunalt system för utjämning av kostnader, vars syfte är att skapa förutsättningar för alla kommuner i landet att ge en likvärdig service till invånarna.

Skattekraften i Tyresö kommun uppgick beskattningsåret 2014 till 112 procent av riksgenomsnittet, den så kallade medelskatekraften. Det betyder att kommunen får intäkter via inkomstutjämningen. Tyresö kommun har en strukturkostnad (SCB 2016) som är högre än genomsnittet för Sveriges kommuner. Kommunen får därför ett bidrag via systemet för kostnadsutjämning.

Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämnung har beräknats utifrån prognos som Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) lämnade 28 april 2016. Kommunens intäkter från inkomstutjämnungen, kostnadsutjämnungen och statsbidrag beräknas till sammanlagt drygt 2,5 miljarder kronor 2017.

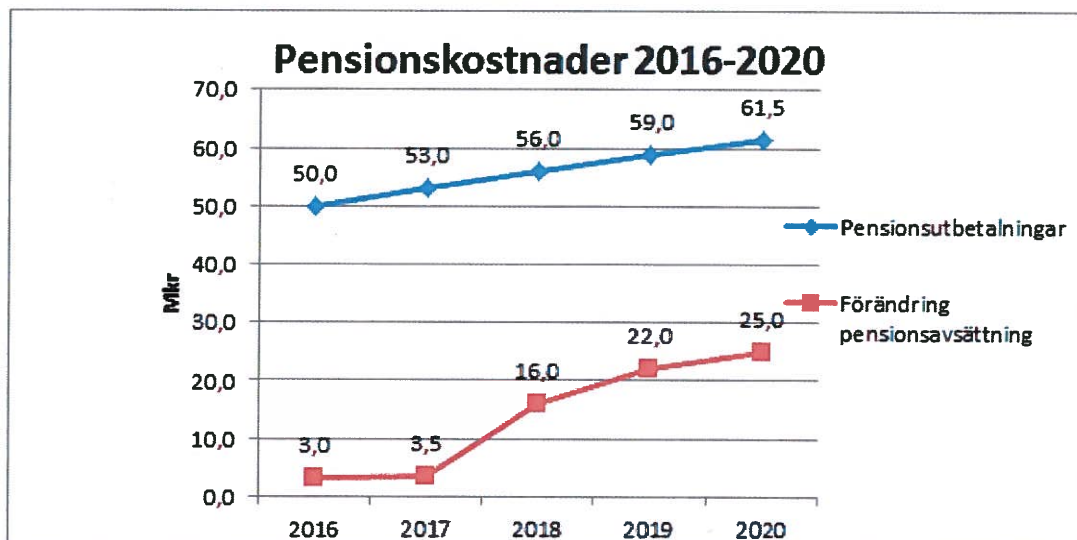
Diagram: Skatter, generella statsbidrag och utjämnung

Övriga verksamhetskostnader

Det finns kostnader i kommunens verksamhet som inte återfinns i nämndernas verksamheter. Den största enskilda kostnaden är den för pensioner. Det är dels utbetalning av pensioner till före detta anställda, dels förändring av pensionskulden. Kommunens totala kostnad för pensioner framgår i diagram Pensionskostnader. Det framgår att kommunens kostnad för pensioner kommer att öka kraftigt från och med 2018. Det är framför allt kostnaden för tjänstepensionerna som ökar, vilket i sin tur beror på att stora personalgrupper, företrädesvis lärare, fått inkomster som berättigar till tjänstepension.

Diagram: Pensionskostnader

Driftbudget 2017 och plan 2018-2020

Kommunen ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Fullmäktige har i Kommunplanen för mandatperioden 2015-2018 fastställt en resultatnivå i den reguljära verksamheten som motsvarar två procent av skatter och statsbidrag som ett mål för god ekonomisk hushållning. Målet har satts för att kunna finansiera investeringar i skattefinansierad verksamhet utan ökad upplåning.

Målet är att kommunens resultat ska uppgå till 2 procent årligen av skatter, statsbidrag och utjämning. Under planeringsperioden uppnås målet för 2017 och 2020, däremot inte för åren 2018-2019. De finansiella kostnaderna beräknas öka från och med 2017 till följd av ökad upplåning för att finansiera investeringsprogrammet. I planen ingår volymökningar enligt befolkningsprognos. Det finns däremot inget utrymme för indexuppräknningar och nya satsningar 2018 och 2019. För 2020 finns ett utrymme om 2 %.

Diagram: Driftbudget i sammandrag 2016-2020

Driftbudget i sammandrag					
	2016	2017	2018	2019	2020
Verksamhetens nettokostnader	-2 325,0	-2 409,6	-2 493,1	-2 623,6	-2 745,9
Skatter, generella statsbidrag och utjämning	2 355,1	2 467,0	2 555,1	2 663,1	2 822,4
Finansnetto	-1,5	-6,0	-18,2	-22,5	-22,9
Årets resultat	28,6	51,4	43,8	17,0	53,6

Sammantaget uppgår verksamhetsområdenas nettoramar 2017 till 2 396 miljoner kronor. Det är 67 miljoner mer än i 2016 års budget. Verksamheterna tillförs under 2017 knappt 54 miljoner kronor för volymökningar. Därutöver har 15 miljoner kronor avsatts i volymreserv till kommunstyrelsens förfogande från 2017 och framåt. Från och med 2019 har 35 miljoner kronor avsatts för att finansiera etablering av ett kultur- och kunskapscenter i centrumnära läge.

Sammantaget ökar anslagen (i fasta priser) till verksamheterna med ca 375 miljoner kronor under perioden 2017-2020, varav den demografibaserade ökningen står för knappt 254 miljoner.

Resursfördelning verksamhetsområden

Anslagen till verksamhetsområdena ges som fasta respektive demografibaserade anslag. Varje år fastställs volymberäknade anslag för barnomsorg, skola, vård och omsorg, individ- och familjeomsorg, vuxenutbildning, arbetscentrum samt bibliotek, kultur och fritid som tar hänsyn till demografiska förändringar. Det bidrar till att behovet av resurser flyttar från de verksamheter där efterfrågan och behovet minskar till verksamheter där efterfrågan och behoven ökar. Från och med 2017 ges demografibaserade anslag utifrån senast kända befolkningsökning till de tekniska verksamheterna. Anslaget till Omsorg om personer med funktionsnedsättning justeras utifrån befolkningsutvecklingen samt bedömning av framtida behov. Utöver detta kan det tillkomma politiska prioriteringar som påverkar anslagsfördelningen.

Diagram: Demografins ekonomiska effekter per verksamhetsområde

Demografins ekonomiska effekter, 2016-2020. Belopp i miljoner kronor

Förändring av ramar till följd av demografi, 2016 års prisnivå	Förändring			
	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020
Verksamhetsområde - VO				
Förskola	12 540 362	11 864 239	16 609 934	11 437 126
Grundskola	5 811 603	3 665 737	13 369 516	14 901 904
Individ och familjeomsorg	2 412 853	4 020 172	7 444 625	2 146 839
Omsorg om personer med funktionsnedsättning **	7 617 952	7 850 344	8 089 825	8 336 611
Äldreomsorg	14 646 208	15 196 167	17 168 343	15 844 738
Gymnasium	7 470 770	7 758 107	7 700 639	7 470 770
Vuxenutbildning	427 065	718 766	1 377 476	362 243
Arbetscentrum	162 421	273 360	523 880	137 768
Bibliotek, kultur och fritid (inkl. fritidsgårdar)	2 135 512	3 145 962	5 454 610	1 453 787
Plan och exploatering	283 261	288 172	293 169	298 252
Väghållning och park	1 171 259	1 191 567	1 212 227	1 233 245
Miljö, trafik och övrigt	93 056	94 670	96 311	97 981
Bygglövsverksamhet	89 537	91 089	92 668	94 275
<i>*Verksamheternas anslagsförändring till följd av förändringar i befolkningsstruktur</i>				
<i>** Faktisk befolkningsförändring 2014-2015 samt bedömt behovsläge.</i>				
<i>** Faktisk befolkningsförändring 2014-2015</i>				
<i>Kommentar: Tabellen tar ej hänsyn till ev. generella uppräkningspriser.</i>				

Politiska prioriteringar

Utöver kompensationen för volymförändringar i verksamheten fördelas ytterligare resurser utifrån de politiska prioriteringar som föreslagits under planperioden. För år 2017 utökas budgeten med 21 miljoner kronor. Utöver detta sker en indexuppräknings om 2 procent på fem verksamhetsområden (förskola, grundskola, individ- och familjeomsorg samt näringsliv). Från och med 2019 tillkommer ytterligare cirka 35 miljoner kronor per år till följd av kommunens satsning på ett kultur- och kunskapscenter i centrumnära läge, en verksamhet som är tänkt att kombineras med bl.a. gymnasie- och vuxenutbildning.

Tabell: Politiska prioriteringar

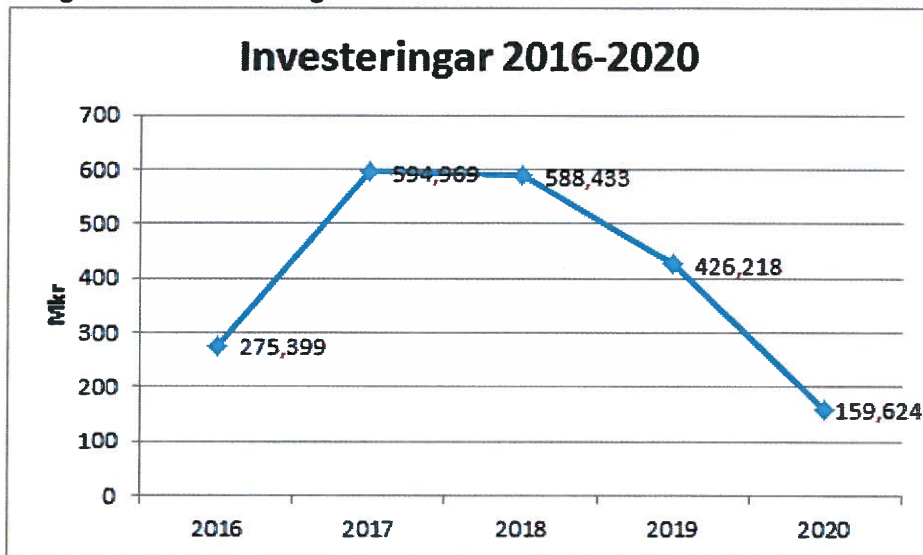
Nya politiska prioriteringar under perioden 2017-2020					
Belopp i mkr	VO	2017	2018	2019	2020
Ökad personalitet	Förskola	10,0	20,0	20,0	20,0
Resursförstärkning	Grundskola	4,0	4,0	4,0	4,0
Höjt tak för högkostnadsskyddet	Äldreomsorg	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7
Profiltid, permanentning	Bibliotek, kultur och fritid	1,0	1,0	1,0	1,0
Utökning av verksamhet	Plan och exploatering	4,0	4,0	4,0	4,0
Utökning av gator och park	Väghållning och park	1,6	1,6	1,6	1,6
Ökade kostnader för kommunalförbund och revision	Kommunalförbund mm	1,2	1,2	1,2	1,2
Summa		21,1	31,1	31,1	31,1

Investeringar och finansiering

Investeringsprogrammet för perioden 2016-2020 omfattar 2 044 mkr. Utgifterna fördelas enligt följande diagram.

Diagram: Investeringar 2016-2020

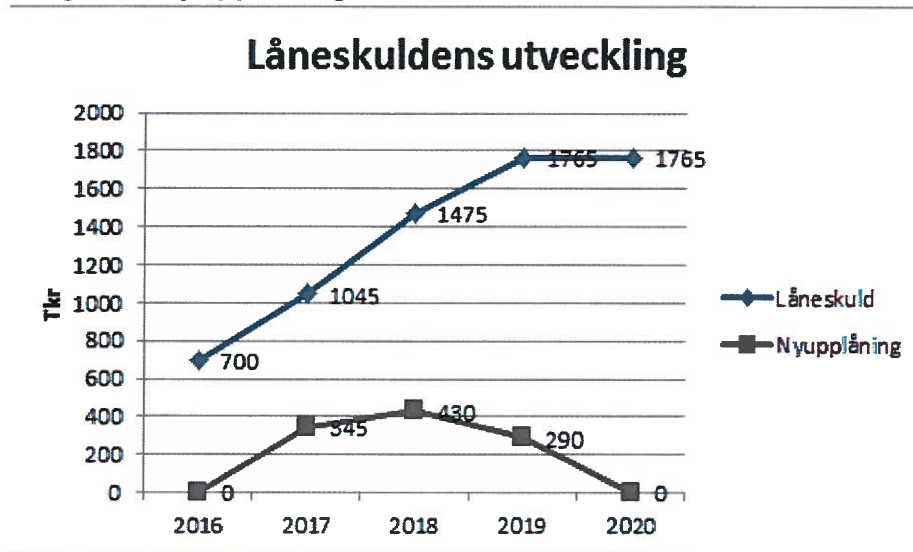
Den största enskilda investeringen under perioden är en ny skola i Fornudden. Andra större investeringsprojekt är:

- utveckling av Norra Tyresö centrum
- ny ishall i anslutning till Tyresövallen
- byggnation av gator, vatten och avlopp i östra Tyresö, Solberga och Raksta med flera områden
- ny skola med idrottshall i Trollbäcken
- utveckling av Alby fritidsområde

Hela investeringsprogrammet framgår av Bilaga 6.

För att finansiera investeringarna kommer upplåningen att behöva öka. Upplåningsbehov och låneskuld framgår av nedanstående tabell.

Diagram: Nyupplåning och låneskuld

Låneskulden per invånare beräknas öka från 15 tkr per invånare 2016 till 34 tkr per invånare 2020 om investeringsprogrammet lånefinansieras. Alternativa finansieringsmöjligheter behöver övervägas, och en strategi för finansiering av investeringar ska tas fram.

Tabell: Låneskuld per invånare

Låneskuld, tkr/invånare					
År	2016	2017	2018	2019	2020
Tkr/invånare	15	22	30	35	34

Styrning och uppföljning av nämndens verksamheter

I detta kapitel redogör vi för kommunens 21 verksamhetsområden samt styrningen och uppföljningen av nämndernas och bolagens verksamheter inom de olika områdena. För varje verksamhetsområde anges med vilken inriktning verksamheten ska bedrivas och vilka särskilda uppdrag som ska genomföras under mandatperioden.

Anslaget för perioden anges i 2016 års prisnivå utifrån de demografiska förutsättningar och politiska prioriteringar som anges i denna kommunplan för åren 2015-2018. Anslaget omprövas och fastställs av kommunfullmäktige varje år utifrån bland annat förändrade demografiska förutsättningar.

Verksamhetsområde 1: Förskola och pedagogisk omsorg

Verksamhet och syfte

Förskolan vilar på demokratins grund. Utbildningen i förskolan syftar till att barn ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns utveckling och lärande samt en livslång lust att lära.

Förskolan ska uppmuntra och stärka barnens medkänsla och inlevelse i andra människors situation. Verksamheten ska präglas av omsorg om individens välbefinnande och utveckling. Inget barn ska i förskolan utsättas för diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning hos någon anhörig eller funktionsnedsättning och inte heller utsättas för annan kränkande behandling.

Förskolan i Tyresö arbetar på ett sätt som främjar inkludering av alla barn - ett arbets- och synsätt som går under namnet "En skola för var och en".

Verksamhetens inriktning

Tyresös invånare ska erbjudas kvalitet och valfrihet. Önskemålen om barnomsorgsform varierar såväl mellan olika familjer som inom samma familj och även under olika perioder av ett barns uppväxt. En viktig utgångspunkt är att det ska vara möjligt för båda föräldrarna att förena arbetsliv med ansvar för barn och familj. För att möjliggöra arbete på obekvämt arbetstid och även på detta område verka i enlighet med arbetslinjen, så finns omsorg och förskoleverksamhet på kvällar, nätter och tidig morgon.

Tyresös förskolor ska ha en hög kvalitet i verksamheten. Kvalitet skapas genom kunnig och engagerad personal. Skolorna måste ha en tydlig och uthållig utvecklingsstruktur och arbetet med att förbättra kvaliteten måste ske systematiskt och kontinuerligt. Personalen i förskolan är viktig för barnens utveckling och bör därför få det stöd, vidareutbildning och utrustning som krävs. Det är viktigt att alla medarbetare är utbildade i den pedagogik som används på förskolan.

I förskolan ska alla känna sig trygga. Det är därför viktigt att barngrupperna är tillräckligt små för att barnen ska kunna utvecklas under lugna och ordnade former samt att förskolorna har en personaltäthet som gör att alla barn blir sedda. Mobbning och andra kränkningar måste konsekvent bekämpas. I Tyresö råder nolltolerans. Insatser mot mobbning ska alltid bygga på dokumenterat framgångsrika forskningsbaserade åtgärder.

Särskilda uppdrag som ska genomföras under mandatperioden

Arbeta för ökad personaltäthet och minskade barngrupper

Inleda ett målmedvetet och långsiktigt arbete med kompetensförsörjning

Genomlys behovet av förskoleplatser i alla kommundelar

Bereda förskoleplats upp till 30 timmar per vecka för barn till arbetssökande.

Det särskilda uppdraget är genomfört.

Anslag från kommunfullmäktige

Titel	Budget 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budget 2020
Kommunbidrag - VO 1 - Förskola och pedagogisk omsorg				

Aktuella investeringar under perioden för VO 1

- Fornuddsparken, exploatering ny för- och grundskola
- Förskola Fornudden

Verksamhetsområde 2: Grundskola inklusive grundsärskola och fritidshem

Verksamhet och syfte

Verksamheten vilar på demokratins grund. Utbildningen syftar till att elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Skolan ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Omsorg om den enskildes välbefinnande och utveckling ska prägla verksamheten. Ingen ska i skolan utsättas för diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning, och inte heller utsättas för annan kränkande behandling. Sådana tendenser ska aktivt motverkas. Främlingsfientlighet och intolerans måste bemötas med kunskap, öppen diskussion och aktiva insatser. Undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper. Grundsärskolan ska ge elever med utvecklingsstörning en utbildning som är anpassad till varje elevs förutsättningar och så långt det är möjligt motsvara den som ges i grundskolan. Grundsärskolan undervisar i samma ämnesområden som grundskolan medan träningskolan undervisar utifrån fem kunskapsområden. Fritidshemmet ska stimulera elevernas utveckling och lärande samt erbjuda dem en meningsfull fritid och rekreation. Utbildningen ska utgå från en helhetssyn på eleven och elevens behov. Skolan i Tyresö arbetar på ett sätt som främjar inkludering av alla barn - ett arbets- och synsätt som går under namnet "En skola för var och en".

Verksamhetens inriktning

Eleverna i Tyresös grundskolor ska få en bra utbildning. Alla elever, oavsett bakgrund, ska ha en bra grund att stå på för att kunna förverkliga sina drömmar i livet. För att göra det möjligt måste utbildningen hålla en hög kvalitet. Det pedagogiska ledarskapet är tydligt och våra

rektorer har kunskap och kompetens för att tolka uppdraget, omsätta det i undervisningen samt styra och leda arbetet för en hög måluppfyllelse för eleverna. Tyresös skolor har en hög kvalitet i undervisningen. Kvalitet skapas genom kunniga och engagerade lärare, som ger varje elev möjlighet att nå kunskapsmålen. Det stimulerar viljan och lusten att lära mer. Skolan blir aldrig bättre än mötet mellan lärare och elev. Därför ska vi satsa på våra lärare. Det handlar inte bara om löner, det handlar också om vidareutbildning, tydliga karriärmöjligheter och höga krav vid rekrytering. Bättre undervisning ligger till grund för höjda resultat i våra skolor. Skolorna måste därför ha en tydlig och uthållig utvecklingsstruktur, och arbetet med att förbättra kvaliteten måste ske systematiskt och kontinuerligt. I skolan ska alla känna sig trygga och ha arbetsro. Mobbning och andra kränkningar måste konsekvent bekämpas och i Tyresö råder nolltolerans. Allt arbete mot mobbning och kränkningar inom skolverksamheten och på fritidshemmen ska bygga på dokumenterat framgångsrika forskningsbaserade åtgärder.

Särskilda uppdrag som ska genomföras under mandatperioden

Arbeta för mindre klasser och/eller ökad lärartäthet i lågstadiet

Genomlys behovet av grundskoleplatser i alla kommundelar

Inleda ett målmedvetet och långsiktigt arbete med kompetensförsörjning

Stärka studie- och yrkesvägledningen i syfte att minska studieavbrott på gymnasiet.

Anslag från kommunfullmäktige

Titel	Budget 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budget 2020
Kommunbidrag - VO 2 - Grundskola inkl. grundsärskola och fritidshem				

Aktuella investeringar under perioden

- Fornuddsparken, exploatering ny för- och grundskola
- Planavtal ny skola Trollbäcken
- Ny skola Fornudden

Verksamhetsområde 3: Individ- och familjeomsorg

Verksamhet och syfte

Verksamhetens syfte är att vara ett skyddsnät och en garanti för att de som bor eller vistas i kommunen får den hjälp och det stöd de behöver för att kunna leva i ekonomisk och social trygghet. Biståndet utformas så att det stärker den enskildes möjligheter att leva ett självständigt liv. Individ- och familjeomsorgen omfattar såväl allmänt förebyggande som individuellt inriktade insatser för barn, ungdomar och vuxna. Insatserna kan gälla exempelvis:

- ekonomiskt bistånd
- familjerådgivning
- missbruksvård
- insatser för barn och ungdom
- mottagande av ensamkommande flyktingbarn

- stödboende
- förebyggande insatser
- anhörigstöd.

Verksamhetens inriktning

Visionen för Tyresö är att bli den mest attraktiva kommunen i regionen att bo och leva i. Vi vill att detta omfattar alla Tyresöbor. Kommunen ska erbjuda olika typer av stöd till den som inte upplever sig klara sin livssituation ekonomiskt eller socialt. Tidiga insatser ger bättre förutsättningar för en stabil livssituation. Därför ska det finnas ett utbud av evidensbaserade stödinsatser som inte kräver utredning eller biståndsbeslut med målet att stärka den enskildes självständighet. Tillsammans med andra förekommande aktörer och huvudmän sätter vi individens bästa i fokus. Det personliga ansvaret för egen försörjning är en grundläggande skyldighet. Utgångspunkten för ekonomiskt bistånd ska därför vara att försörjningsstöd är av tillfällig art. Genom tidig myndighetssamverkan ges rätt stöd för att den enskilde ska komma ut i egen försörjning. Barnperspektivet ska genomsyra allt som görs, eftersom barns rättighet till en trygg uppväxt är vårt viktigaste uppdrag. Där psykiskt eller fysiskt våld förekommer ska insatser sättas in omedelbart. Anhöriga som vårdar en närstående behöver ibland stöd för att orka med. För en del personer handlar det om att få hjälp med insatser som den närstående behöver. För andra handlar det om att de behöver få information eller utbildning om den närståendes behov.

Särskilda uppdrag som ska genomföras under mandatperioden

Utveckla tidiga insatser inom individ- och familjeomsorgen i samverkan med olika aktörer
Genomlys behovet av boendeplatser inom individ- och familjeomsorgen i alla kommundelar

Fortsätta öka självförsörjningsgraden

Nivån ligger idag på två procent.

Implementera och utveckla projektet "En väg in och många vägar till arbete, studier och egen försörjning" i den ordinarie verksamheten.

Det särskilda uppdraget är genomfört.

Anslag från kommunfullmäktige

Titel	Budget 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budget 2020
Kommunbidrag - VO 3 - Individ och familjeomsorg				

Verksamhetsområde 4: Omsorg om personer med funktionsnedsättning Verksamhet och syfte

Syftet med verksamheten är att skapa förutsättningar för människor med olika funktionsnedsättningar att kunna leva ett så självständigt liv som möjligt. Stödet till personer med funktionsnedsättning är inriktat på att ge den enskilde förutsättningar att leva som andra genom att ge stöd och service som stärker hans eller hennes möjligheter att leva ett

självständigt liv. För att nå dit behövs ett varierat utbud av insatser samt att stödet är anpassat till varje individs behov. Insatserna kan bland annat gälla:

- boende och boendestöd
- korttidsvistelse
- korttidstillsyn
- hemtjänst
- avlösarservice
- ledsagarservice
- kontaktpersoner
- bostadsanpassning
- daglig verksamhet
- personlig assistans
- anhörigstöd
- sysselsättning
- förebyggande insatser

Verksamhetens inriktning

Människor med funktionsnedsättningar har rätt till ett liv på lika villkor som andra. De hinder som en medborgare med en funktionsnedsättning begränsas av ska därför avhjälpas där så är möjligt. Alla medborgare ska ha möjligheter att välja sitt boende, ha en givande fritid och delta i arbetslivet. Därför ska valfriheten värnas för denna grupp. Stödverksamheter ska möta individen på dennes villkor med målet att stärka dennes självständighet. Där lämpliga tekniska lösningar finns ska detta vara ett alternativ som den enskilde kan välja. En bra samverkan med andra förekommande aktörer och huvudmän där individens bästa är i fokus är en självklarhet. Anhöriga som vårdar en närstående behöver ibland avlastning eller annat stöd för att orka med. Därför måste omsorgen vara lyhörd för deras behov och tillsammans med landstinget erbjuda det stöd som efterfrågas.

Särskilda uppdrag som ska genomföras under mandatperioden

Genomlysna behovet av boendeplatser inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning i alla kommundelar.

Anslag från kommunfullmäktige

Titel	Budget 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budget 2020
Kommunbidrag - VO 4 - Omsorg om personer med funktionsnedsättning				

Aktuella investeringar under perioden

- Stödboenden Sågentomten
- Inventarier Sågen
- Gruppboenden funktionsnedsättning

Verksamhetsområde 5: Äldreomsorg

Verksamhet och syfte

Äldreomsorgens syfte är att skapa förutsättningar för människor med olika funktionsnedsättningar orsakade av åldrande eller sjukdomar att kunna leva ett så självständigt liv som möjligt. Det är av avgörande betydelse att kommunen kan erbjuda ett brett utbud av olika insatser utifrån individens behov. Insatserna formar tillsammans en helhet som täcker upp olika behovssituationer i vardagen. Insatserna kan till exempel gälla:

- särskilda boendeformer (permanent boende, korttidsvård eller växelvård)
- hjälp i hemmet (omvårdnad, service, avlösning, ledsagning, trygghetslarm)
- bostadsanpassning
- rehabilitering
- förebyggande insatser
- anhörigstöd.

Verksamhetens inriktning

I Tyresö ska det vara lätt att leva livet, hela livet. Hjälp i hemmet ska finnas för den som inte själv längre klarar sin omvårdnad. Hjälpen ska ges med respekt för individens integritet och självbestämmande. Den enskildes rätt att styra sin vardag ska alltid vara vägledande. Även om omsorgen bedöms vara av hög kvalitet kan den upplevas på olika sätt av olika människor. Därför ska det finnas ett stort utbud av aktörer att välja mellan, både för hjälp i ordinärt boende och vård- och omsorgsboenden. Där det är möjligt ska hjälp i ordinärt boende vara ett alternativ till vård- och omsorgsboende. Där lämpliga tekniska lösningar finns ska detta vara ett alternativ som den enskilde kan välja. Det finns många äldre som önskar att få känna tryggheten i att bo i en gemenskap. Därför ska vi fortsätta planera för olika former av tillgängliga boenden, med eller utan omsorg. En bra samverkan med andra förekommande aktörer och huvudmän där individens bästa är i fokus är en självklarhet. Anhöriga som vårdar en närstående behöver ibland avlastning eller annat stöd för att orka med. Därför ska omsorgen vara lyhörd för deras behov och tillsammans med landstinget erbjuda det stöd som efterfrågas.

Särskilda uppdrag som ska genomföras under mandatperioden

Säkerställa tillkomsten av ytterligare boendeplatser inom äldreomsorgen genom nya vård- och omsorgsboenden

Genomföra en satsning på mat och måltider inom äldreomsorgen

Genomföra Silviacertifiering av äldreomsorgen

Det särskilda uppdraget är genomfört.

Genomlys behovet av boendeplatser inom äldreomsorgen i alla kommundelar.

Anslag från kommunfullmäktige

Titel	Budget 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budget 2020
Kommunbidrag - VO 5 - Äldreomsorg				

Aktuella investeringar under perioden

Det finns behov av att öka antalet platser inom vård- och omsorgsboende under perioden. De tillkommande platserna kan skapas i både privat och kommunal regi. I investeringsprogrammet har inte upptagits medel för uppförande av vård- och omsorgsboenden i kommunal regi. Ett vård- och omsorgsboende är under uppförande vid Farnarstigen. Planarbete pågår för två ytterligare boenden i Trollbäcken och Tyresö strand.

Verksamhetsområde 6: Gymnasieskola

Verksamhet och syfte

De flesta ungdomar söker till gymnasiet efter grundskolan. Valfriheten är stor och eleverna kan söka till Tyresös eget gymnasium, som har både yrkesförberedande och högskoleförberedande program, men också till såväl fristående som kommunala skolor i hela länet. I Stockholms län råder frisök till gymnasiet, vilket betyder att elever som söker till gymnasieskolor i andra kommuner blir mottagna som förstahandssökande där. I Tyresö utnyttjas den möjligheten av cirka 80 procent av 16-17-åringarna. Syftet med gymnasieskolans och gymnasiesärskolans utbildningar är att förbereda eleven för framtida studier och arbetsliv. 68 procent av ungdomarna i Tyresö kommun med målgruppsstillhörighet särkolan, väljer att studera på Tyresö gymnasiesärskola. Ungdomar från andra kommuner kan söka till Tyresö gymnasiesärskola.

Verksamhetens inriktning

Gymnasieskolan engagerar och attraherar Tyresös elever. Skolan är modern och erbjuder program som ligger i linje med elevernas egna val. Tyresö gymnasium är ett gymnasium som snabbt tar till sig och drar nytta av framtida teknisk utveckling, särskilt inom den digitala sektorn. Vi lever i en globaliserad värld som även påverkar skolan lokalt. I samverkan med länets alla kommuner utvecklar vi gymnasieutbildningen så att elevens val alltid är val mellan skolor med högsta kvalitet. Förståelse för människors skilda bakgrund präglar arbetet i Tyresö gymnasium - så att tolerans är framträdande drag i arbetsmiljön. Gymnasiet är Tyresös stolthet. Stoltheten bygger på att alla elever har goda kunskaper och ligger högt i framtida rankingar. Arbetsmarknaden frågar efter framtidens Tyresöelever, och de är framgångsrika inom forskning och utbildning på universitet och högskolor. Vi strävar efter att ungt företagande och utlandsförlagd praktik ska genomföra verksamheten.

Gymnasiesärskolan har ett gott rykte och ska samverka med andra gymnasiesärskolor, både kommunala och fristående. I gymnasiesärskolan ska varje elev få det stöd och den arbetsro som krävs för att nå så långt som möjligt utifrån sina egna förmågor. De nationella programmen som erbjuds är utvalda i förhållande till efterfrågan på arbetsmarknaden och gymnasiesärskolan ska ha ett omfattande samarbete med arbetsplatser - vilket leder till att fler elever får arbete och går ut i egen försörjning. De senaste åren har några elever fortsatt sina studier inom vuxenutbildningen, vilket är ett bra betyg på utbildningens kvalitet.

Särskilda uppdrag som ska genomföras under mandatperioden

Implementera framtidens gymnasium med ny profilering och nytt arbetssätt

Genomföra etablering av nytt gymnasium för såväl högskoleförberedande som yrkesförberedande program

Stärka studie- och yrkesvägledningen i syfte att minska studieavbrott på gymnasiet

Anslag från kommunfullmäktige

Titel	Budget 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budget 2020
Kommunbidrag - VO 6 - Gymnasieskola				

Verksamhetsområde 7: Vuxenutbildning

Verksamhet och syfte

Centrum för livslångt lärande (C3L) är Tyresö kommuns lärcenter för vuxenutbildningen. C3L bedriver kommunal vuxenutbildning på grundläggande och gymnasial nivå, särskild undervisning för vuxna (Särvux), gymnasiala yrkesutbildningar, yrkeshögskoleutbildningar samt svenska för invandrare (sfi). Yrkesutbildningar sker i kommunens egen regi och genom ramavtal med andra utbildningsanordnare. I egen regi finns barnskötar-, omvårdnads-, ekonomiassistent- och yrkesförarutbildning. Genom ramavtal med andra genomförs utbildningar inom restaurang, elektronik och VVS. C3L har yrkeshögskoleutbildningar inom kvalificerad informationsteknik (IT). Lärlingsutbildning finns både i kommunens egen regi och i samverkan med Haninge kommun. Högskolekurser på distans erbjuds i samverkan med högskolan i Gävle. Alla Tyresöbor erbjuds studie- och yrkesvägledning. C3L samarbetar med arbetsförmedlingen, försäkringskassan, arbetsmarknadsenheten, socialförvaltningen och kommuner i Stockholms län kring vuxnas lärande. Verksamhetens syfte är att vägleda och stötta människor till arbete och egen försörjning.

Verksamhetens inriktning

Vuxenutbildningen är framgångsrik på alla nivåer, inte minst vad gäller eftergymnasiala utbildningar, yrkeshögskolekurser samt yrkesutbildningar för vuxna. Samverkan med gymnasieskolan är given. Vuxenutbildningen främjar integration genom språkutbildning, yrkesutbildningar och omfattande nätverk. Vuxenutbildningen är ett föredöme för skola och utbildning. Utbildning i vuxen ålder är ett självklart eget val i en vuxenutbildning som också är en rättighet för var och en. Särskild utbildning för vuxna (särvux) följer inriktningen på vuxenutbildningen och fler får arbete.

Anslag från kommunfullmäktige

Titel	Budget 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budget 2020
Kommunbidrag - VO 7 - Vuxenutbildning				

Verksamhetsområde 8: Arbetscentrum

Verksamheten och syfte

Arbetscentrum erbjuder olika former av stöd och arbetsmarknadsåtgärder för att fånga upp ungdomar, invandrare, utförsäkrade och arbetslösa genom att slussa dem vidare till studier, olika arbetsmarknadsåtgärder eller egen försörjning. Detta sker i nära samarbete med vuxenutbildningen, arbetsförmedlingen och försörjningsstödsenheten inom socialförvaltningen. Verksamhetens syfte är att hjälpa och stötta de Tyresöbor som är eller riskerar att bli arbetslösa samt arbeta för ett mer integrerat samhälle genom att underlätta för flyktingar, invandrare och personer med funktionsnedsättningar att etablerar sig på arbetsmarknaden och därigenom bli delaktiga i samhället.

Verksamhetens inriktning

Insatser för att främja arbete och egen försörjning utvecklas genom samverkan mellan Arbetscentrum och andra institutioner och organisationer, förvaltningar och samverkansorgan. Arbetscentrum ska ha en nära dialog och gott samarbete med det lokala näringslivet.

Arbetslösheten för ungdomar ska minska med nya vägar till arbete. Detta gäller också för invandradeför invandrade, särskilt kvinnorna. Tyresö ska tillhöra toppskiktet när det gäller kvalitet i mottagandet och integration. För att minska utanförskapet ytterligare och få fler, inte minst nyanlända, att bli en del av samhället ska en integrationsstrategi tas fram som utvecklar och förnyar samspel, arbetssätt och projekt mellan kommunen och dess verksamheter och näringslivet, bostadsmarknadens parter, föreningsliv och övriga civilsamhället. I detta ska arbete och egen försörjning utgöra grunden.

Mångfalden är tydlig i företagandet, det sociala arbetet och i skolan. De demokratiska värderingarna slår igenom i alla yrken och på alla arbetsplatser så att var och en respekteras för sin tro, sin bakgrund, sin ålder och sexuella läggning eller könsidentitet.

Särskilda uppdrag som ska genomföras under mandatperioden

Genom aktiva insatser i nära samverkan med andra aktörer verka för ännu högre sysselsättningsgrad och självförsörjningsgrad i Tyresö

Öka kapaciteten för flyktingmottagandet

Inrätta offentligt skyddade anställningar i syfte att öka självförsörjandegraden.

Ta fram en integrationsstrategi

Implementera och utveckla projektet "En väg in och många vägar till arbete, studier och egen försörjning" i den ordinarie verksamheten från och med 2016.

Det särskilda uppdraget är genomfört.

Anslag från kommunfullmäktige

Titel	Budget 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budget 2020
Kommunbidrag - VO 8 - Arbetscentrum				

Verksamhetsområde 9: Bibliotek, kultur, fritid och fritidsgårdar

Verksamhet och syfte

Biblioteksverksamheten omfattar förutom utlåning av böcker även talboksservice, utbud av olika media samt service till äldreomsorgen och skolan. Biblioteket erbjuder även digitala tjänster. Syftet med biblioteksverksamheten är att främja intresse för läsning, litteratur och utbildning. Alla medborgare har tillgång till ett folkbibliotek för information, upplysning och annan kulturell verksamhet.

Tyresö kultur och fritidsgårdar omfattar kulturenheten med konsthall och bokningsbara lokaler i Kvarnhjulet och Forellen, ungdomscafét Bonza, naturskolan och kulturskolan samt Tyresö fritidsgårdar och Bergfotens fritidsgård. Huvuddelen av den löpande verksamheten riktar sig till barn och ungdomar. Syftet med verksamheten är att tillhandahålla ett brett och varierat kulturutbud och en meningsfull fritid för kommuninvånarna. Demokrati och delaktighet är viktiga ledord i verksamheterna.

Fritid erbjuder olika former av föreningsstöd och ändamålsenliga anläggningar och skapar förutsättningar för friluftsliv, rekreation och spontanidrott. Fritid gör även insatser för att förbättra fritids- och kulturutbudet för personer med funktionsnedsättning. Verksamhetens syfte är att skapa förutsättningar för meningsfulla fritidsaktiviteter främst för barn och ungdomar.

Verksamhetens inriktning

Tyresö förknippas ofta med sitt rika kultur- och idrottsliv och den fantastiska naturen med mycket bra förutsättningar för stimulerande aktiviteter i det fria. Alliansens ambition är att med olika insatser ytterligare förstärka den attraktiva bilden. Vi vill fortsätta utveckla utbudet av aktiviteter både genom egna arrangemang, investeringar och genom att aktivt stödja och hjälpa det aktiva föreningslivet. I vårt Tyresö prioriterar vi barn och ungdomar. Vi prioriterar även breddaktiviteter inom både kulturoch idrottsområdet. Det gör vi genom att behålla nolltaxan, som ger alla ungdomsföreningar gratis tillgång till kommunala anläggningar. Funktionsnedsatta barn och ungdomar är, och kommer att vara, en högt prioriterad grupp i vårt Tyresö. I samarbete med övriga kommuner på Södertörn och med riktade insatser ska vi fortsätta att utöka utbudet för denna grupp. Utbudet ska präglas av valfrihet och mångfald. Detta märks till exempel genom ett utökat utbud inom Kulturskolans ram och genom att flera föreningar erbjuder Profilfritids. Vi fortsätter att bygga nya och även utveckla våra befintliga anläggningar, gärna i samverkan med föreningar, näringsliv och våra grannkommuner. Vårt nya kulturhus i närheten av Tyresö centrum kommer att bli en mötesplats för alla generationer med bibliotek, scener, biograf och samlingslokaler och kommer att erbjuda en mångfald av aktiviteter. Alliansen vill även stimulera och uppmuntra till ännu fler lokala kulturaktiviteter. Vi vill att Albyområdet ska vara ett nav för det rörliga friluftslivet i Tyresö, samtidigt som det fortsätter att vara en samlingsplats för hela familjen. Därför är det viktigt att det fortsatta

utvecklingsarbetet i området sker med omsorg och känsla för miljön, men också skapar möjligheter till fler aktiviteter än i dag. För att ytterligare stimulera olika grupper till en hälsosammare livsstil, vill vi satsa på projekt med inriktning på folkhälsan. Vi erbjuder ungdomar 13-15 år en mötesplats där de ges möjligheten till, jämte Tyresö föreningsverksamhet, att påverka sin fritid, känna delaktighet, engagemang och utvecklas. Personalen jobbar aktivt för att finnas till för besökarna, vilket kan innebära allt från att hjälpa till att dra igång aktiviteter, vara "ett bollplank" eller att "öppna dörrar". Personalen arbetar med ett främjande förhållningssätt som ska ge ungdomarna utrymme till egna idéer och lösningar. Visionen är att Tyresö fritidsgårdar ska vara en trygg mötesplats för alla, med utrymme för personlig utveckling och socialt samspel. På fritidsgården ska alla känna sig trygga. Mobbning och andra kränkningar måste konsekvent bekämpas och i Tyresö råder nolltolerans. Insatser mot mobbning ska alltid bygga på dokumenterat framgångsrika forskningsbaserade åtgärder.

Särskilda uppdrag som ska genomföras under mandatperioden

Genomföra den planerade Alby-utvecklingen

Utveckla någon form av kulturhus i anslutning till Tyresö centrum i nära samverkan med andra aktörer

Arbeta fram en strategisk anläggningsförsörjningsplan inom verksamhetsområde

Anslag från kommunfullmäktige

Titel	Budget 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budget 2020
Kommunbidrag från- VO 9 - Bibliotek, kultur och fritid (inkl. fritidsgårdar)				

Aktuella investeringar under perioden för VO 9

- Samlingsanslag för fritidsanläggningar
- Ishall vid Tyresö C
- Kylaggregat Fontanahallen
- Upprustning friidrottsanläggning, Trollbäckens IP
- Konstgräsplan mellan Strandskolan och Tyresö skola
- Alby friluftsområde, fastighetsunderhåll
- Alby friluftsområde, utveckling ny vision
- Alby friluftsområde, port till Nationalparken
- Upprustning Fårdala ridhus
- Parkourpark

Verksamhetsområde 10: Plan och exploatering

Verksamhet och syfte

Till verksamheten för mark och exploatering hör bland annat projektering, byggprojektledning, exploatering och förvaltning av kommunens mark. Till planerhetens verksamhet hör kommunens fysiska planering. Arbetet bedrivs både på en strategisk nivå genom översiktlig planering och mer konkret genom framtagandet av detaljplaner i samarbete

med byggherrar, fastighetsägare och andra kommunala förvaltningar. Huvuduppgiften för mät- och kartenheten är att vara en del av eller stödja andra verksamheters myndighetsutövning och övriga verksamhet. Mät-, kart- och GIS-verksamheten utför kommunens uppgifter i den nationella informationsförsörjningen (till exempel med adresssättning).

Verksamhetens inriktning

Det påbörjade arbetet med en ny Översiktsplan för Tyresö ska gå i mål under 2016. Det är viktigt att den fortsatta processen präglas av stor öppenhet och en strävan efter att involvera så många Tyresöbor som möjligt. Översiktsplanen är ett viktigt verktyg för att nå vårt långsiktiga mål att göra Tyresö till den mest attraktiva kommunen i Stockholmsregionen. En bärande tanke när det gäller stadsbyggnadsutvecklingen är att förtäta i centrala lägen och att i övrigt, så långt möjligt, värna om karaktären på våra olika kommundelar och slå vakt om det gröna, naturnära Tyresö. En genomtänkt stadsplanering bidrar även till stärkt trygghet i samhället. För att långsiktigt säkerställa kommunens möjligheter att driva en sådan stadsbyggnadsutveckling är det viktigt att ha processer på plats för att kunna genomföra eventuella strategiska markförvärv. Det är även viktigt att ha en god uppföljning av vad som händer med markområden utanför Tyresös gräns i anslutning till Tyresö som vi har ett intresse av att vara med och påverka. Vi vill ha ett särskilt fokus på en översyn av Tyresös företagsområden de kommande åren. Detta i syfte att effektivisera dem så att fler arbetsplatser kan rymmas, fler företag etablera sig eller tillåtas expandera.

Tyresö Centrum och Bollmora

Den stora utvecklingen av Tyresö centrum är väsentlig för Tyresö. Med Tyresö View och den nya stadsparken har de södra delarna av centrum lyfts till en ny nivå. Centrum kopplas samman med det nya Nybodaområdet genom ett aktivitetsstråk med park, lek och skate- och parkourpark. Bostäder byggs i kvarteret Järnet, vid Hasselbacken, vid Kyrkogränd, vid Siklöjevägen, i Farmarstigen och vid Njupkärrsvägen. Det är viktigt att det byggs med olika upplåtelseformer. Grunderna för utbyggnaden av Norra Tyresö Centrum är på plats. Här skapas attraktiva stadskvarter, ett höghus, nya gator, nytt torg, nya parker, nya grönytor, trivsamma innergårdar, nya butiker, ny service och nya möjligheter för kultur, fritid och utbildning för alla. Den nya stadsdelen sätter människan i centrum, parkeringar grävs ner och bussterminalen förbättras. Tyresö Centrum byggs ut och utbudet förbättras. De nya utemiljöerna har utsmyckningar och planteringar. I Tyresö Centrum utvecklas i bred samverkan ett nytt Kultur- och Kunskapscentrum där verksamheter inom bland annat bibliotek, kultur, vuxenutbildning och högskoleförberedande gymnasieutbildning samordnas. Yrkesförberedande gymnasieutbildning ges samtidigt förbättrade lokaler och nya förutsättningar inom ramen för den nuvarande lokaliseringen. Sammantaget öppnat detta möjligheter för en ny utveckling där områden runt Farmarstigen och Granängsringen förtätas med nya attraktiva bostäder.

Trollbäcken

Trollbäcken är och ska förbli en lummig och grön villastad. En översyn av de gamla detaljplanerna har påbörjats, för att tillsammans med villaägare och boende ordna brister i infrastruktur, dagvattenhantering och trafiksäkerhet med mera. Under perioden vill vi även genomföra en centrumutvecklingsplan för Trollbäcken. Vi vill ta ett helhetsgrepp som omfattar sträckan längs Vendelsövägen från Drevviken till Södergården inklusive Alléplan.

Här ryms bostäder med olika upplåtelseformer, arbetsplatser och en utökad service för hela Trollbäcken, med en viss förtätning. Kompletteringen stärker det kommersiella utbudet och ger ett mer levande centrum. I området kommer vi se till att det byggs seniorlägenheter och äldreomsorg.

Tyresö Strand

Tyresö Strand har under en period över 30 år förändrats och utvecklats från i huvudsak fritidshusområde till ett attraktivt villaområde uppblandat med en modern trädgårdsstad. En centrumbildning har kommit på plats och den kommunala servicen har förbättrats och utvecklats. Utvecklingen framåt kommer att vara långsammare. Den tredje etappen av Trädgårdsstaden som planerats sedan länge kommer att fullföljas med 400-600 bostäder. Tyresö Strand kompletteras också med ytterligare smärre förtätningar med olika upplåtelseformer samt även med utökad kommunal service som ett nytt särskilt boende inom äldreomsorgen. Trafiksituationen i Tyresö Strand och längre österut förbättras kontinuerligt.

Östra Tyresö

Tempot i planläggningen av Östra Tyresö har ökat. Nu arbetas med 2-3 detaljplaner parallellt, istället för en i taget som tidigare. Detta gör det möjligt att ligga i fas med den ursprungliga tidsplanen för detaljplaneringen i hela Raksta och fram till Trinntorp. Alliansen har även tagit initiativ till att få plats nya planbestämmelser som möjliggöra utbyggnad till 105 + 40 kvadratmeter i tre fyra olika områden i väntan på färdiga detaljplaner.

I de yttre delarna av Brevik och i Bergholm är det däremot fortfarande långt kvar till riktiga detaljplaner och just nu förs dialog med boende om en alternativ modell för att snabbare släppa fram större byggrätter. Alternativet går ut på att enbart VA byggs ut och att ansvaret för gator stannar på de lokala vägföreningarna. Bortsett från att det möjliggör högre tempo i utbyggnaden av VA och därmed större byggrätter skulle det också ge lägre kostnad för fastighetsägarna och för skattebetalarna.. Etapp 7 Solberga, etapp 9 Ugglevägen och etapp 10 Brobänken är nu i byggfas. Etapp 8 Raksta är i planfas, och planläggningen av etapp 11 Tegelbruket påbörjades under 2015. Under perioden 2015-2018 kommer planläggningen av ytterligare två etapper att påbörjas.

Särskilda uppdrag som ska genomföras under mandatperioden

Arbeta fram en centrumutvecklingsplan för Trollbäcken som omfattar sträckan längs Vendelsövägen från Drevviken till Södergården i syfte att möjliggöra mindre förtätningar med bostäder och förbättrat service- och centrumutbud

Planera Trädgårdsstadens tredje etapp

Genomföra ett arbete i syfte att effektivisera Tyresös företagsområden så att fler arbetsplatser kan rymmas, fler företag etableras eller tillåtas expandera

Inleda arbetet med att upprätta naturreservat runt Telegrafberget och runt Barnsjön

Det särskilda uppdraget är genomfört.

Etablera ett kultur- och kunskapscentrum med högskoleförberedande program i samverkan med vuxenutbildning och kulturverksamhet i anslutning till Tyresö centrum

Utarbeta riktlinjer och en process kring strategiska markförvärv

Anslag från kommunfullmäktige

Titel	Budget 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budget 2020
Kommunbidrag - VO 10 - Plan och exploatering				

Aktuella investeringar under perioden för VO 10

- Exploatering Östra Tyresö
- Exploatering övriga Tyresö
- Nytt kartsystem
- Markreserv
- Ärendehanteringssystem
- Samlingsanslag för samhällsbyggnadsutredningar
- Samlingsanslag, sociala boenden
- Ombyggnad av Tyresö centrum till den nya visionen
- Trädgårdsstaden
- Kryddvägen
- Grindstolpen
- Prästgårdsv/Apelv
- Vendelsöv 42/Kringlan
- Gymnasietomten Wättinge
- Åkervägen, Trollbäcken
- Åkervägen, Trollb, exploateringsbidrag
- Granitvägen
- Granitvägen, exploateringsbidrag
- Nyfors markanvisningstävling

Verksamhetsområde 11: Väghållning och park

Verksamhet och syfte

Väghållnings- och parkverksamheten syftar till att hålla bra, framkomliga och trygga vägar med bra beläggningar och god belysning. Detta för att säkerställa en säker trafikmiljö för alla trafikantgrupper året runt. Verksamheten vårdar och utvecklar parker, grönmiljöer och lekplatser för att de ska vara säkra, tillgängliga och ha ett högt lekvärde. Verksamheten deltar också i detaljplanearbetet och tar fram skötselplaner.

Verksamhetens inriktning

Ett av Tyresös största projekt är de stora satsningarna på Tyresövägen. Det investeras i åtgärder som förbättrar framkomligheten för såväl privatbilism och kollektivtrafik, som gång- och cykeltrafik. Det skapas sammanhängande gång- och cykelstråk hela vägen från Östra Tyresö till Tyresö Centrum. Vägen breddas steg för steg till tre körfält. Nya infartsparkeringar skapas, busshållplatser förlängs så att fler bussar ryms, farthinder och farliga passager byggs bort från vägen. Under 2016 påbörjades den nya cirkulationsplatsen vid Petterboda.

Framkomligheten behöver även förbättras längs Gudöbroleden genom Trollbäcken, och det gör vi i samverkan med Trafikverket. I samarbete med både Trafikverket och Stockholms Stad vill vi se på möjligheten att ta bort trafikljuskorsningen i Skrubba och förlänga

Bollmoravägen från Skrubba Malmväg till Gudöbroleden för att på så sätt öppna upp området mer. Tyresö och våra grannkommuner genomför stora satsningar på bättre cykelstråk till Haninge, Nacka och Stockholm. I Tyresö satsar Alliansen 6 miljoner om året på cykeltrafiken fram till 2020, vilket ger Tyresö ett mycket bra cykelnät. Cykelpendlingen underlättas genom fler och bättre cykelparkeringar vid knutpunkter. Satsningen på att förbättra all skyltning fortsätter också. Gång- och cykelvägar och busshållplatser är prioriterade när det gäller kommunens tillgänglighetsanpassning.

Tyresö är en av Sveriges mest trafiksäkra kommuner, och det är något som Alliansen slår vakt om. Att skapa trygga skolvägar är prioriterat. En förbättrad trafiksäkerhet är också en viktig effekt av de nya detaljplanerna i bland annat Östra Tyresö och även i översynen av detaljplanerna för Trollbäcken. Tyresö ska vara en kommun med välskötta parker och närhet till grönområden. Alliansen vill därför se en fortsatt utveckling av Fornuddsparken och av nya parker inom projektet Norra Tyresö Centrum.

Anslag från kommunfullmäktige

Titel	Budget 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budget 2020
Kommunbidrag - VO 11 - Väghållning och park				

Aktuella investeringar under perioden för VO 11

- Tyresövägen (från Bäverbäcken och österut)
- Utbyggnad av cykelvägar
- Brygga vid Klövberget
- Samlingsanslag för gata och park
- Utbyggnad Radiovägen

Verksamhetsområde 12: Miljö och trafik

Verksamhet och syfte

Miljö- och trafikenhetens verksamheter syftar till att vårda, utveckla och bevara den oexploaterade och den exploaterade miljön och verka för en långsiktigt ekologisk hållbar utveckling. Enheten verkar också för en bra trafikplanering, en god trafiksäkerhet för alla trafikantgrupper, en förbättrad folkhälsa och en ökad tillgänglighet på gator och i parker för alla medborgare.

Verksamhetens inriktning

Alliansens Tyresö ska ligga i framkant i omställningen till ett hållbart Sverige. Genom att planera på ett hållbart sätt med god miljö i fokus når vi långt. Att förtäta kommunens centrala delar är ett exempel på byggande som är bra ur miljöperspektiv. Byggandet i Tyresö ska samtidigt anpassas till den omgivande miljön och naturen. På detta sätt kan vi motverka onödig sprängning och avverkning. Att vi tillsammans med övriga kommuner på Södertörn satsar på att minska transporterens miljöbelastning genom att samordna varutransporter och ha en infrastruktur för förnyelsebara drivmedel är viktigt och ger stora effekter. Detta gäller också renhållning och andra transporter, vilket framgår av tydliga krav i våra upphandlingar.

I dag är Tyresö en av Sveriges mest naturskyddade kommuner med Tyresta Nationalpark och sju naturreservat. Beslut har tagits om ett åttonde - Telegrafberget. Under kommande år vill vi även göra naturreservat av området runt Barnsjön.

För oss är det viktigt med en välutbyggd och välfungerande kollektivtrafik. Vi jobbar för ännu tätare och snabbare busstrafik från alla delar av Tyresö - Brevik, Strand, Centrum/Bollmora, Krusboda och Trollbäcken - till Gullmarsplan och centrala Stockholm.

När etapp 7 Solberga är utbyggd kommer det att gå busstrafik till Raksta. I den stamnässtrategi för länet som antagits av landstinget kopplas busstrafik från norr och söder samman, så att linjer från Tyresö fortsätter vidare från Gullmarsplan till centrala Stockholm, Universitetet och Täby/Vaxholm hela trafikdygnet alla dagar. Alliansen i Tyresö står helhjärtat bakom detta arbete. Även ny och snabbare stombusstrafik från Tyresö längs Örbyleden mot viktiga mål som Huddinge Sjukhus, Södertörns Högskola och Flemingsberg bör kunna komma på plats inom de närmaste åren. I kommunens diskussioner med trafikförvaltningen är det samtidigt prioriterat att fortsätta att skapa tätare och snabbare tvärförbindelser mot Haninge, Nacka och Huddinge. Även förbättrad kollektivtrafikmatning till tunnelbanan i till exempel Skarpnäck som komplement till Gullmarsplan är önskvärt, liksom matning till pendeltågsnätet i till exempel Älvsjö eller Årstaberget, vilket sammantaget medverkar till att avlasta Nynäsvägen. Vi har även tagit initiativ till att se över och förbättra tvärförbindelserna inom kommunen. Ett viktigt steg här är att möjliggöra busstrafik till Skälsåtra.

Särskilda uppdrag som ska genomföras under mandatperioden

Vidta fortsatta åtgärder för förbättrad framkomlighet längs Tyresövägen

Följa upp och ta fram nya åtaganden enligt Tyresö kommuns klimatstrategi

Fördjupa samarbetet med Trafikverket och andra parter för bättre framkomlighet längs Gudöbroleden.

Utreda förutsättningarna för busstrafik till och genom Skälsåtra.

Det särskilda uppdraget är genomfört.

Anslag från kommunfullmäktige

Titel	Budget 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budget 2020
Kommunbidrag - VO 12 - Miljö och Trafik				

Verksamhetsområde 13: Vatten och avlopp

Verksamhet och syfte

Syftet med VA-verksamheten i Tyresö kommun är att förse invånarna med ett gott och friskt dricksvatten, ta hand om och avleda avloppsvattnet från hushåll och industrier samt att avleda dagvatten med minsta möjliga olägenhet för invånarna.

Verksamhetens inriktning

Vatten och avlopp är något vi alla förväntar oss ska fungera. Genom att hålla ett bra tempo i underhållet och förnyelsen av ledningsnätet i Tyresö säkerställer vi det. Verksamheten ska samtidigt ha fokus på goda miljöåtgärder.

Genom att vi fortsätter att bygga ut det kommunala VA-nätet ansluts varje år fler invånare till det. Alliansens mål är att under perioden få kommunalt VA på plats i ett antal etapper på Brevikshalvön, i Raksta samt i Nyfors-området. När vår satsning på en ny sjöledning från Breviks Skola till Noret är färdig under denna period, blir det möjligt för oss att därefter påbörja arbetet med att etappvis även ansluta fastigheter i Yttre Brevik till VA-nätet.

Särskilda uppdrag som ska genomföras under mandatperioden

Ta fram en modell för som kan medge större byggrätter

En förutsättning är att det finns individuella lösningar för avlopp och VA samt där kommunalt avlopp och VA ligger långt bort i tiden.

Anslag från kommunfullmäktige

Titel	Budget 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budget 2020
Kommunbidrag - VO 13 - Vatten och avlopp				

Aktuella investeringar under perioden för VO 13

- Sjövattenledning Breviks skola-Noret
- Samlingsanslag för vatten och avlopp

Verksamhetsområde 14: Renhållning

Verksamhet och syfte

Kommunens renhållningsverksamhet ansvarar för att upprätta kommunala föreskrifter för hantering av hushållens avfall samt att samla, ta om hand och behandla detta avfall enligt gällande lagstiftning och på miljömässigt bästa sätt.

Verksamhetens inriktning

Renhållningsområdet i Tyresö har de senaste åren på Alliansens initiativ genomgått flera förändringar. Genom satsningar på matavfallsinsamling och behovstömning görs vinster för oss alla och inte minst miljön. Under den period som denna kommunplan avser ska vi fullfölja dessa satsningar.

Vi strävar även efter att ha nöjda abonnenter som upplever servicen som god. Som ett led i detta ska kretsloppscentralen i Petterboda fortsätta att utvecklas med fokus på återvinning och återbruk. Renhållningsverksamheten i Tyresö ska hålla en hög standard när det gäller hänsyn till miljön.

Särskilda uppdrag som ska genomföras under mandatperioden

Fortsätta utveckla matavfallsinsamling för att få större täckningsgrad bland flerfamiljshus och bland verksamheter och företag

Aktuella investeringar under perioden för VO 14

- Samlingsanslag för renhållning
- Masshanteringsplats Mediavägen
- Sopsug Norra Centrum

Verksamhetsområde 15: Bygglovsverksamhet

Verksamhet och syfte

Till bygglovsenhetens verksamhet hör att handlägga olika typer av bygglovsärenden, strandskyddsärenden, byggsamråd och tekniska samråd samt arbetsplatsbesök. En viktig del av verksamheten är även att ge råd till allmänheten och att utföra tillsyn. Verksamheten ska bedrivas i enlighet med plan- och bygglagen.

Verksamhetens inriktning

De senaste åren har bygglovsverksamheten i Tyresö utvecklats mycket positivt. Den gamla ordningen med långa handläggningstider och många undantag har bytts till en verksamhet som är professionell, smidig, snabb och håller en hög kvalitet. Alliansen är stolt över det goda och medvetna förändringsarbete som har genomförts.

Utmaningen är nu att bibehålla nivån i bygglovsverksamheten. Den ska i fortsättningen alltid präglas av hög kompetens, gott bemötande och korta handläggningstider för kompletta ärenden. Det ska vara lätt att som Tyresöbo eller företagare vara i kontakt med bygglovsenheten.

Anslag från kommunfullmäktige

Titel	Budget 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budget 2020
Kommunbidrag f- VO 15 - Bygglovsverksamhet				

Verksamhetsområde 16: Näringsliv

Verksamhet och syfte

Näringslivsverksamheten ansvarar för att utveckla kontakterna och bygga nätverk med det lokala näringslivet. Vi ska verka för att ge goda förutsättningar för nyföretagande och nyetablering samt medverka till att förvaltningarna erbjuder en bra och effektiv service till näringslivet. Syftet med näringslivsarbetet är att utveckla och säkerställa ett gott näringslivsklimat i Tyresö kommun.

Verksamhetens inriktning

Entreprenörsandan är stark i Tyresö. Här finns över 1 000 småföretag och nära 11 000 arbetstillfällen. En nära samverkan mellan kommunen och det lokala näringslivet är av stor betydelse, och är något vi i Alliansen ser som prioriterat i utvecklingen av Tyresö. Det är mot den bakgrunden som vi de senaste åren har tagit initiativ till att stärka näringslivsarbetet i Tyresö med en näringslivschef och även medvetet arbetat för att förbättra servicen och

informationen till etablerade och nya företag. Detta har gett positiva effekter. Ett ytterligare steg för att förbättra kommunens näringslivsarbete är vårt deltagande i projektet "Förenkla helt enkelt". I detta projekt genomgår chefer och tjänstemän på en lång rad förvaltningar och nivåer inom kommunen tre utbildningssteg med syftet att de ska bidra till att utveckla och stärka företagsklimatet i Tyresö. Ett annat steg vi nu också vill ta är att i samverkan med olika aktörer se över hur turismen och besöksnäringen kan stärkas. Detta kan sätta Tyresö på kartan som en attraktiv besökskommun och bidra till ökad sysselsättning. Med unika kultur- och industrihistoriska miljöer och en fantastisk natur har Tyresö massor att erbjuda såväl besökare från andra delar av Stockholms län som hela landet.

Företagsklimatet i Tyresö ligger sedan några år tillbaka på en hög nivå enligt olika mätningar, men vårt mål är att långsiktigt och stabilt vara i det absoluta toppskiktet när det gäller företagsklimatet. Det är en del av vår vision om Tyresö som den attraktivaste kommunen. Det ska vara enkelt att vara företagare i Tyresö och att få den service som behövs. Kommunen ska dessutom vara ett föredöme genom att inte konkurrera med näringslivet. Genom kommunens planering kan vi också bidra till att förbättra för det lokala näringslivet. Fler arbetsplatser och företag kan rymmas och expandera i Tyresö genom översyn och genom att vi förtätar våra företagsområden och skapar fler lokaler i samband med olika byggprojekt. Ett bra lokalt företagsklimat bidrar även till hög sysselsättningsgrad.

Alliansen ser gärna ett stärkt samarbete mellan skolan och näringslivet. Detta stärker Tyresö kommun som en kommun med många kreativa entreprenörer. Även samarbetet mellan kommunen och det lokala näringslivet kan stärkas genom att vi tillsammans skapar någon form av företagarråd.

Särskilda uppdrag som ska genomföras under mandatperioden

Fördjupa samarbetet med det lokala näringslivet för att stärka företagsklimatet

Ta fram strategi för turism och stärkt besöksnäring

Anslag från kommunfullmäktige

Titel	Budget 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budget 2020
Kommunbidrag - VO 16 - Näringsliv				

Verksamhetsområde 17: Gemensam verksamhet

Verksamhet och syfte

Verksamhetsområdet gemensam verksamhet omfattar kommunstyrelseförvaltningen.

Kommunstyrelseförvaltningen svarar för kommunens övergripande styrning, planering och uppföljning av kvalitet, ekonomi och personalfrågor, lokalförsörjning, fastighetsförvaltning samt stöd till den politiska verksamheten. Avdelningen Medborgarfokus har som syfte att verka för att kommunens invånare ska vara nöjda med och ha god nytta av den kommunala verksamheten.

Konsult- och servicekontoret har till uppgift att ge stöd och service till verksamheterna när det gäller IT, löne- och ekonomiadministration, upphandling och projektstöd.

Verksamhetens inriktning

Den gemensamma verksamheten är en lång rad olika verksamheter. Allt från information till löneutbetalningar samlas här. Stora delar av verksamheten är vad som kan kallas stödverksamheter eller back office. Det är här viktigt att sträva efter hög kvalitet i allt som genomförs. Genom att vara en attraktiv arbetsgivare ska kommunen säkerställa hög kompetens och hög servicegrad inom alla dessa enheter så att den utåtriktade verksamheten kan fokusera på sin verksamhet. Vi strävar dessutom efter hög effektivitet och god ekonomisk hushållning. Vi ser ett behov av att stärka verksamheter som till exempel upphandling och IT för att kommunen ska kunna möta utvecklingen och ligga i framkant.

Två verksamheter framstår som särskilt viktiga. Det är kommunens servicecenter som är vårt ansikte utåt, och vår granskningsenhet som kvalitetsgranskar, gör tillsyn och följer upp andra verksamheter inom alla kommunens områden. Satsningen på att utveckla ett servicecenter i kommunen som påbörjades 2006 har gett många positiva effekter och gjort det lättare för Tyresöbor att komma i kontakt med kommunen för att få hjälp, stöd, service och svar. Vi ska slå vakt om denna verksamhet och ständigt utveckla den för att verkligen kunna vara den effektiva och högkvalitativa serviceorganisation som Tyresö ska vara. Vi strävar även efter att fortsätta utveckla Tyresö kommun som en 24-timmars serviceorganisation genom att bland annat löpande införa fler e-tjänster. Kvalitetsenhetens tillsyn och granskning av allt från förskola till äldreomsorg är av största vikt, så att vi kan upptäcka och åtgärda brister snabbt. Genom bra tillsyn och granskning kan vi på ett effektivt sätt säkerställa hög kvalitet i våra verksamheter. Tyresöborna ska kunna lita på kommunen och på de verksamheter som bedrivs.

En annan viktig funktion är det interna konsult- och servicekontoret som har till uppgift att bistå och ge service till övriga förvaltningar i kommunen. För oss är det väsentligt att den verksamheten sköts på ett effektivt sätt som sänker kostnaderna för kommunens kärnverksamheter. För att hantera de stora ekonomiska utmaningarna som Tyresö kommun står inför bör kommunen fokusera på att minska sina kostnader. Kommunen köper varor och tjänster för närmare en miljard per år. Genom att ta ett samlat grepp kring kommunens affärer kan kostnaderna minskas.

Tyresö verkar brett för ökad trygghet. Det brottsförebyggande arbetet och arbetet för att stärka tryggheten i Tyresö ska även fortsättningsvis präglas av gott samarbete mellan kommunen, våra olika förvaltningar och verksamheter samt externa aktörer. Ett handslag har slutits mellan kommunen och andra viktiga aktörer för att bekämpa klotter och skadegörelse. En plan för att motverka våldsbejakande extremism har tagits fram.

Fastighetsavdelningen utför ett viktigt arbete med att förvalta och utveckla alla kommunens fastigheter. För några år sedan valde vi att prioritera en varaktig ekonomisk nivåhöjning av kommunens fastighetsunderhåll. Detta måste fortsätta framåt för att ge kommunens verksamheter bra lokaler att verka i. Som en del i att stärka kommunens ekonomi långsiktigt finns också ett behov av att ta fram en ny strategi för kommunens fastighetsinnehav.

I den gemensamma verksamheten ingår ansvar för lokalförsörjning. Satsningen på moderna lokaler för framtidens gymnasium är viktig. Planen är att tillskapa nya lokaler för gymnasieverksamhet i ett centrumnära läge. Dagens gymnasielokaler ska rustas för kommunal verksamhet såsom utbildning.

Av hög prioritet är lokalisering av ett kultur- och kunskapscenter i centrumnära läge. Här samlas bland annat gymnasieutbildning, vuxenutbildning, bibliotek och kultur.

Särskilda uppdrag som ska genomföras under mandatperioden

Effektivisera arbetet inom konsult- och servicekontoret för att frigöra resurser för övriga förvaltningar och därmed möjliggöra att resurser i högre grad kan användas i respektive förvaltnings verksamhet.

Utveckla Tyresö kommun till en 24-timmars serviceorganisation bland annat genom att löpande utveckla nya e-tjänster.

Fortsätta arbetet med att energieffektivisera kommunens fastigheter.

Implementera e-handel i syfte att minska kostnaderna för inköp av varor och tjänster.

Att öka förståelsen för hur kommunen gör sina inköp, öka konkurrensen i kommunens affärer samt att minska de relativa inköpskostnaderna med målsättningen att till 2020 ha sänkt inköpskostnaden med 10 procent.

Kommunstyrelsen får i uppdrag att planera och projektera för etablering av ett kultur- och kunskapscenter i centrumnära läge.

I centrat ingår gymnasium med högskoleförberedande program för minst 500 elever, vuxenutbildning, bibliotek, konsthall, café samt eventuellt konserthall och ytterligare samhällsfunktioner.

Redovisa det långsiktiga behovet av investeringar i skollokaler och andra verksamhetslokaler.

Säkerställa att IT-infrastrukturen i kommunens verksamheter är god samt att förändringsarbetet sker i takt med utvecklingen och samhällets digitalisering

Ta fram ny strategi för kommunens fastighetsinnehav

Ställa om kommunens fordon till 100 procent miljöbilar inklusive elfordon

Ta fram strategier för långsiktig finansiering av investeringar i kommunkoncernen.

Utveckla Tyresö kommuns arbete med kost inom berörda verksamheter genom att inrätta en befattning som gastronomisk chef.

Det särskilda uppdraget är genomfört.

Se över prissättningsmodellerna för intern service.

Det särskilda uppdraget är genomfört.

Anslag från kommunfullmäktige

Titel	Budget 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budget 2020
Kommunbidrag - VO 17 - Gemensam verksamhet				

Aktuella investeringar under perioden för VO 17

- Samlingsanslag för fastighetsinvesteringar initierade av hyresgäster
- Samlingsanslag för fastighetsinvesteringar initierade av ägaren
- Inventarier, IT och småinvesteringar

Verksamhetsområde 18: Kommunalförbund

Verksamhet och syfte

Inom verksamhetsområdet kommunalförbund finns de verksamheter som kommunen bedriver i samarbete med andra kommuner i form av kommunalförbund, gemensam nämnd eller annat formaliserat samarbete (förutom Samordningsförbundet Östra Södertörn som utgör ett komplement till socialnämndens och gymnasie- och arbetsmarknadsnämndens verksamheter). Här finns också kostnader för kommunens medlemskap i intresseorganisationer samt för kommunrevisionen. Det gäller följande verksamheter eller poster:

Södertörns Brandförsvarsförbund som har hand om räddningstjänsten för tio medlemskommuner. Tyresös andel i förbundet är 9,08 procent.

Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund som svarar för miljö- och hälsoskyddstillsyn för kommunerna Haninge, Nynäshamn och Tyresö. Tyresös andel i förbundet är 29,6 procent.

Södertörns överförmyndarnämnd som drivs i form av en gemensam nämnd och svarar för överförmyndarverksamheten för Botkyrka, Haninge, Huddinge, Nynäshamn och Tyresö kommuner. Tyresös andel i förbundet är 11,5 procent.

Samordningsförbundet Östra Södertörn

Avgifter för medlemskap i Sveriges Kommuner och Landsting och i Kommunförbundet Stockholms län.

Arvoden och omkostnader för kommunens revisorer samt konsultkostnader för revisorernas biträde.

Verksamhetens inriktning

Tyresö är medlem i två olika kommunalförbund och en gemensam nämnd. Det är dock inte kommunfullmäktige i Tyresö som anger planer och mål för dessa verksamheter, utan det sker inom förbunden i respektive styrelse eller direktion efter de förbundsordningar som finns. Att Tyresö är medlem i kommunalförbund har sin bakgrund i en vilja att samverka, samordna och förbättra verksamheter som är viktiga och där gemensamt arbete ger bättre service till medborgaren.

Södertörns brandförsvarsförbund som är det äldsta av våra tre förbund ansvarar för räddningstjänsten i 10 kommuner och bedriver en bra verksamhet. Förbundet är långt framme när det gäller det förebyggande arbetet och brandskyddsarbetet för att minimera antalet bränder. Förbundet är också långt framme i arbetet med jämställdhet och mångfald i räddningstjänsten. Alliansen i Tyresö står helhjärtat bakom detta arbete.

Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund bedriver en viktig verksamhet när det gäller tillstånd och tillsyn inom miljö- och hälsoområdet. Genom bildandet av förbundet har medlemskommunerna kunnat öka sin tillsyn till den nivå den borde ha, men tidigare nästan aldrig nådde upp till. För Tyresös del har detta varit mycket positivt. Samtidigt har vi uppnått ekonomiska effektiviseringar. Kundnöjdheten inom detta område har varierat de senaste åren, och vi menar att ett viktigt fokus måste vara att fortsätta utveckla bemötande och service.

Södertörns överförmyndarnämnd är en gemensam nämnd som har hand om överförmyndarverksamheten. Det är ett område som inte berör så många individer men för de som är berörda är det oerhört viktigt att det sköts på ett tillfredsställande sätt. Även på detta område har kommunerna tidigare på egen hand haft svårt att leva upp till de krav på tillsyn

och uppföljning som medborgarna med rätta kan ställa. Efter bildandet av den gemensamma verksamheten fungerar verksamheten nu på ett betydligt bättre sätt.

Anslag från kommunfullmäktige

Titel	Budget 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budget 2020
Kommunbidrag -VO 18 - Kommunalförbund				

Verksamhetsområde 19: Politisk verksamhet

Verksamhet och syfte

Verksamhetsområdet politisk verksamhet omfattar kommunfullmäktige och kommunstyrelsen inklusive råd och beredningar under kommunstyrelsen och ersättningar till årsarvoderade förtroendevalda. Verksamheten består till största del av kommunfullmäktiges och kommunstyrelsens sammanträden, utbildningar och konferenser. Vidare innefattas partistöd till de politiska partierna representerade i kommunfullmäktige samt stöd till den politiska organisationen i form av politiska sekreterare. Även administration av allmänna val och lokala folkomröstningar ingår i verksamhetsområdet.

Verksamhetens inriktning

Tyresö kommun har sedan länge haft en effektiv och ganska liten politisk överbyggnad på organisationen. Detta har tydligast synts genom att Tyresö legat i topp i den årliga rankningen av landets kommuner utifrån vem som har lägst kostnad för politiken, det vill säga förtroendevalda och det politiska systemet. Vid den senaste mätningen var Tyresö bäst i Stockholms län. Detta är ett medvetet val från vår sida.

Vi kommer fortsätta att sträva efter att vara kostnadseffektiva och inte låta det politiska systemet svälla på bekostnad av annat. En digitalisering av sammanträdeshanteringen för politiken i Tyresö har genomförts och nu måste vi vårda och utveckla detta så att det fungerar tillfredsställande.

En utmaning för de politiskt förtroendevalda i Tyresö är att nå ut mer till Tyresöborna. Vi behöver ständigt utveckla bättre forum för medborgarkontakter så att fler känner att de har möjlighet att påverka och har ett inflytande över utvecklingen i vår kommun.

Anslag från kommunfullmäktige

Titel	Budget 2017	Budget 2018	Budget 2019	Budget 2020
Kommunbidrag - VO 19 - Politisk verksamhet				

Verksamhetsområde 20: Tyresö Bostäder AB

Verksamhet och syfte

Tyresö Bostäder ska på affärsmässiga grunder förvalta och förmedla attraktiva bostäder inom kommunen. Vidare ska bolaget verka för att skapa social gemenskap, god service och trygghet. Bolaget ska i sin planering verka för att ungdomar som söker sitt första boende samt äldre som efterfrågar anpassat boende får sina behov tillgodosedda. Bolaget ska också samarbeta med socialförvaltningen om förturer.

Verksamhetens inriktning

Tyresö Bostäder är kommunens största hyresvärd och spelar därmed en viktig roll för bostadsförsörjningen. Hyresrätten som bostadsform kompletterar marknaden och ger valfrihet för våra invånare. Vårt mål med Tyresö Bostäder är att för de boende skapa boendeglädje under parollen "där man vill leva och bo".

Inom ramen för Tyresö Bostäder bygger och planerar Tyresö kommun nya hyresrätter. Inflyttningen i Hasselbacken sker 2017-2019. Planeringen av cirka 80 lägenheter i Temyntan, i Västra Farmarstigen, har påbörjats samt för cirka 100 lägenheter i Norra Tyresö Centrum (beräknad byggstart 2017-2018).

På Maria Sofias väg i Tyresö Strand planeras för cirka 100 lägenheter och på Granängsringen planeras påbyggnad av garage med cirka 50 lägenheter (beräknad byggstart 2018). Därefter kommer 150-200 lägenheter att planeras i Trollbäcken vid Vendelsövägen och Centralområdet som sedan kommer byggas med byggstart efter 2019.

Särskilda uppdrag som ska genomföras under mandatperioden

Upprätta en treårig bolagsplan

Att inom ramen för en ansvarsfull ekonomi, öka sitt byggande, vilket innebär att bolaget parallellt planerar och genomför mer än ett projekt.

Aktuella investeringar under perioden

- 200 bostäder samt kontor vid Hasselbacken
- 100 lägenheter i Norra Tyresö centrum
- 160 lägenheter på Maria Sofias väg
- 80 lägenheter i Västra Farmarstigen, Temyntan
- 50 lägenheter på Granängsringen

Verksamhetsområde 21: Övriga bolag

Verksamhet och syfte

Tyresö Näringslivsaktiebolags verksamhet består av att köpa, förvalta och sälja mark samt förvärva, bygga och förvalta lokaler för näringslivsändamål. Tyresö Vind AB ska äga och leasa ut vindkraft till Tyresö kommun och Tyresö Bostäder AB.

Verksamhetens inriktning

Tyresö Näringsliv AB har spelat en viktig roll i Tyresös utveckling genom att förvalta och sälja marken till bland annat Södra Lindalens företagsområde. I dag är bolaget ägare enbart till det så kallade brädgårdsområdet i Tyresö Strand. På området planeras för kommunal verksamhet i framtiden, och därför avser kommunen att förvärva fastigheten från bolaget och avveckla bolaget. Tyresö Vind AB levererar miljövänlig energi till kommunens verksamheter och bidrar till den klimatomställning som pågår.

Program för uppföljning av privata och kommunala utförare

Bakgrund

Kommunfullmäktige ska för varje mandatperiod anta ett program med mål och riktlinjer för verksamheter som utförs av privata utförare. Detta gäller enligt kommunallagen från 1 januari 2015. Syftet med förändringarna i kommunallagen är att förbättra uppföljning och kontroll av privata utförare samt öka allmänhetens insyn i privata utförarens verksamhet.

Sveriges Kommuner och Landsting, SKL, har nyligen presenterat ett kunskapsmaterial till stöd vid framtagande av program. I detta arbete har funnits en referensgrupp där bland annat representanter från Tyresö medverkat. Inom ramen för ny kommunallag utreds för närvarande frågan om kravet på program för uppföljning i framtiden ska gälla för all verksamhet, oavsett om den drivs av offentliga eller privata utförare.

Regelverk

Förändringarna i kommunallagen i sammanfattning: Kommunen ska:

- kontrollera och följa upp verksamhet som enligt avtal drivs av en privat utförare,
- genom avtal tillförsäkra information som gör det möjligt för allmänheten att få insyn,
- se till att kommunala företag ger allmänheten insyn i verksamhet som de lämnar till privata utförare,
- i fullmäktige besluta om ett program för varje mandatperiod med generella mål och riktlinjer när verksamheter drivs av privata utförare,
- tillgodose en generell informationsskyldighet när enskilda personer kan välja mellan olika utförare.

Privat utförare

Privat utförare definieras i kommunallagen som en juridisk person eller enskild individ som har hand om vården av en kommunal angelägenhet. Det kan handla om olika företagsformer som aktiebolag, stiftelser, enskilda firmor, idébundna organisationer etc.

Formellt överlämnas verksamheten efter en offentlig upphandling främst enligt lagen om offentlig upphandling (LOU), lagen om upphandling inom områdena vatten, energi och transporter (LUF) eller ett valfrihetssystem enligt lagen om valfrihetssystem (LOV) samt att avtal tecknats.

Programmet omfattar verksamheter som tydligt riktar sig till och rör invånarna. Det kan handla om såväl hela verksamheter (till exempel särskilda boenden för äldre), som delar av en verksamhet med stor betydelse för invånaren/brukaren (till exempel måltidsverksamhet och städning i skolan).

Programmets omfattning

Programmet gäller specifikt när verksamheter upphandlas, men innehåller även strategier för den egna verksamheten, om den agerar i konkurrens med privata utförare.

Programmet gäller all den verksamhet som upphandlats inom de flesta verksamhetsområden - vård och omsorg, kultur och fritid, gator och parker, fastighetsförvaltning, infrastruktur etc. Programmet gäller för avtal med privata utförare som ingås efter programmet fastställts i kommunfullmäktige.

Programmet omfattar inte fristående skolor och förskolor eftersom de är egna huvudmän för verksamheten och inte upphandlad verksamhet utan reglerad genom tillståndsgivning.

Styrprocessen

Uppföljning och kontroll av privata utförare ingår i kommunens styrprocess och programmet tillförs som en del av kommunplanen.

Konkurrensneutralitet

Om den kommunala verksamheten agerar i konkurrens med privata utförare och verksamheten tydligt riktar sig till och rör medborgarna bör likvärdiga villkor gälla för uppdraget och i fråga om ersättning för utförandet. Inom programmets omfattning gäller detta ovillkorligen verksamhet enligt LOV, lagen om valfrihetssystem.

Mål och uppdrag

Fristående och oberoende granskningar av nämndernas verksamheter ska bidra till kvalitetsutveckling, så att medborgarna är nöjda med och har god nytta av den verksamhet som kommunen ansvarar för. Kommunstyrelsens granskningar av verksamheter innebär inte någon inskränkning i nämndernas huvudansvar för uppföljning.

Kommunfullmäktige uppdrar åt varje nämnd att med utgångspunkt i detta program ansvara för att säkerställa att utförare (oavsett driftsform) inom nämndens ansvarsområde bedriver verksamheten enligt:

- de lagar, förordningar och föreskrifter som gäller eller kan komma att gälla
- de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige och nämnd har fastställt i kommunplan och nämndplan

Kommunfullmäktige uppdrar åt kommunstyrelsen att:

- Årligen fastställa en övergripande plan för granskningar av verksamhet i både privat och kommunal regi.

Granskning genomförs av ett fristående granskningsorgan i kommunen i syfte att bidra till att kvaliteten i verksamheterna säkras och utvecklas.

Kommunfullmäktige uppdrar åt nämnderna att:

- Utforma uppdrag till verksamheter i kommunal regi som säkerställer att verksamheten bedrivs enligt gällande författningar och de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige och nämnd fastställer. Här avses i första hand kommunala verksamheter som agerar i konkurrens med privata utförare.
- I nämndplan reglera på vilket sätt avtal för privata utförare och uppdrag för kommunal regi ska följas upp.

Riktlinjer

Uppföljning och kontroll av verksamhet som genom avtal lämnats över till privata utförare ska prioriteras och särskilt inriktas på medborgarfokus, säkerhet och risken för ekonomiska oegentligheter.

Kontroll- och uppföljningsarbete av verksamhet som bedrivs i egen regi ska utformas på liknande sätt som för privata utförare.

Information ska lämnas om samtliga utförare, för att underlätta medborgarnas val när enskilda kan välja mellan olika utförare av den kommunala nämndens tjänster.

Avtal ska utformas på så sätt att verksamheten hos de privata utförarna kvalitetsmässigt bedrivs i enlighet med kommunens krav. Kraven ska vara tydliga, relevanta och tillräckliga. Det ska tydligt framgå hur samverkan mellan beställaren och utföraren ska genomföras och hur brister i verksamheten ska hanteras. Den kommunala huvudmannens möjligheter att besluta om sanktioner eller häva ett avtal ska vara tydligt reglerat i avtal.

Rätt till insyn

Varje nämnd ska i avtal med privata utförare tillförsäkra sig information som gör det möjligt att ge allmänheten insyn i den verksamhet som lämnats över till en privat utförare. Utföraren ska kunna lämna information när kommunen begär det. Utförarens skyldigheter att lämna uppgifter begränsas till att omfatta sådant som kan lämnas utan omfattande merarbete eller inte strider mot lag eller annan författning eller inte anses utgöra företagshemligheter enligt lag. I avtalen ska det säkras att utföraren biträder kommunen vid uppföljning och utvärdering av verksamheten, lämnar nödvändiga statistikuppgifter och rapporterar in nödvändiga övriga uppgifter.

Berörd nämnd ska redovisa information till allmänheten om alla utförare. Informationen ska beskriva deras verksamhet och kvalitet och finnas tillgänglig på kommunens webbplats och på andra sätt som bedöms lämpliga utifrån målgruppen.

Upphandling

Kommunstyrelsen uppdrar åt kommundirektören att uppdatera riktlinjer för upphandling. I riktlinjerna ska samverkan och ansvar i uppföljningsprocessen mellan upphandlingsenheten och förvaltningarna tydliggöras.

Uppföljning, internkontroll och kommunikation

Uppföljning av mål, ekonomi och kvalitetsgarantier

Kommunfullmäktige ansvarar för kommunens övergripande och långsiktiga styrning genom att ange mål, inriktning, omfattning och kvalitet. **Kommunstyrelsen** verkställer kommunfullmäktiges beslut och ska dessutom utöva tillsyn över nämnderna. Det är kommunstyrelsen som fastställer formerna för hur verksamheter och ekonomi ska följas upp och rapporteras.

Kommunstyrelsens uppföljning till fullmäktige sker genom delårsrapporter och årsredovisning. Delårsrapporterna görs var fjärde månad per den 30 april och den 31 augusti. De ska innehålla utfall och ekonomiska prognoser för drifts- och investeringsbudget samt redovisa måluppfyllelse för de strategiska målen. Årsredovisning görs vid varje årsskifte.

Granskningsplan för kvalitetsenhetens tillsyn och granskningar fastställs av kommunstyrelsen årligen. En samlad redovisning och de slutsatser som kan dras av detta arbete redovisas i kommunstyrelsen och i årsredovisningen.

Avvikelse ska rapporteras

Nämnderna är ansvariga för sina verksamheter och ska följa upp sin verksamhet och ekonomi i tillräcklig omfattning. Nämnderna ska lämna delårsrapport var fjärde månad per den 30 april och den 31 augusti och en verksamhetsberättelse vid årets slut. Delårsrapporten ska innehålla utfall, ekonomiska prognoser och bedömning av måluppfyllelse för nämndens mål. Den ska även innehålla förslag på åtgärder som nämnden avser vidta vid avvikelser. Delårsrapporter och verksamhetsberättelsen behandlas i nämnden och därefter i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Nämnderna ska därutöver följa upp verksamheten via kontinuerliga månadsuppföljningar per februari, mars, juli och oktober. Om nämnden bedömer att målen inte kommer att nås ska de rapportera eventuella avvikelser till kommunstyrelsen, så snart det är möjligt.

Bolagsstyrelsen är ansvarig för sin verksamhet. Bolagen ska lämna delårsrapport per 30 april och 31 augusti. Årsredovisning lämnas efter årets slut. **Bolagen ska i samband med årsredovisning lämna en redogörelse för hur det kommunala ändamålet uppfyllts.**

Förutom att bidra till de kommunala målen ska nämnderna säkerställa att de uppfyller de krav som ställs genom lagstiftning och andra styrdokument. Uppföljning och analys baseras på egenkontroll, riskhantering och avvikelshantering.

Riskhantering och internkontroll

Arbetet med riskhantering och internkontroll utgör ett komplement till övrig planering och uppföljning enligt styrprocessen. Det syftar till att upptäcka och korrigera felaktigheter, som till exempel dåligt utnyttjande av resurser eller för stort eller onödigt risktagande. Arbetet kommer till uttryck i riskhanterings- och kontrollplaner och redovisningar av interkontrollresultat.

Nämnderna beslutar om en riskhanterings- och kontrollplan i anslutning till att nämndplanerna behandlas och redovisar resultatet av genomförda internkontroller när nämndernas verksamhetsberättelser behandlas efter årets slut.

Även kommunstyrelsen utarbetar en riskhanterings- och internkontrollplan under hösten före varje verksamhetsår och redovisar resultatet av genomförda kontrollinsatser i kommunens årsredovisning.

Kommunikation

Det är viktigt att kommunplanens innehåll är väl känt av kommunens invånare, de förtroendevalda och kommunens medarbetare.

Den långsiktiga visionen, strategier och mål för mandatperioden kommuniceras till personal vid arbetsplatsträffar och till medborgare via kommunbilagan i Mitt i Tyresö och via tyreso.se.

Delårsrapporten redovisas på intranätet och tyreso.se, och diskussioner ska ske med berörd personal. Vid årets slut redovisas måluppfyllelsen tydligt i årsredovisningen och utvalda delar i kommunbilagan.

Kommunledningskontoret utarbetar en handlingsplan för kommunikation som beskriver de viktigaste budskapen och strategier för att nå ut med dessa. Varje verksamhet utarbetar, på basis av nämndplanerna, en kommunikationsplan som fastställer de viktigaste budskapen och innehåller kommunikationsinsatser kring det arbete som görs för att målen ska nås.

Styrprocessens årshjul

Texten ska uppdateras.....

Kommunstyrelsens och kommunfullmäktiges samt nämndernas arbete med styrprocessen följer nedanstående kalendarium, det så kallade årshjulet.

Januari/februari

- Kommunstyrelsen genomför en årlig översyn av styrprocessen
- Kommunledningskontoret tar fram en omvärldsanalys
- Strategidagar med kommunstyrelsen och nämndpresidierna genomförs
- Kommunledningskontoret upprättar bokslut och årsredovisning

Mars/april

- Strategidagar med kommunstyrelsen och presidierna genomförs
- Förslag till anslagsfördelning till verksamhetsområdena tas fram
- Uppdrag till verksamhetsområdena formuleras
- Årsredovisning behandlas i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige
- Nämndernas verksamhetsberättelser redovisas i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige
- Omvärldsanalysen skickas på remiss till nämnder, bolag, råd och centrala samverkansgruppen
- Remissvaren sammanfattas
- Årlig översyn av taxor och avgifter
- Reviderad drift- och investeringsbudget

Maj/juni

- Kommunstyrelsen beslutar om förslag till kommunplan och budget för kommande år
- Delårsrapport per den 30 april behandlas i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige
- Kommunfullmäktige beslutar om kommunplan för de tre kommande åren och skatt för ett år framåt

Augusti/september

- Nämnderna arbetar med kommunplanen och bryter ned den till ettåriga mål och budget i nämndplanerna
- Bolagen gör en treårig bolagsplan

Oktober

- Delårsrapport per den 31 augusti behandlas i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige
- Nämnderna beslutar om nämndplan

November/december

- Kommunfullmäktige konfirmerar kommunplanen (vid valår ska nya fullmäktige fastställa planen)
- Kommunstyrelsen behandlar nämnd- och bolagsplaner
- Kommunstyrelsen och nämndernas presidier utvärderar styrprocessen
- Förvaltningarna tar fram verksamhets- och enhetsplaner

Bilagor

Bilaga 1: Finansiella sammanställningar - Tabell 1 - Resultaträkning, kassaflödesrapport och balansräkning

Finansiella förutsättningar 2017-2020

	Bokslut 2015	Budget 2016	Prognos 2016	Plan 2017	Plan 2018	Plan 2019	Plan 2020
Förskola*	-277 121	-287 025	-289 959	-309 440	-331 542	-348 484	-360 150
Grundskola*	-656 411	-670 460	-675 960	-674 363	-678 102	-691 739	-706 939
Individ- och familjeomsorg*	-160 538	-154 191	-156 091	-152 145	-156 246	-163 840	-166 029
Omsorg om personer med funktionsnedsättning	-232 538	-255 844	-256 844	-257 339	-265 190	-273 280	-281 616
Äldreomsorg*	-304 925	-308 952	-311 452	-324 440	-339 940	-357 452	-373 614
Gymnasieskola*	-203 134	-210 591	-211 391	-212 687	-220 445	-228 146	-235 617
Vuxenutbildning*	-26 015	-26 747	-26 747	-26 162	-26 880	-28 258	-28 620
Arbetscentrum*	-8 731	-10 545	-10 545	-9 950	-10 223	-10 747	-10 885
Bibliotek, kultur och fritid, inkl. fritidsgårdar*	-117 353	-124 824	-124 824	-124 997	-128 143	-133 597	-135 051
Plan och exploatering	-18 062	-18 000	-23 000	-20 620	-20 908	-21 202	-21 500
Väghållning och park	-66 480	-70 670	-70 670	-70 323	-71 515	-72 727	-73 960
Miljö, trafik och övrigt	-4 276	-5 466	-5 466	-5 460	-5 555	-5 651	-5 749
Vatten och avlopp	-454	0	0	0	0	0	0
Renhållning	-960	0	0	0	0	0	0
Bygglövsverksamhet	-5 120	-5 433	-5 433	-5 254	-5 345	-5 437	-5 532
Näringsliv	-1 159	-1 164	-1 164	-1 187	-1 187	-1 187	-1 187
Gemensam verksamhet	-87 604	-82 284	-86 034	-114 112	-114 112	-114 112	-114 112
Kommunalförbund mm	-41 722	-41 346	-41 346	-41 500	-42 000	-42 500	-43 000
Politisk verksamhet	-21 578	-22 182	-22 182	-22 632	-23 782	-24 532	-24 882
Kultur- och kunskapscentrum				0	0	-35 000	-35 000
Ishall				0	0	-4 030	-4 030
Fårdala ridhus		0	0	0	0	-1 273	-1 273
Buffert för flyktingmottagning		0	0	-8 450	-8 450	-8 450	-8 450
Buffert för demografi		-9 851	-9 851	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000
Prisökning 2 %				0	0	0	-51 733
Summa verksamhetsområden	-2 234 181	-2 305 575	-2 328 959	-2 396 062	-2 464 565	-2 586 643	-2 703 928
Finansförvaltning (brutto)							
Pensioner inkl förvaltningskostnad	-49 547	-50 000	-50 000	-53 000	-56 000	-59 000	-61 500
Förändring semesterlöneskuld	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Förändring pensionsavsättning	-3 993	-3 000	-3 000	-3 500	-16 000	-22 000	-25 000
Statsbidrag maxtaxa	17 019	17 000	16 199	16 000	16 000	16 000	16 000
Intäkt kapitaltjänst (intemränta)	47 153	42 000	42 000	28 000	28 500	29 000	29 500
Övrigt	33 458	0	-200	0	0	0	0
Summa finansförvaltning	43 090	5 000	3 999	-13 500	-28 500	-37 000	-42 000
Verksamhetens nettokostnader	-2 191 091	-2 300 575	-2 324 960	-2 409 562	-2 493 065	-2 623 643	-2 745 928
Skatteintäkter, statsbidrag och utjämningsystem							
Skatteintäkter	2 009 364	2 131 500	2 135 461	2 236 000	2 332 200	2 432 500	2 532 200
Generella statsbidrag och utjämningsystem	200 861	202 100	219 607	231 000	222 900	230 600	290 200
Summa skatteintäkter, statsbidrag och utjämningsystem	2 210 225	2 333 600	2 355 068	2 467 000	2 555 100	2 663 100	2 822 400
Finansiella intäkter	6 462	7 000	7 000	6 500	6 500	6 500	6 500
Finansiella kostnader	-10 835	-8 500	-8 500	-12 500	-24 700	-29 000	-29 400
Årets resultat	14 761	31 525	28 608	51 438	43 835	16 957	53 572
% av skatter och statsbidrag	0,7%	1,4%	1,2%	2,1%	1,7%	0,6%	1,9%

KASSAFLÖDESRAPPORT	Bokslut 2015	Budget 2016	Prognos 2016	Plan 2017	Plan 2018	Plan 2019	Plan 2020
Den löpande verksamheten	149 600	169 563	181 926	247 667	195 644	217 843	258 980
Årets resultat	14 761	31 525	28 608	51 438	43 835	16 957	53 572
Avskrivningar	99 693	104 000	104 000	105 000	106 000	107 000	108 000
Ökning pensionsavsättning	11 912	3 000	6 772	10 878	25 651	31 282	34 804
Ökning semester- och övertidsskuld	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Exploateringsintäkter		40 703	40 703	79 351	19 158	61 604	61 604
Ökning skatteskuld till staten	1 471	0	3 946	0	0	0	0
Minskning skattefordran på staten		0	0	0	0	0	0
Ökning skattefordran på staten		0	0	0	0	0	0
Minskning skatteskuld till staten	-15 434	-10 665	-3 103	0	0	0	0
Övrigt	36 197			0	0	0	0
Investeringsverksamheten	-182 100	-300 000	-275 399	-594 969	-588 433	-426 218	-159 624
Investeringar	-182 100	-300 000	-275 399	-594 969	-588 433	-426 218	-159 624
Finansieringsverksamheten	130 700	130 164	0	345 000	430 000	290 000	-15 000
Ökning av långfristiga skulder	130 700	130 164	0	345 000	430 000	290 000	0
Minskning av långfristiga skulder		0	0	0	0	0	15 000
Årets kassaflöde	98 200	-273	-93 473	-2 302	37 211	81 625	84 356
Likvida medel vid årets början	64 700	67 837	162 900	69 427	67 125	104 336	185 960
Likvida medel vid årets slut	162 900	67 564	69 427	67 125	104 336	185 960	270 316
Förändring av likvida medel	98 200	-273	-93 473	-2 302	37 211	81 625	84 356

BALANSRÄKNING	Bokslut 2015	Budget 2016	Prognos 2016	Plan 2017	Plan 2018	Plan 2019	Plan 2020
Tillgångar							
Anläggningstillgångar	2 060 200	2 219 019	2 190 896	2 601 514	3 064 789	3 322 403	3 312 423
Omsättningstillgångar	416 300	313 764	322 827	320 525	357 736	439 360	523 716
varav kassa, bank	162 900	67 564	69 427	67 125	104 336	185 960	270 316
Summa tillgångar	2 476 500	2 532 783	2 513 723	2 922 039	3 422 525	3 761 763	3 836 139
Skulder							
Eget kapital	958 600	976 648	987 208	1 038 646	1 082 481	1 099 437	1 153 009
Avsättningar	193 600	193 200	201 372	213 250	239 901	272 183	307 987
Långfristiga skulder	935 500	1 039 150	935 500	1 280 500	1 710 500	2 000 500	1 985 500
Kortfristiga skulder	388 800	323 785	389 643	389 643	389 643	389 643	389 643
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	2 476 500	2 532 783	2 513 723	2 922 039	3 422 525	3 761 763	3 836 139
Differens							
Pensionsförpliktelser intjänade före 1996	824 542	830 108	798 137	784 446	777 126	768 487	758 080
Avsättningar (inkl löneskatt) enl Kpa	193 069	195 452	199 841	210 719	236 370	267 652	302 456
Förändring pensionsavsättning	11 912	2 383	6 772	10 878	25 651	31 282	34 804
Soliditet, %	5,4%	5,8%	7,5%	8,7%	8,9%	8,8%	10,3%

Bilaga 2: Sammanställning över samtliga politiska prioriteringar under perioden 2015-2019

Politiska prioriteringar under perioden 2015-2020							
Belopp i mkr	VO	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Höjning av anslagsnivå							
Uppräkning av förskolepeng	Förskola	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
Ökad personalitet	Förskola			10,0	20,0	20,0	20,0
Förstärkt studie- och yrkesvägledning	Grundskola	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Modersmål och studiehandledning	Grundskola	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Uppräkning av skolpeng	Grundskola	9,8	9,8	9,8	9,8	9,8	9,8
Barn i behov av särskilt stöd	Grundskola		1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Resursförstärkning	Grundskola			4,0	4,0	4,0	4,0
Lönekompensation	Individ- och familjeomsorg	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4
Förstärkning av förebyggande arbete	Individ- och familjeomsorg	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5
Satsning på vård- och behandlingsinsatser	Individ- och familjeomsorg	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5
Hemsjukvård, skatteväxling	Omsorg om personer med funktionsnedsättning		3,6	3,6	3,6	3,6	3,6
Nytt gruppboende	Omsorg om personer med funktionsnedsättning	5,6	5,6	5,6	5,6	5,6	5,6
Förstärkning	Omsorg om personer med funktionsnedsättning	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5
Indexuppräkning	Äldreomsorg	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9
Höjt tak för högkostnadsskyddet	Äldreomsorg			-0,7	-0,7	-0,7	-0,7
Nivåhöjning avslag	Omsorg om personer med funktionsnedsättning		11,0	13,0	13,0	13,0	13,0
Förstärkt studie- och yrkesvägledning	Gymnasieskola	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Ökat anslag till elever i behov av stöd	Gymnasieskola	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
Modersmål och studiehandledning	Gymnasieskola	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3
Uppräkning av programpris m m	Gymnasieskola	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0
Länsprislister	Gymnasieskola		2,5	2,5	2,5	2,5	2,5
Implementering av "Ung i Tyresö"	Arbetscentrum	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
Feriarbeten	Arbetscentrum	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4
Inrätta offentligt skyddade anställningar	Arbetscentrum		0,3	0,3	0,3	0,3	0,3

Kapitalkostnad Tyresövällen	Bibliotek, kultur och fritid	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
Bidrag stiftelsen Tyresta	Bibliotek, kultur och fritid	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Ökade driftskostnader, investeringar	Bibliotek, kultur och fritid		1,5	2,5	2,5	2,5	2,5
Profilfritids, permanentning	Bibliotek, kultur och fritid			1,0	1,0	1,0	1,0
Gränser och kartunderlag	Plan och exploatering	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
Utökning av verksamhet	Plan och exploatering			4,0	4,0	4,0	4,0
Beläggingsunderhåll och parkskötsel	Väghållning och park	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9
Kapitalkostnader	Väghållning och park	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0
Ökade kapitalkostnader	Väghållning och park		4,0	4,0	4,0	4,0	4,0
Utökning av gator och park	Väghållning och park			1,6	1,6	1,6	1,6
Klövbergets naturreservat	Miljö och trafik	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Åtgärder klimatstrategi	Miljö och trafik		1,0	1,0	1,0	1,0	0,0
Ökade driftskostnader naturreservat	Miljö och trafik		0,5	0,5	0,5	0,5	0,0
Utökning av bygglovsverksamhet	Bygglovsverksamhet		1,3	1,3	1,3	1,3	1,3
Buffert för lokalomställning	Gemensam verksamhet	2,8	2,8	2,8	2,8	2,8	2,8
Ökning revision	Kommunförbund mm	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Normal uppräknig	Kommunförbund mm	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Ökade kostnader för kommunalförbund och revision	Kommunförbund mm			1,2	1,2	1,2	1,2
Nov: ökade politiska kostnader	Politisk verksamhet	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3
Kultur- och kunskapscentrum	Flera VO					35,0	35,0
Tidsbegränsade medel							
Profilfritids	Bibliotek, kultur och fritid	1,4	0,7				
Förstärkning	Individ- och familjeomsorg		3,6				
Förstärkning	Omsorg om personer med funktionsnedsättning		2,5				
Silviacertifiering	Äldreomsorg	1,9	1,9	1,9			
Projektering kultur- och kunskapscentrum	Gemensam verksamhet		4,0				
Allmänna val	Politisk verksamhet				0,4	0,4	
Årlig ökning*							
Ökad kostnad, årlig ökning, ack.	Kommunalförbund mm	0,5	1,0	1,5	2,0	2,5	
Ökad kostnad, årlig ökning	Politisk verksamhet	0,8	1,5	2,3	3,0	3,7	
Summa politiska prioriteringar		91,3	129,1	143,6	153,4	189,6	189,0
*Årlig ökning jämfört med föregående års budget.							

Bilaga 3: Verksamhetsvolym

Verksamhetsvolym 2017-2020

Verksamhetsvolym, åren 2017-2020

Verksamhet	Ålderskategori	Antal barn, elever, brukare			
		2017	2018	2019	2020
Förskola	1-5 år	3 093	3 218	3 393	3 514
Förskoleklass	6 år	650	637	691	751
Grundskola	7-15 år	6 133	6 196	6 291	6 383
Fritidshem	6 år	650	637	691	751
	7-9 år	2 079	2 065	2 048	2 073
	10-12 år	2 081	2 088	2 139	2 180
Äldreomsorg	65-69 år	1 937	1 856	1 834	1 823
	70-74 år	2 385	2 290	2 187	2 060
	75-79 år	1 671	1 851	1 976	2 090
	80-84 år	1 090	1 137	1 205	1 277
	85-89 år	612	640	675	700
	90-år	315	336	362	388
Individ och familjeomsorg	0-64 år	39 812	40 885	42 872	43 445
Gymnasium	16-18 år	1 851	1 918	1 985	2 050
Vuxenutbildning och arbetscentrum	19-64 år	27 444	28 198	29 643	30 023
Bibliotek, kultur och fritid	0-w år	47 686	48 866	50 995	51 634
Fritidsgårdar	13-15 år	2 013	2 077	2 152	2 141

* Följande volymer har använts vid beräkning av anslag till de demografibaserade verksamheterna.

Bilaga 4: Investeringsprogram 2016-2020

Investeringsprogram 2016-2020

206-05-09

Projekt (objekt)	Projektbudget enligt beslut i KF tom 2016-02 kompl med ny äskning	2016	2017	2018	2019	2020
Exploatering omvandlingsområden						
Etapp 7, Solberga, utgifter	108 000	30 000	34 705			
Etapp 7, Solberga, inkomster	-44 000		-44 000			
Etapp 8, Raksta, utgifter	87 000		10 000	37 000	37 670	
Etapp 8, Raksta, inkomster	-56 000					-56 000
Etapp 9 Brevik, Ugglevägen, utgifter	60 000	14 000	20 000	16 949		
Etapp 9 Brevik, Ugglevägen, inkomster	-27 000			-27 000		
Etapp 10, Brevik, Brobänken, utgifter	43 000	5 000	10 000	14 848	9 294	
Etapp 10, Brevik, Brobänken, inkomster	-17 500				-17 500	
Etapp 11 Tegelbruksvägen, utgifter	44 000	1 811	2 000		20 000	20 000
Etapp 11 Tegelbruksvägen, inkomster	-20 000					-20 000
Ny etapp	5 000		5 000			
Nyfors, utgifter	20 000	5 000	8 493	5 000		
Nyfors, inkomster	-12 000			-12 000		
	190 500	55 811	46 198	34 797	49 464	-56 000
Tvresövägen						
Tvresövägen (från Bäverbäcken och österut)	157 835	25 000	28 965	10 800	65 815	7 685
	157 835	25 000	28 965	10 800	65 815	7 685
Översiktliga						
Telegrafbergets naturreservat		100		300		
Skrubba (LÅSK)		500				
Töresövägen		500	500			
		500	600	500	300	0
Samhällsbyggnadsutredningar						
Samlingsanslag för samhällsbyggnadsutredningar		5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Övrigt						
Nytt kartsystem	2 500	825				
Strategiska markförvärv		5 000	20 000	20 000	20 000	20 000
Ärendehanteringssystem	1 526	343	450			
Brygga Klövberget	1 300	1 300				
	5 326	7 468	20 450	20 000	20 000	20 000

Ombyggnad centrum till den nya visionen						
Ny infart och förlängning av Dalgränd	26 680					
Rivning ishall Tyresö C	10 000			10 000		
Rivning Forellskolan	20 000	15 096				
Rivning förskolan Båten	2 000			2 000		
Parkeringshus vid Tyresövallen	30 000	2 000	14 000	14 000		
Vårflodsgatan	11 000	1 000	4 940	5 000		
Floras park	7 000	500	500	1 000	5 000	
Näckrostorget	5 000		1 000	3 000	1 000	
Forelltorget	8 000	2 000	2 000	4 000		
Järnet 7, utredning	500	327				
Ombyggnad motorväg Bollmora allé till Bollmoravägen	14 983					
Bollmorav,Dalgränd till Hasselbacken	12 000	2 000	3 000	2 000	5 000	
Lekplats Bollmoradalen	3 365					
Busstorg	12 000	1 000	5 000	6 000		
Damm, gångvägar vid Stadsparken, skatepark	23 000					
Ombyggnad Dalgränd	25 000	2 000	8 000	15 000		
Rondell, infart, VA, lokalväg kvarteret Järnet	25 000	0				
Exploateringsbidrag kvarteret Järnet	-25 200					
Exploateringsbidrag Gränsvägen	-400					
Exploateringsbidrag UR-tomten	-4 000					
Exploateringsbidrag Trygghetsboende Björkbacken	-9 000					
Exploateringsbidrag Forellen kvarter 8	-38 696	-38 696				
Exploateringsbidrag Forellen kvarter 11	-3 484		-3 484			
Exploateringsbidrag Forellen kvarter 13	-6 850		-6 850			
Exploateringsbidrag Forellen kvarter 14	-4 360		-4 360			
Exploateringsbidrag Forellen kvarter 15	-3 090		-3 090			
Exploateringsbidrag Forellen kvarter 16	-4 835		-4 835			
Exploateringsbidrag Hasselbacken	-9 000					
Exploateringsbidrag Järnet 7	-12 000	-12 000				
Exploateringsbidrag Ö Centrum Tvillinghusen	-2 500			-2 500		
Ombyggnad simvägen-Bollmoravägen	11 000	1 000	1 000	5 000	4 000	
Simgatans förlängning till Forellen 4+ny tvärväg	34 000	15 000	10 193			
Mindre justeringar Tyresö centrum, vägnät	9 000	3 000	3 477			
Nybyggnation lokalgator N Tyresö C	10 000	3 000	3 000	4 000		
Parkeringsplatser vid ny simhall	7 660					
	183 773	-2 773	33 491	68 500	15 000	0

Egenfinansierade projekt						
Exploatering av Strändängarna enligt KS 2011-10-25	-39 500					
Exploatering av Strändängarna enligt KS 2011-10-25	39 500					
Exploatering Tegvägen	1 194	818				
Exploateringsbidrag Tegvägen	-2 000					
Exploatering UR-tomten	9 500	666				
Exploateringsbidrag UR-tomten	-9 440					
Bostäder vid Södergården	500	475				
Bostäder bollplanen, Pluto, Njupkärrsvägen	470	470				
Gång- och cykelbana Pluto, Njupkärrsvägen	5 000	5 000				
Exploateringsbidrag, Pluto, Njupkärrsvägen	-6 295					
Trädgårdsstaden	60 000					56 939
Maria Sofias väg	500	352				
Maria Sofias väg, exploateringsbidrag	-500		-500			
Kryddvägen	26 000	5 500	10 000	10 000		
Exploatering Grindstolpen evt Flytta till Tyresövägen	2 000	1 500				
Exploateringsbidrag Grindstolpen evt Flytta till Tyresövägen	-4 450					
Prästgårdsv/Apelv	500	500				
Granängsvägen	500	500				
Granitvägen	500	500				
Granitvägen, exploateringsbidrag	-500					-500
Granängstorget	500					
Granängstorget, exploateringsbidrag	-500					-500
Nyfors markvisningstävlng	1 000			1 000		
Bäverbäcken	500	500				
Exploateringsbidrag Bäverbäcken	-500	-500				
Trollbäckens C	500	500				
Valkmon	500	500				
Valkmon	-500	-500				
Agaten	500	500				
Agaten	-500	-500				
Lastbilen	500	500				
Wättinge						
Gymnasietomten Wättinge	5 000	2 000	1 000	991		
	48 021	19 281	22 491	10 991	55 939	56 939
Gata och park						
Samlingsanslag för gata och park	54 000	12 100	9 000	9 000	9 000	9 000
Cykelplan, utbyggnad av gång- och cykelvägar	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
	58 000	16 100	13 000	13 000	13 000	13 000

Fritidsanläggningar						
Samningsanslag för fritidsanläggningar	6 500	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Ishall vid Tyresö C	133 000	1 352	80 000	51 000		
Kylaggregat Fonatanahallen	6 500	6 500				
Upprustning frukrottsanläggning, Trollbäckens IP	5 000	5 000				
Konstgräsplan mellan Strandskolan och Tyresö skola	8 000		8 000			
Alby friluftsområde, fastighetsunderhåll	11 000	8 300				
Alby friluftsområde, utveckling ny vision	11 000	4 000	3 500	3 500		
Alby friluftsområde, port till Nationalparken	500		250	250		
Upprustning kulturfastigheter	1 550	1 225				
	183 050	27 377	92 750	55 750	1 000	1 000
Verksamhetsutveckling (kommundirektör)						
Inventarier, IT och småinvesteringar		5 000	17 000	5 000	5 000	5 000
Verksamhetslokaler						
Upprustning Fårdala ridhus (kultur och fritid)	42 000	1 000	15 000	24 295		
Sociala boenden	141 000	25 000	40 000	30 000	25 000	21 000
Utbyggnad Radiövägen	17 000	2 000	12 724			
	200 000	28 000	67 724	54 295	25 000	21 000
Förskola						
Ny- och ombyggnad förskolor				36 000		
Ny- och ombyggnad förskolor					96 000	
Ny- och ombyggnad förskolor						34 000
	0	0	0	36 000	96 000	34 000
Grundskola						
Ny skola Formudden, fördelning mellan åren (tidplan ändras)	261 000	5 000	95 000	150 000	11 000	
Nybyggnation Idrottshall, Formudden	60 000	3 000	20 000	30 000	7 000	
Utemiljö vid skola och idrottshall	15 000	1 000	3 000	6 000	5 000	
Tilläggningskök, Sofiebergsskolan	74 897	10 000	7 000			
Ventilation Bergfotens skola		8 500				
	410 897	27 500	125 000	186 000	23 000	0
Gruppbofäder (psykiatri)						
Nytt gruppboende Villa Linde	16 000	2 868				
Inventarier nytt gruppboende Villa Linde	200					
Nytt gruppboende 6 platser (Tärningen)	10 000	1 267				
Inventarier nytt gruppboende (Tärningen)	200					
	26 400	4 135	0	0	0	0
Gruppbofäder						
Krusboda				12 000		
Stödboenden Sägentomten inkl inventarier	42 000	5 000	27 000	10 000		
	42 000	5 000	27 000	22 000	0	0
Lokalutredningar		1 000	1 000	1 000	1 000	1 000

Investering i egna fastigheter, initierat av hyresgäster						
Samlingsanslag för fastighet, initierat av hyresgäster		15 000	25 000	25 000	25 000	25 000
Investering i egna fastigheter, initierat av ägaren						
Samlingsanslag för fastighet, initierat av ägaren		10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Upprustning av Trollbäckshallen			10 000			
		10 000	20 000	10 000	10 000	10 000
Sammanlagt skattefinansierad verksamhet	1 506 302	249 499	545 569	558 433	410 218	143 624
Självkostnadsfinansierade verksamheter						
Vatten och avlopp						
Sjövattenledning Breviks skola-Noret	8 000			8 000		
Samlingsanslag för VA		21 900	18 900	13 000	13 000	13 000
	8 000	21 900	18 900	21 000	13 000	13 000
Renhållning						
Masshanteringsplats Mediavägen	25 000		12 500			
Sopsug Norra Centrum	22 000	1 000	15 000	6 000		
Samlingsanslag för renhållning		3 000	3 000	3 000	3 000	3 000
	47 000	4 000	30 500	9 000	3 000	3 000
Sammanlagt självkostnadsfinansierad verksamhet	55 000	25 900	49 400	30 000	16 000	16 000
Totalt skattefinansierade och självkostnadsfinansierade verksamheter	1 561 302	275 399	594 969	588 433	426 218	159 624

Bilaga 5: Förteckning över kommungemensamma styrdokument

Nedan redovisas Tyresö kommuns övergripande styrdokument som är gemensamma för kommunens samtliga verksamheter. De dokument som har reviderats eller tillkommit sedan förra årets kommunplan är markerade med fetstil.

Policyer

- Policy för fakturerings- och kravverksamhet (KS 2005)
- Finanspolicy (KF 2014)
- Policy för upphandling (KF 2010)
- Arbetsmiljöpolicy (KS 2007) inklusive handlingsplaner
- Policy Att vara chef i Tyresö kommun (KS 2007)
- Personalpolicy (KS 2008)
- Likabehandlingspolicy (KF 2012)
- Pensionspolicy (KF 2015)
- Kommunikationspolicy (2011)
- Alkohol- och drogpolicy (KF 2011)
- Riskhanterings- och försäkringspolicy (KF 2011)
- Risk- och säkerhetspolicy (KF 2012)
- Informationssäkerhetspolicy (KF 2014)
- Energipolicy (KF 2014)
- Brottsförebyggande policy (KS 2000, KS 2015 planerad revidering KF 2015)

Planer

- **Biblioteksplan (KF 2014)**
- **Översiktsplan för Tyresö kommun (KF 2008)**

- Energiplan (KF 2008)
- Grönplan (KF 2009)
- Klimatstrategi (KF 2010)
- Energieffektiviseringsstrategi (KS 2011)
- Dagvattenhanteringsplan (KF 2011)
- Krisinformationsplan (KD 2011)
- Plan för hantering av extraordinära händelser (KF 2011)
- Likabehandlingsplan (KS 2013)
- Jämställdhetsplan 2015-2017 (KS 2015)
- **Verksamhetsplan kommunövergripande verksamheter inkl. kontrollplan (KS 2015)**
- **Granskningsplan 2015 (KS 2014)**
- **Kommunplan 2016-2018 (KF 2015)**
- Styrprocess för Tyresö kommun (KF 2011)
- **Program för uppföljning av privata utförare (KF 2015)**
- Tillgänglighetsplan (KS 2014)
- Tillsynsplan enligt alkohollagen och tobakslagen (KS 2014)

Reglementen och delegationer

- **Gemensamt reglemente för samtliga nämnder (KF 2014)**
- Reglemente för valnämnden (KF 2013)
- Revisionsreglemente (KF 2006)
- Reglemente för kommunstyrelsen (KF 2012)
- **Reglemente för barn- och utbildningsnämnden (KF 2014)**
- **Reglemente för byggnadsnämnden (KF 2014)**
- Reglemente för gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden (KF 2012)
- **Reglemente för kultur- och fritidsnämnden (KF 2014)**
- Reglemente för krisledningsnämnden (KF 2012)
- Reglemente för socialnämnden (KF 2012)
- Reglemente för Södertörns överförmyndarnämnd (KF 2010)
- Attestreglemente (KF 2004)
- Arkivreglemente (KF 2012)
- Arbetsordning för kommunfullmäktige (KF 2010)
- Arbetsordning för kommunala pensionärsrådet (KF 2010)
- Arbetsordning för kommunala rådet för funktionshinder (KF 2010)
- Arbetsordning för kommunstyrelsens utskott för miljö- och samhällsbyggnadsfrågor (KS 2011)
- **Arbetsordning för kommunledningsutskottet (KS 2014)**
- **Arbetsordning för beredningen för medborgardialog och mångfald (KS 2014)**
- Delegationsordning inom kommunstyrelsens verksamhetsområde (KS 2013)
- **Bestämmelse om ersättning till förtroendevalda (KF 2014)**
- **Omställnings- och pensionsavtal för förtroendevalda (KF 2014)**
- **Bestämmelser om kommunalt partistöd (KF 2014)**
- **Bestämmelser för bidrag till politiska ungdomsförbund (KF 2014)**

- Bolagsordning för Tyresö bostäder AB (KF 2014)
- Ägardirektiv för Tyresö bostäder AB (KF 2012)
- **Bolagsordning för Tyresö Näringslivs AB (KF 2014)**

Riktlinjer och föreskrifter

- Allmänna ordningsföreskrifter för Tyresö kommun (KF 2013)
- Lokala hälsoskyddsföreskrifter (KF 2011)
- Lokal renhållningsordning (KF 2012)
- Riktlinjer enligt alkohollagen (KS 2014)
- **Riktlinjer för synpunktshantering (KD 2014)**
- Riktlinjer för nåbarhet och bemötande i Tyresö kommun (KD 2013)
- Riktlinje för e-posthantering i Tyresö kommun
- Riktlinjer för riskhantering och internkontroll (KS 2013)
- Ekonomiska regler för resultatenheter (KF 2008)
- Ekonomihandbok (KD 2013)
- Riktlinje för upphandling i Tyresö kommun (KS 2010)
- **Rutin för direktupphandling 2015 (KD 2014)**
- Riktlinje för uppföljning och utvärdering av upphandlade avtal i Tyresö kommun (KS 2012)
- Riktlinje för sponsring (KS 2011)
- Riktlinjer för när förtroendevalda och anställda erbjuds förmåner av utomstående (KS 2011)
- Riktlinje för representation, uppvaktning, resor m.m. (KS 2012)
- **Riktlinje för tjänsteresor (KS 2014)**
- Riktlinjer för bisysslor (KD 2012)
- Riktlinjer för arbete med hbt i Tyresö (KS 2013)
- Riktlinjer för användning av sociala medier (KD 2013)
- Riktlinjer för inventarieförteckning och stöldskyddsmärkning i Tyresö kommuns verksamheter (KD 2012)
- Tillgänglighetshandbok (KF 2012)
- Riktlinjer vid klotter och liknande skadegörelse (KS 2013)
- Rutiner och uppdragsbeskrivning säkerhetsorganisation i Tyresö kommuns verksamheter (KD 2013)
- Riktlinjer för systematiskt brandskyddsarbete (KD 2013)
- Riktlinjer för hantering av extraordinära händelser i Tyresö kommun (KD 2014)
- Riktlinjer i händelse av oljeutsläpp till havs (KS 2011)
- Riktlinjer för tillfällig övernattnig i skollokaler och liknande i Tyresö kommuns verksamheter (KD 2012)
- **Riskhantering - gemensamma rutiner för Tyresö kommun 2015 (KD 2015)**
- **Riktlinje för information vid kris (KD 2015)**
- **Riktlinjer för internationellt samarbete (KF 2015)**
- **Riktlinje för konstnärlig gestaltning av offentliga byggnader och allmänna platser (KS 2014)**
- **Politisk beslutsprocess för detaljplaner (KF 2015)**

- **Riktlinjer för markanvisningsavtal (KF 2015)**
- **Riktlinjer för exploateringsavtal (KF 2015)**

Styrdokument som upphört sedan kommunplan 2014

- **Arbetsordning för demokratiberedningen (KS 2011)**
- **Arbetsordning för kommunstyrelsens särskilda utskott (KS 2011)**
- **Rutin för klagomålshantering (KS 2001)**

Bilaga 6: Beslut om taxor och avgifter

✚ Beslut om taxor och avgifter

Taxa/avgift	Beslut	Indexreglering?	Gäller fr.o.m.	Förvaltning
Vigsel (avbokningsavgift och vigselavgift för ej folkbokförda i Tyresö)	27 nov 2012 (KS)	nej	2012-11-27	Kommunstyrelseförvaltningen
Kopieringstaxa Mindre justeringar	13 okt 2011(KF), 16 maj 2013(KF)	nej	2011-11-01 2013-06-01	Kommunstyrelseförvaltningen
Felparkeringsavgift, kontrollavgifter, avgifter och viten för trafikordningsplan, avgift för schaktnings-tillstånd	16 maj 2013 (KF)	nej	2013-07-01	Kommunstyrelseförvaltningen
Avgift för upplåtelse av allmän platsmark samt flyttning, uppställning och skrotning av fordon	16 maj 2013 (KF)	nej	2014-01-01	Kommunstyrelseförvaltningen
Taxa för upplåtelse av allmän plats, byggetableringar, uteserveringar m.m.	17 juni 2014	nej	2014-07-01	Kommunstyrelseförvaltningen
Renhållningstaxa <i>Reviderad taxa</i>	17 juni 2014, 16 juni 2015 (KF) <i>16 juni 2016 (KF)</i>	Ja	2016-01-01 <i>2017-01-01</i>	Kommunstyrelseförvaltningen
Taxa för Tyresö kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggningar <i>Reviderad taxa</i>	17 juni 2014, 16 juni 2015 (KF) <i>16 juni 2016 (KF)</i>	Ja, konsumentprisindex	2016-01-01 <i>2017-01-01</i>	Kommunstyrelseförvaltningen
Taxa enligt alkohollagen och tobakslagen	27 november 2014 (KF)	Ja, mot konsumentprisindex (KS)	2015-01-01	Kommunstyrelseförvaltningen

Taxa/avgift	Beslut	Indexreglering?	Gäller fr.o.m.	Förvaltning
Förskole- och fritidsavgifter			Styrs av nationell maxtaxa	Barn-och utbildningsförvaltningen
Avgift för fritidsklubb	14 april 2011(KF)	nej	2011-08-01	Barn- och utbildningsförvaltningen
Egenavgift för familjerådgivning	24 mars 2011 (KF) 27 nov 2014 (KF)	Indexering mot prisbasbelopp	2011-06-01 2015-01-01	Socialförvaltningen
Taxa inom omsorgen om äldre och personer med funktionsnedsättning	14 april 2011, 15 nov 2012 (KF)	Indexering mot prisbasbeloppet	2011-05-01, 2013-01-01	Socialförvaltningen
<i>Justering</i>	<i>16 juni 2016 (KF)</i>		<i>2017-01-01</i>	
Egenavgift för vuxna vid stöd- och omvårdnadsboende inom individ- och familjeomsorgen	16 april 2015 (KF)	Indexering mot prisbasbeloppet	2015-05-01	Socialförvaltningen
Taxor för lokalhyror och anläggningar, inkl. evenemangstaxa	10 maj 2012, 17 juni 2014 (KF)	Ja – mot prisindex för kommunal verksamhet	2013-01-01	Utvecklingsförvaltningen
<i>Revidering</i>	<i>16 juni 2016 (KF)</i>		<i>2017-01-01</i>	
Kulturskolan	16 maj 2013(KF)	Ja – mot prisindex för kommunal verksamhet	2013-07-01	Utvecklingsförvaltningen
<i>Reviderad</i>	<i>16 juni 2016 (KF)</i>		<i>2017-01-01</i>	
Biblioteksavgifter	11 juni 2009 (KF)	nej	2009-07-01	Utvecklingsförvaltningen
Avgift förlorat bibliotekskort	10 maj 2012	Nej	2013-01-01	Utvecklingsförvaltning
Taxa uthyrning av skollokaler för övernattning	<i>16 juni 2016 (KF)</i>	<i>Ja – mot prisindex för kommunal verksamhet</i>	<i>2017-01-01</i>	Utvecklingsförvaltningen

Taxa/avgift	Beslut	Indexreglering?	Gäller fr.o.m.	Förvaltning
<p>Taxor inom Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbunds verksamhet för</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <u>prövning enl. miljöbalken</u> 2. offentlig kontroll inom livsmedelsområdet 3. <u>tillsyn enl. strålskyddslagen</u> 4. kontroll av animaliska biprodukter 5. skydd för hot mot människors hälsa 6. handel med receptfria läkemedel 7. kopiering offentliga handlingar	<p>23 oktober 2014 (KF) Reviderad 22 oktober 2015</p>	<p>Årlig uppdatering i samtliga medlemskommuner senast oktober varje år</p>	<p>2015-01-01, Reviderad from 2016-01-01</p>	<p>Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund</p>
<p>Taxor för Södertörns brandförsvarsförbund</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. enl. lag om skydd mot olyckor (taxa för brandskyddskontroll, taxa för sotning) 2. enl. lag o brandfarliga och explosiva varor 3. kopieringstaxa	<p>13 feb 2014 (KF), <i>reviderad 2016-01-28</i></p>	<p>Årlig uppdatering i samtliga medlemskommuner senast oktober varje år. Taxa för brandskyddskontroll och taxa för sotning revideras årligen av brandförsvarsförbundet.</p>	<p>2014-01-01, <i>2016-01-28</i></p>	<p>Södertörns brandförsvarsförbund</p>

Tyresö kommun
Tekniska kontoret
VA- och renhållningsavdelningen
Bertil Eriksson

TJÄNSTESKRIVELSE

2016-05-02

1 (2)

Kommunledningskontoret

Dnr 2016 KSM1189/051

Revidering av taxa för Tyresö kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning

Förslag till beslut

Kommunledningsutskottets förslag till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige

- Reviderad taxa för Tyresö kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning fastställs och gäller från och med 1 januari 2017.

Kommunstyrelseförvaltningen

Bo Renman
Kommundirektör

Britt-Marie Lundberg-Björk
Chef tekniska kontoret

Sammanfattning

Nuvarande taxa för kommunalt vatten och avlopp (VA-taxa) antogs den 16 juni 2015 av kommunfullmäktige. En översyn av avgifterna har genomförts baserat på förväntade kostnadsförändringar, främst till följd av ökade kostnader för spillvatten- och slambehandling samt renvattenleveranser och de indexförändringar som kan förväntas. Dessutom på-

verkas balanseringsbehoven av ökade kapitaltjänstkostnader och visst behov av personalförstärkning.

I nytt förslag till VA-taxa 2017 föreslås därför att bruksavgifterna för vatten höjs med 2,5 procent medan fastställda anläggningsavgifter för vatten och avlopp behålls oförändrade.

Beskrivning av ärendet

Nuvarande VA-taxa med bruks- och anläggningsavgifter antogs av kommunfullmäktige den 16 juni 2015 § 72. I taxan anges även hur avgiftsbelopp ska och kan revideras.

Kostnaderna för spillvattenbehandling och renvattenleveranser 2017 uppskattas i dagsläget komma att öka med cirka 2,5 procent och behandlingskostnaderna för slam från enskilda VA-anläggningar bedöms komma att öka med cirka 2 procent. Dessutom påverkas kostnadsbilden av ökade kapitalkostnader för avslutade investeringsprojekt samt av viss förstärkning av personalresurserna för underhållet av ett ständigt växande ledningsnät.

Utvecklingen av entreprenadpriser och tillhörande index under innevarande år pekar på en blygsam förändring förutsatt att rådande inflationsutveckling blir bestående för hela år 2016. Därför föreslås anläggningsavgifterna förbli oförändrade även under 2017.

Nytt avgiftsuttag

För att uppnå balans inom VA-verksamheten till följd av förväntat årsutfall för verksamheten, främst påverkat av externa avgiftsökningar och balanseringskrav, föreslås bruksavgifterna höjas med 2,5 procent medan anläggningsavgifterna för vatten och avlopp behålls oförändrade.

Bilaga: VA-taxa

Taxa för Tyresö kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning

Antagen av kommunfullmäktige den 16 juni 2016 att gälla från 2017-01-01.

Förvaltningen av VA-anläggningen handhas under kommunstyrelsen av tekniska kontorets VA-avdelning, nedan kallad VA-verket.

Avgiftsskyldighet

§ 1

För att täcka kostnader för Tyresö kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning ska ägare av fastighet inom anläggningens verksamhetsområde betala avgifter enligt denna taxa.

Avgiftsskyldig är alternativt den som enligt 2 och 5 §§ lagen om allmänna vattentjänster, LAV 07, (2006:412) jämställs med fastighetsägare. Avgiftsskyldig för ändamålet Dg är även den som ansvarar för att allmän platsmark ställs i ordning och underhålls, om förutsättningarna i 27 § i LAV 07 är uppfyllda.

Olika avgiftstyper

§ 2

Avgifterna utgörs av anläggningsavgifter (engångsavgifter) och bruksavgifter (periodiska avgifter).

Vid avgiftsberäkningar tillämpas avrundningsreglerna i Svensk Standard SS 01 41 41.

Fastighetstyper som taxan avser

§ 3

Fastigheterna indelas i bostadsfastighet, annan fastighet och obebyggd fastighet.

BOSTADSFÄSTIGHET är fastighet som uteslutande eller huvudsakligen är bebyggd eller enligt beviljat bygglov avses att bebyggas för bostadsändamål. Med bostadsfastighet jämställs fastighet som uteslutande eller huvudsakligen är bebyggd eller enligt beviljat bygglov avses att bebyggas för vissa andra ändamål såsom:

Kontor	Förvaltning	Butiker
Hotell	Sjukvård	Småindustri
Restauranger	Utbildning	Hantverk
Utställningslokaler	Idrott	

ANNAN FÄSTIGHET är fastighet som uteslutande eller huvudsakligen är bebyggd eller enligt beviljat bygglov avses för annat ändamål än bostadsändamål och som inte enligt ovan jämställs med bostadsfastighet.

OBEBYGGD FÄSTIGHET är fastighet som enligt detaljplan är avsedd för bebyggande men ännu inte bebyggt, enligt beviljat bygglov.

Avgiftsuttag

§ 4

4.1 Avgift tas ut för nedan angivna ändamål:

Ändamål	Anläggningsavgift	Brukningavgift
V Vattenförsörjning	Ja	Ja
S Spillvattenavlopp	Ja	Ja
Df Dag- och dränvattenavlopp från fastighet inom detaljplan	Ja	Nej
Dg Dagvattenavlopp från allmänna platser såsom gator, vägar, torg Och parker inom detaljplan	Ja	Nej

Som detaljplan kan enligt 17 kap 4 § plan- och bygglagen (PBL), (SFS 1987:246 jämte senare tillägg och ändringar) även äldre plan gälla. Områdesbestämmelser enligt 5 kap, 16 § PBL är även att jämställa med detaljplan.

4.2

Avgiftsskyldighet för vart och ett av ändamålen V, S och Df inträder när VA-verket upprättat förbindelsepunkt för ändamålet och underrättat fastighetsägaren om förbindelsen.

Härvid förutsätts att samtliga i 24-27 §§ i LAV 07 angivna förutsättningar för avgiftsskyldighet är uppfyllda.

4.3

Avgiftsskyldighet för ändamålet Dg inträder när åtgärder för avledande av dagvatten blivit utförda.

4.4

Anläggningsavgift ska beräknas enligt taxa som gäller vid den tidpunkt när avgiftsskyldighet inträder.

ANLÄGGNINGSAVGIFTER

(§§ 5-12)

§ 5 Anläggningsavgift för bostadsfastighet

5.1

För **bostadsfastighet** och därmed enligt § 3 jämställd fastighet ska anläggningsavgift erläggas.

Avgift per fastighet	exkl. moms	inkl. moms
a) en avgift avseende framdragning av varje uppsättning servisledningar till förbindelsepunkter för V, S och Df	43 040	53 800
b) en avgift avseende nyttjande av upprättad uppsättning förbindelsepunkter för V, S och Df	43 040	53 800
c) en avgift per m ² tomtarea, se § 5.3	40,99	51,23
d) en avgift per lägenhet	36 880	46 100

Föreligger ingen avgiftsskyldighet för samtliga i § 4.1 angivna ändamål - se § 8.

5.2

Är förbindelsepunkt gemensam för två eller flera fastigheter fördelas avgift, enligt § 5.1 a), lika mellan fastigheterna.

5.3

Tomtarea utgörs av fastighetens landareal enligt förrättningskarta, nybyggnads-karta eller annan karta som VA-verket godkänner. Avgift enligt 5.1 c) tas endast ut till ett belopp som motsvarar summan av avgifterna enligt 5.1 a), b) och d).

Vid ändrade förhållanden enligt 5.5, 5.6 och 5.7 tas ytterligare avgift ut enligt 5.1 c) om ovanstående begränsningsregel så medger och med hänsyn till vad som föreskrivs i 8.2.

5.4

Lägenhetsantalet bestäms efter de ritningar enligt vilka bygglov beviljats eller efter annan ritning eller uppmätning som VA-verket godkänner.

För sådana utrymmen i bostadsfastighet, eller därmed jämställd fastighet, som används för i § 3 andra stycket avsedda ändamål räknas varje påbörjat 150-tal m² bruttoarea (BTA) enligt svensk standard SS 02 10 52 som en lägenhet.

För Bostadsfastighet där antalet lägenheter är tre eller fler och där mer än 50 % av lägenheterna används för bostadsändamål (flerbostadshus) erläggs avgift enligt 5.1 d) för första och andra lägenheten och därefter 60 % av avgiften enligt 5.1 d) för varje lägenhet därutöver.

5.5

Dras ytterligare servisledningar fram och upprättas ytterligare förbindelsepunkter så erläggs avgifter enligt 5.1 a) och 5.1 b).

5.6

Ökas en fastighets tomtarea erläggs avgift enligt 5.1 c) för tillkommande tomtarea som härrör från fastighet för vilken tomtareaavgift inte ska anses vara förut erlagd.

Vid beräkning av avgift för tillkommande tomtarea iakttas begränsningsregeln i 5.3.

5.7

Sker om- eller tillbyggnad, uppförs ytterligare byggnad eller ersätts riven bebyggelse på fastighet ska avgift erläggas enligt 5.1 d) för varje tillkommande lägenhet.

5.8

Om VA-verket valt att anlägga tryckavloppssystem, reduceras anläggningsavgiften beräknad enligt 5.1 och övriga punkter i § 5 med 8 100 kr exklusive moms (10 125 kr inklusive moms) för installation. VA-verket svarar för inköp och leverans samt underhåll och förnyelse av erforderlig pumpenhet.

Anläggningsavgift för annan fastighet

§ 6**6.1 För annan fastighet ska erläggas anläggningsavgift.**

Avgift per fastighet	exkl. moms	inkl. moms
a) en avgift avseende framdraging av varje uppsättning servisledningar till förbindelsepunkter för V, S och Df	43 040	53 800
b) en avgift avseende nyttjande av upprättad uppsättning förbindelsepunkter för V, S och Df	43 040	53 800
c) en avgift per m ² tomtarea	98,40	123,00

Föreligger inte avgiftsskyldighet för samtliga i 4.1 angivna ändamål - se § 8.

6.2

Är förbindelsepunkt gemensam för två eller flera fastigheter, fördelas avgifter enligt 6.1 a) lika mellan fastigheterna

6.3

Tomtarea utgörs av fastighetens landareal enligt förrättningskarta, nybyggnads-karta eller annan karta som VA-verket godkänner.

6.4

VA-verket kan, om godtagbar säkerhet ställs, medge anstånd med erläggande av tomtareaavgift för andel av fastighets areal, motsvarande mark som tills vidare inte utnyttjas för verksamheten på fastigheten.

Anstånd medges för viss tid, högst tio år. Om mark under anståndstiden genom fastighetsbildningsåtgärd avgår från fastigheten upphör anståndsmedgivandet att gälla och resterande tomtareaavgift förfaller till betalning.

Utestående belopp löper med ränta enligt 4 och 5 §§ räntelagen (SFS 1975:635 med senare tillägg och ändringar) från den dag anståndet beviljades och tills anståndet upphör. För tid därefter utgår dröjsmålsränta enligt 6 § räntelagen.

6.5

Dras ytterligare servisledningarna fram och ytterligare förbindelsepunkter upprättas så erlaggs avgifter enligt 6.1 a) och b).

6.6

Ökas en fastighets tomtarea, erlaggs avgift enligt 6.1 c) för tillkommande tomtarea som härrör från fastighet för vilken tomtareavgift inte redan anses vara erlagd.

Avgift för obebyggd fastighet**§ 7****7.1**

För obebyggd fastighet utgår ingen avgift.

7.2

Bebyggs obebyggd fastighet erlaggs avgifter enligt § 5 och 6

Reducerad avgift**§ 8****8.1**

Föreligger inte avgiftsskyldighet för samtliga i 4.1 angivna ändamål (V, S, Df eller Dg), erlaggs reducerade avgifter enligt följande:

Avgift för framdragen servisledning

-- en ledning	70 % av avgift enligt 5.1 a) resp 6.1 a)
-- två ledningar	85 % av avgift enligt 5.1 a) resp 6.1 a)
-- tre ledningar	100 % av avgift enligt 5.1 a) resp 6.1 a)

Avgifter i övrigt Bostadsfastighet

		V	S	Df	Dg
Avgift per förbindelsepunkt	5.1b)	30 %	50 %	20 %	----
Tomtareaavgift	5.1c)	30 %	50 %	----	20 %
Lägenhetsavgift	5.1d)	30 %	50 %	----	20 %

Annat fastighet

Avgift per förbindelsepunkt	6.1b)	30 %	50 %	20 %	----
Tomtareaavgift	6.1c)	30 %	50 %	----	20 %

Avgifterna är uttryckta i procent av full avgift.

8.2

Inträder avgiftsskyldighet för ändamål för vilket avgiftsskyldighet inte tidigare förelagat erlaggs avgifter enligt 8.1.

Vid tillämpning av begränsningsregeln enligt 5.3 inräknas de sammanlagda avgifterna för tillkommande servisledningarna inte till högre belopp än 100 % av avgiften enligt 5.1 a) även om servisledningarna lagts vid olika tillfällen och avgifterna därmed blivit högre.

8.3

För servisedning som på fastighetsägarens begäran utförs senare än övriga servisedningar ska, utöver avgift enligt 8.1, erläggas en etableringsavgift om 20 % av avgiften enligt 5.1 a). Etableringsavgiften avses täcka VA-verkets merkostnader till följd av att arbetet inte utförs i samband med framdragnings av övriga servisedningar.

Reglering av avgiftsbelopp

§ 9

Avgifter enligt §§ 5 och 6 är baserade på indextalet 315,70 för mars 2016 i konsumentprisindex, KPI. När detta index ändras får VA-verket rätt att reglera avgiftsbeloppen efter beslut av kommunstyrelsen. Avgiftsjustering större än KPI-förändringar beslutas av kommunfullmäktige. Avgiftsjusteringar kan högst uppgå till de belopp som direkt påverkas av index.

Reglering av taxan vid förändringar av skatter eller moms får även ändras av VA-verket, dock inte oftare än en gång årligen.

Vid reglering av taxan tillämpas följande:

- Ändring av avgiftsbeloppen görs med viss procent.
- Procenttalet erhålls genom att den i antal enheter uttryckta indexförändringen som utgör skillnaden mellan det närmast före beslut om avgiftsreglering publicerade indextalet och talet 315,70 omräknas till procent av sistnämnda tal. Erhållet procenttal avrundas till närmaste hela tal. Resultatet av ändringar avrundas i sin tur beträffande avgift enligt 5.1 a), b), och d), 6.1 a) och b) till närmaste tiotal kronor och beträffande avgift enligt 5.1 c), till närmaste hela kronor.
- Beslutad avgiftsändring tillämpas från och med den dag ändringen enligt beslutet träder i kraft.

Särskilt avtal

§ 10

Är det inte skäligt att för viss fastighet beräkna avgift enligt §§ 5-8 träffar VA-verket istället avtal om avgiftens storlek

Betalning av avgift

§ 11

11.1

Sedan avgiftsskyldighet inträtt ska avgift betalas inom tid som anges i räkning.

11.2

Dröjsmålsränta

Betalas debiterat belopp inte inom tid som anges i räkningen ska dröjsmålsränta erläggas enligt 6 § räntelagen från den dag betalning skulle ha skett.

11.3

Är avgiften betungande för fastighetsägaren

Uppgår avgiften till belopp som är betungande med hänsyn till fastighetens ekonomiska bärkraft och övriga omständigheter ska, om fastighetsägaren så begär och godtagbar säkerhet ställs, avgiften fördelas på årliga inbetalningar under viss tid, dock högst tio år. Ränta ska erläggas enligt 5 § räntelagen på varje del av avgiften som förfaller till betalning i framtiden från den dag då den första inbetalningen ska berörd del av avgiften betalas eller ränta betalas enligt 11.2.

11.4

Anmälningsskyldighet om ändrade förhållanden för fastigheten

Avgiftsskyldighet enligt 5.6, 5.7, 6.6 eller 7.2 föreligger då bygglov för avsett ändrat förhållande meddelats eller ändrat förhållande - t.ex. ökning av tomtarea - inträtt utan att bygglov erfordrats eller meddelats. Det åligger fastighetsägaren att omgående anmäla till VA-verket när det ändrade förhållandet inträtt. Försummar fastighetsägaren denna anmälningsskyldighet tas dröjsmålsränta ut enligt 11.2 för tiden från det två månader förflutit sedan avgiftsskyldighet inträdde och fram till dess tilläggsavgiften betalas.

Särskilda ersättningar

§ 12

12.1

Särskild ersättning för extra anordningar

Om, efter ansökan från fastighetsägare och särskilt medgivande av VA-verket, ledningar utförts på annat sätt eller försetts med andra anordningar än verket funnit erforderligt, ska fastighetsägaren som begärt arbetets utförande ersätta VA-verket för överenskomna kostnader.

12.2

Ny servisledning

Begär fastighetsägare att ny servisledning ska utföras istället för redan befintlig och finner VA-verket skäl att bifalla ansökan är fastighetsägaren skyldig att bekosta dels den nya servisledningens allmänna del med det avdrag som finns skäligt med hänsyn till den tidigare servisledningens ålder och skick, dels borttagandet av den tidigare servisledningens allmänna del.

12.3

Finner VA-verket det nödvändigt att utföra ny servisledning istället för och med annat läge än redan befintlig ledning, är verket skyldigt att ersätta fastighetsägaren för kostnad för fastighetens del av den nya servisledningen och dess inkoppling med det avdrag som finns skäligt med hänsyn till den tidigare servisledningens ålder och skick.

BRUKNINGSAVGIFTER

§ 13

13.1

Beräkning

För bebyggd fastighet erläggs brukningsavgift.

Avgift utgår per fastighet	<u>exkl. moms</u>	<u>inkl. moms</u>
a) en fast avgift per år	862,64	1 078,30
b) en avgift per m ³ levererat vatten	19,87	24,83
c) en avgift per år och bostadsenhet för bostadsfastighet och därmed jämställd fastighet	770,80	963,50
d) en avgift per år och varje påbörjat 500-tal m ² tomtarea för annan fastighet	542,00	677,50

I fråga om sådana utrymmen i bostadsfastighet eller därmed jämställd fastighet, som används för i § 3 andra stycket avsedda ändamål räknas varje påbörjat 150-tal m² bruttoarea (BTA) enligt svensk standard SS 02 10 53 som en bostadsenhet.

Har fler fastigheter gemensamt mätställe utgår endast en fast avgift enligt 13.1 a).

Föreligger inte avgiftsskyldighet för samtliga i 4.1 angivna ändamål reduceras avgifterna. Följande avgifter ska då erläggas för resp ändamål med:

		V	S
Fast avgift	13.1 a)	40 %	60 %
Avgift per m ³	13.1 b)	40 %	60 %
Avgift per lägenhet	13.1 c)	40 %	60 %
Avgift efter tomtarea	13.1 d)	40 %	60 %

Avgifterna är uttryckta i procent av full avgift.

13.2

Avgift för fastighet utan mätare

Har VA-verket bestämt att för bebyggd fastighet vattenförbrukningen tillsvidare inte ska fastställas genom mätning, tas avgift enligt 13.1 b) ut efter en antagen förbrukning om 120 m³ per bostadsenhet i permanentbostad och med 40 m³ per år för fritidsbostad.

Vid beräkning av antalet bostadsenheter - se 13.1.

13.3

Parallellkopplade mätare

Parallellkopplade vattenmätare räknas som ett mätställe.

§ 14**Ökad eller reducerad avgift för spillvattenavlopp**

Tillförs avloppsnätet större spillvattenmängd än som svarar mot levererad vattenmängd eller avleds inte hela den levererade vattenmängden till avloppsnätet ska avgift för spillvattenavlopp erläggas efter den mängd spillvatten som avleds till avloppsnätet.

Mängden ska bestämmas genom mätning på fastighetsägarens bekostnad av ifrågasvarande vatten- eller spillvattenmängd eller på annat sätt som överenskommit mellan VA-verket och fastighetsägaren.

En förutsättning för att avgiften för avlett spillvatten ska debiteras efter annan grund än efter levererad mängd vatten är att skillnaden mellan mängderna vatten och spillvatten är avsevärd.

§ 15**Avgifter för obebyggd fastighet**

För obebyggd fastighet erläggs ingen bruksavgift.

§ 16**Av fastighetsägare begärda åtgärder**

Har VA-verket på fastighetsägarens begäran vidtagit åtgärd eller har på grund av att fastighetsägaren åsidosatt sin skyldighet vattentillförseln stängts av eller reducerats eller annat åtgärd vidtagits av VA-verket debiteras följande avgifter:

	exkl. moms	inkl. moms
Nedtagning och uppsättning av vattenmätare	650,00	812,50
Avstängning och påsläpp av vattentillförsel	650,00	812,50
Montering och demontering av strypbricka i vattenmätare	650,00	812,50
Länsning av vattenmätarbrunn	1 298,00	1 622,50
Byte av skadad vattenmätare	844,00	1 055,00

§ 17**Fastställande av avgiftens storlek**

Avgifter enligt § 13 är baserade på indextalet 315,70 för mars 2016 i konsumentprisindex, KPI. När detta index ändras får VA-verket rätt att reglera avgiftsbeloppen. Reglering av taxan vid förändringar av skatter och moms får även ändras av VA-verket, dock inte oftare än en gång årligen.

Vid reglering av taxan tillämpas följande:

- Tillägg eller avdrag på avgiftsbeloppen görs med viss procent.
- Procenttalet erhålls genom att den i antal enheter uttryckta indexförändring som utgör skillnaden mellan det närmast före beslut om avgiftsreglering publicerade indextalet och talet 315,70 omräknas till procent av sistnämnda tal. Erhållet procenttal avrundas till närmaste hela tal. Tillägg eller avdrag avrundas i sin tur beträffande avgift enligt 13.1 a), c) och d) till närmaste hela krontal samt beträffande avgift enligt 13.1 b) till närmaste hela tioörestal.
- Beslutad avgiftsändring tillämpas från och med debiteringsperioden efter den dag som angetts i beslutet. För de avgifter enligt 13.1 b), 13.2 och 13.3 samt

§ 14, som är baserade på uppmätning hos fastighetsägare, tillämpas dock avgiftsändringen endast i fråga om den vattenmängd som förbrukas och den spillvattenmängd som släpps ut efter den i beslutet angivna dagen.

§ 18

Om det inte går att beräkna avgift

Är det inte skäligt att för viss fastighet beräkna avgift enligt §§ 13, 14 och 15, träffar VA-verket istället avtal om avgiftens storlek.

§ 19

Betalningsvillkor

Avgift enligt 13.1 a), c) och d) debiteras i efterskott per månad, kvartal, tertiäl eller halvår enligt beslut av VA-verket. Avgift enligt 13.1 b) debiteras i efterskott på grundval av enligt mätning förbrukad vattenmängd eller annan grund som anges i §§ 13 och 14.

Betalas debiterat belopp inte inom tid som anges i räkningen, erläggs dröjsmålsränta på obetalt belopp enligt 11.2.

Sker enligt VA-verkets beslut mätaravläsning inte för varje debitering, får mellanliggande debiteringar ske efter uppskattad förbrukning, dock att mätaravläsning och debitering efter verklig förbrukning ska ske i genomsnitt minst en gång per år.

Avläsning och debitering ska ske på fastighetsägarens begäran med anledning av fastighetsöverlåtelse.

§ 20

Av fastighetsägare begärda åtgärder

Har fastighetsägare begärt att VA-verket ska genomföra en åtgärd för att underlätta eller möjliggöra fastighetsägarens brukande av anläggningen i visst fall eller avseende eller har i övrigt särskild åtgärd påkallats på grund av fastighetens VA-förhållanden, har VA-verket rätt att träffa avtal om brukningsavgiftens storlek.

Taxans införande

§ 21

Denna taxa träder i kraft 2017-01-01.

De brukningsavgifter enligt 13.1, 13.2 och 13.3 samt § 14, som är baserade på uppmätning hos fastighetsägare, ska tillämpas i fråga om den vattenmängd som levereras och den spillvattenmängd som släpps ut efter dagen för taxans ikraftträdande.

Tyresö kommun
Tekniska kontoret
VA- och renhållningsavdelningen

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum 2016-05-09

1 (4)

Kommunledningskontoret

Dnr 2016 KSM 1190/051

Revidering av taxa för renhållningsavgifter

Förslag till beslut

Kommunledningsutskottets förslag till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige

- Reviderad taxa för renhållningsavgifter fastställs och gäller från och med 1 januari 2017.

Kommunstyrelseförvaltningen

Bo Renman
Kommundirektör

Britt-Marie Lundberg-Björk
Chef tekniska kontoret

Sammanfattning

Renhållningsenheten har som följd av utökade avfallstjänster samt utvecklingen av kostnader för insamling av matavfall utarbetat ett förslag till ny taxa för avfallsavgifter. Taxeförslaget innehåller även vissa anpassningar av befintliga avfallstjänster i syfte att optimera avfallshanteringen, minska avfallsmängderna och öka nyttjandet av resurser i avfallet. Införandet av behovshämtning och insamling av organiskt matavfall innebär även att avfallstjänsternas nyttjande gradvis har utvecklats för att på sikt medföra minskade

avfallsmängder. Under en övergångsperiod har renhållningsverksamhetens kostnadstäckning via avgifter varit svår att överblicka som följd av hur omfattande beteendeförändringarna för ökad källsortering och engagemanget i matavfallsinsamling blivit bland abonnenterna. För att i möjligaste mån uppnå ekonomisk balans i verksamheten utifrån tidigare resultat och förväntade förändringar av abonnemang, avfallsmängder och övriga kostnadsförändringar för entreprenader och avfallsbehandling så föreslås för 2017 förändringar av både rörliga och fasta renhållningsavgifter. Avgiftshöjningarna för merparten av tjänsterna ligger inom intervallet 2 - 5 procent beroende på avfallstjänst, medan vissa kostnader föreslås vara oförändrade i jämförelse med 2016 års taxa.

Beskrivning av ärendet

Kommunfullmäktige fastställde den 16 juni 2015, § 73, nu gällande taxa för avfallstjänster. I nuvarande renhållningstaxa anges hur avgiftsbelopp för allmänna kostnadsökningar i form av entreprenadindex ska framräknas. Indexeringsperioderna är även reglerade i ingångna entreprenadavtal vilka samtliga löper till 2017-09-30.

Inom renhållningsverksamheten så erhålls nytt och definitivt avgiftsunderlag avseende påföljande års prisförändringar till följd av avtalade indexförändringar för avfallsbehandling från Fortum och övriga avfallsentreprenader vanligtvis inte förrän under november månad. Denna tidförskjutning för förändringar i tillämpliga index och behandlingsavgifter måste därför uppskattas under våren innevarande år utifrån en förväntad kostnadsutveckling för helåret och som underlag till taxor och avgifter för påföljande år.

Den nuvarande taxan behöver justeras med anledning av följande utgångspunkter:

- Indexuppräknningar enligt gällande entreprenadavtal behöver regleras.
- Behandlingskostnader för avfall och slam från enskilda VA-anläggningar ökar.
- Alla abonnenter i Tyresö har möjlighet att ansluta sig till matavfallsinsamlingen, följer avfallsplanens mål om ökat resursutnyttjande, men medför också ökade kostnader då en stor andel av kollektivet nyttjar tjänsten.
- Mängden insamlat farligt avfall har ökat stadigt under senaste åren. Detta är mycket positivt ur miljöperspektiv och följer avfallsplanens mål. Dock innebär det samtidigt ökade kostnader då dessa mängder skall tas om hand och destrueras.

Avgiftsnivåerna i nuvarande avfallstaxa bedöms vara otillräckliga för att täcka uppkommande kostnader som medför behov av taxejustering inför 2017 och verksamhetens ingående negativa balans 2016 behöver även kompenseras genom en taxejustering. I förslaget till reviderad taxa har även hänsyn tagits till de behandlingspriser som är aktuella på marknaden idag och som kan komma att gälla i det nya avtalet. Entreprenadkostnaderna och dessas

tillämpliga index bedöms komma att öka med cirka 0,7 procent förutsatt att rådande inflationsutveckling blir bestående för hela år 2016.

Taxans utfall

De förändringar av avfallstjänster som infördes alltsedan 2013 innebär att taxan har förenklats för huvuddelen av enbostadshushållen genom att i huvudsak två grundmoment i taxan tillämpas – med eller utan matavfallsinsamling. Dessa abonnemang har samtidigt behovsbaserad hämtning vilket innebär goda möjligheter att minska avfallsmängderna och antalet hämttillfällen av övrigt brännbart restavfall.

Abonnemang med matavfallsinsamling

För ett hushåll med 190 liters kärl och matavfallsabonnemang kommer den fasta grundavgiften att uppgå till 1 318 kr, därefter kostar varje enskild tömning av kärlet 53,47 kr. (Matavfallskärlet töms dock kostnadsfritt 36 gånger per år). Matavfallsabonnemanget innebär en minskad grundavgift med 281 kronor, vilket är samma nivå som under 2016.

Abonnemang med behovshämtning

För ett hushåll med behovshämtning i 190-liters kärl, men utan matavfallsabonnemang och en utställningsgrad på 42 procent (22 hämtningar/år), blir den förslagna totala avgiften för år 2017, 2 783 kr, vilket är en kostnadsökning med 3,8 procent.

Abonnemang utan behovshämtning

Denna tjänst finns kvar för ett mindre antal avfallsabonnemang. Ett hushåll med 190 liters kärl, hämtning 26 gånger per år, erhåller en avgift på 2 795 kr vilket motsvarar en kostnadsökning med cirka 4 procent.

Flerbostadshus med matavfallsinsamling

För boende i flerbostadshus med gemensamt kärl föreslås grundavgiften per lägenhet uppgå till 950 kr vilket innebär en sänkt grundavgift med 138 kronor jämfört med abonnenter som inte källsorterar matavfall, vilket är samma nivå som under 2016.

Flerbostadshus utan matavfallsinsamling

För boende i flerbostadshus med gemensamt kärl är nuvarande grundavgift 2017 per lägenhet 1 060 kr. Nu föreslås samma avgift bli 1 092 kr och den rörliga avgiften höjs med cirka 5 procent beroende på kärlestorlek och hämtintervall.

Abonnenter i grupphusområden

Boende i grupphusområde med underjordsbehållare betalar motsvarande grundavgift som boende i flerbostadshus. Den rörliga avgiften höjs med cirka 5 procent och behandlingsavgiften med 3 procent.

Verksamheter med matavfallsinsamling

En verksamhet som sorterar ut matavfall 52 ggr per år betalar 2 764 kr exklusive moms. Där till kommer avgift för tömning av kärl för hushållsavfall. Kostnaden för tömning av matavfallskärlet föreslås därmed vara oförändrad i jämförelse med 2016 års taxa.

Slamtjänster

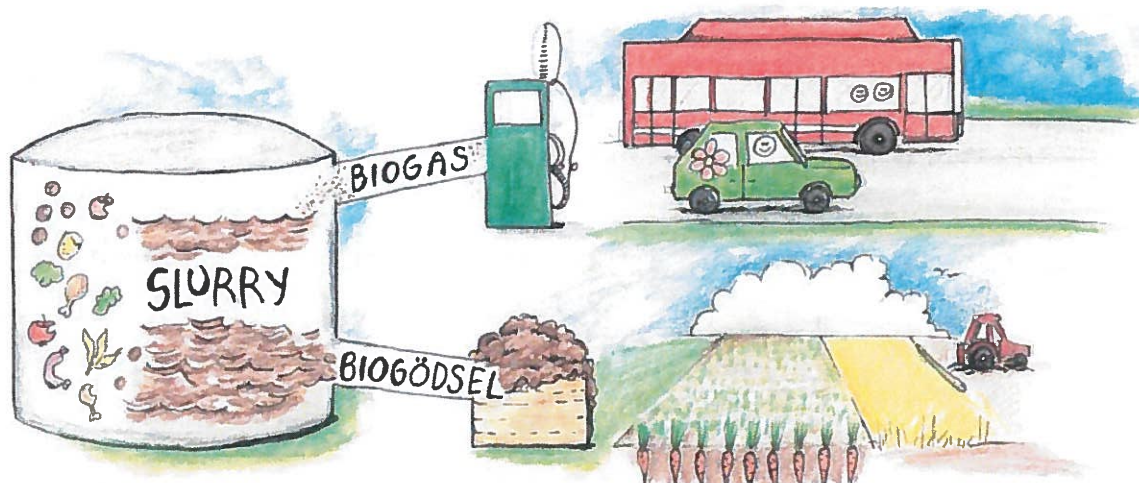
För ett hushåll med enskilt avlopp, kostar en regelbunden eller obligatorisk tömning av en 3 kubikmeter stor WC-tank 979 kr år 2016. För år 2017 föreslås samma tjänst att kosta 1 018 kr, vilket innebär en avgiftsökning med 5 procent. Avgiften för slangdragning föreslås öka med 2 procent (från 86 kr per fem meter till 88 kr per fem meter) då slangdragningen arbetsmiljömässigt är ett problematiskt moment.

Renhållningstaxa för Tyresö kommun

Biogas är bra för djuren, naturen och alla människor.

Illustratör: Ingrid Ölmebring

Förslag till renhållningstaxa för Tyresö kommun 2017.
Antagen av kommunfullmäktige 2016-xx-xx, gäller från och med 2017-01-01

tyresö kommun

Renhållningstaxa för Tyresö kommun

1. Allmänna bestämmelser

Denna taxa träder i kraft den 1 januari 2017 då kommunfullmäktiges tidigare antagna taxa, Dnr 2015/KS 0289 12 antagen den 16 juni 2015, § 73 ersätts.

Gällande bestämmelser för hanteringen av hushållsavfall finns i kommunens renhållningsordning.

Renhållningstaxans avgifter skall betalas till Tyresö kommun, renhållningen.

Avfallsabonnemang

Samtliga företag, verksamheter, med avfall jämförligt med det som kommer från hushåll, enbostadshus och flerbostadshus är skyldiga att ha ett abonnemang för hämtning av hushållsavfall hos Tyresö kommun, renhållningen. Abonnemanget tecknas i eget namn eller genom fastighetsägaren.

Betalningsskyldighet och faktura

Fastighetsinnehavaren är betalningsskyldig för avgifter enligt denna taxa. Avgiften måste betalas även då det inte finns avfall att hämta. Undantag från detta är fastigheter med behovsanpassad hämtning vilka debiteras så kallad rörlig avgift bara då hämtning skett. Tomträttsinnehavare och samfällighetsförening kan i förekommande fall jämföras med fastighetsinnehavare.

Fakturor delas inte mellan flera fastighetsinnehavare, vid delat abonnemang utgår endast en faktura.

Alla fastighetsinnehavare och rörelseidkare är skyldiga att göra anmälan om hämtning till Tyresö kommun, renhållningen. Betalningsskyldighet föreligger till dess anmälan om ändrade förhållanden har inkommit till kommunen.

Om inte betalning sker i tid, har Tyresö kommun, renhållningen rätt att debitera påminnelseavgift samt gällande dröjsmålsränta.

Lagstadgad moms ingår i taxan om inte annat anges.

Uppehåll

Ansökan om uppehåll i hämtningen ska ske skriftligt från fastighetsinnehavaren om fastigheten inte kommer att användas under en sammanhängande tid av minst sex månader. Grundavgiften måste betalas även under uppehållsperioden. Ansökan ska göras på särskild blankett minst 1 månad innan uppehållet är tänkt att börja. Blanketten tillhandahålls av kommunens servicecenter eller hämtas via kommunens hemsida, tyreso.se.

Förändringar i abonnemanget

Förändringar i avfallshämtningen som kan ha betydelse för beräkning av avgiften, exempelvis byte av kärl eller ändring av hämtningsintervall, ska anmälas till Tyresö kommuns servicecenter i god tid innan förändringen ska träda i kraft. Den nya avgiften regleras på kommande faktura.

Ansökan om ändringar som avser gemensam hämtning, gemensam behållare eller utökat intervall för slamtömning, lämnas till renhållningen. För kompostering av köksavfall med godkänd varmkompost krävs anmälan till Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund.

För eventuell installation av köksavfalls-kvarn, krävs medgivande av kommunens VA-avdelning, för mer information, se kommunens hemsida:

tyreso.se/vatten

Ägarbyte och uppsägning av abonnemang

Anmälan om ägarbyte eller uppsägning av avfallsabonnemang skall göras till Tyresö kommun, renhållningen på särskild blankett som tillhandahålls av Servicecenter eller hämtas via kommunens hemsida, tyreso.se.

Den tidigare fastighetsinnehavarens betalningsansvar upphör inte förrän anmälan inkommit till Servicecenter.

Taxans konstruktion

Renhållningsavgiften är uppdelad i en grundavgift och en rörlig avgift. Utöver detta finns avgifter för tilläggstjänster. Grundavgifter och rörliga avgifter som gäller samtliga hushåll och verksamheter anges i avsnitt 2A, Samlade avgifter.

Grundavgiften betalas för permanentboende i en- och flerbostadshus, sommarboende i fritidshus eller verksamheter med hushållsavfall eller jämförligt avfall. Grundavgift debiteras per enbostadshus även när två eller flera fastighetsinnehavare använder gemensam avfallsbehållare.

I grundavgiften ingår:

- Avfallskärl som tillhandahålls av Tyresö kommun, renhållningen.
- Flerbostadshus, grupphus eller verksamheter som bör använda underjordsbehållare bekostar själv inköp samt anläggning av behållarna.
- Insamling av grovavfall 2 ggr/år efter beställning. Max två m³ avfall hämtas per gång från en- och tvåfamiljshus med " eget " abonnemang.
- För hushållen ingår årligen 20 stycken inpasseringar till återvinningscentralen där hushållen själva kan lämna och sortera sitt grovavfall.

- Tillgång till avlämning av el- och elektroniskt avfall, farligt avfall och småbatterier i batteriholkar vid miljöstationer och på vissa andra centrala platser.
- Kostnader för information, administration, kundtjänst och fakturering.
- Kostnader för hämtning och transport av kasserade kylmöbler.
- Kostnader för fastighetsnära insamling av el- och elektronikprodukter två gånger per år från enfamiljshus med eget abonnemang efter beställning och två gånger per hämtställe och år från flerbostadshus med elavfallsabonnemang.

Den rörliga avgiften framgår av taxan och varierar beroende på behållartyp, storlek och tömningsintervall.

Avgifter debiteras kvartalsvis eller månadsvis.

Avgifter för tilläggstjänster, exempelvis hämtning av grovavfall, trädgårdsavfall, slam, latrin och fett, anges i avsnitt B, "Separata avgifter, tilläggsavgifter".

Övriga arbeten och tjänster

Arbete och tjänster, som till sin art eller utformning skiljer sig från de som är upptagna i taxan, debiteras enligt självkostnadspris med tillägg om 15 % i administrationsavgift. Priset bestäms av Tyresö kommun, renhållningen.

Taxejustering

Avgifterna i denna taxa påverkas av index A12:1-3MD eller motsvarande. Avgifterna kan justeras årligen fr.o.m. 1 januari enligt ovan och fastställs av kommunstyrelsen.

Indexreglering av taxan kan ske om inte kommunfullmäktige beslutar annat.

2. Avgiftsdokument

A Samlade avgifter (samtliga avgifter är inklusive moms)

A1.1 Enbostadshus med kärl

Behovsanpassad hämtning vid enbostadshus med automattömmande kärl
Insamlingsrutt går varje vecka på schemalagd veckodag.
Du betalar för minst sex (6) hämtningar per år.

Automattömmande kärl, volym i liter	Grundavgift per lägenhet i småhus kr/år	Rörlig avgift kr/hämtning
90-140	1 607	40,87
190	1 607	53,47
240	1 607	62,88
370	1 607	74,72

Kärl finns att beställa i storlekarna 130-370 liter

A1.2

Behovsanpassad hämtning vid enbostadshus med automattömmande kärl och separat kärl för utsortering av matavfall
Insamlingsrutt går varje vecka på schemalagda veckodagar. Du betalar för minst sex (6) hämtningar per år för det brännbara hushållsavfallet.
Matavfallskärlet töms kostnadsfritt 36 gånger/år.

Automattömmande kärl, volym i liter	Grundavgift per lägenhet i småhus kr/år**	Rörlig avgift kr/hämtning
90-140*	1 318	40,87
190	1 318	53,47
240	1 318	62,88
370	1 318	74,72

*Kärl finns att beställa i storlekarna 130-370 liter.

**Inklusive grundavgiftsrabatt för insamling av matavfall.

Grundavgiftsrabatt	Kronor/hushåll och år
Matavfallsrabatt, enbostadshus	281

A1.3

Avgifter för enbostadshus med platshämtning, fast hämtningsintervall och automattömmande kärl, kr/behållare och år

Automattömmande kärl, volym i liter	Antal hämtningar per år	Grundavgift per lägenhet kr/år	Rörlig avgift kr/år	Total avgift kr/år
90-140	26	1 607	959	2 566
190	26	1 607	1 188	2 795
240	26	1 607	1 644	3 251
370	26	1 607	2 533	4 140

Kärl finns att beställa i storlekarna 130-370 liter

Avgift för gångavstånd (B1) tillkommer.

A2. Fritidshus

"Sommartaxa" hämtning från vecka 14 till och med vecka 39.

Avgift för behovsanpassad hämtning vid fritidshus med automattömmande kärl

Insamlingsrutt går varje vecka på schemalagd veckodag.

Du betalar för minst tre (3) hämtningar per år.

Fritidshus som önskar sortera ut matavfall eller tömma kärlet året runt övergår till

A1.1.

Automattömmande kärl, volym i liter	Grundavgift per lägenhet i småhus kr/år	Rörlig avgift kr/hämtning
90-140	780	40,88
190	780	53,87
240	780	62,87
370	780	74,72

Kärl finns att beställa i storlekarna 130-370 liter

A3. Flerbostadshus, grupphusområden med gemensamt hämtställe, verksamheter och badplatser

Grundavgifter för lägenheter i flerbostadshus, grupphusområden med gemensamt hämtställe samt för verksamheter.

	Grundavgift per lägenhet eller verksamhet kr/år
Lägenhet	1 092
Verksamheter	824
Badplatser	687
Säck (endast verksamheter)	1 192

Observera att hämtningsavgift och behandlingsavgift tillkommer!

Grundavgiftsrabatter	Kronor/år
Matavfallsrabatt, flerbostad samt grupphusområde/lgh	138
Komposteringsrabatt* flerbostadshus/lgh	94

*Komposteringsrabatten avvecklas successivt, inga nya kunder ansluts.

Rörliga avgifter för flerbostadshus, grupphusområden med gemensamt hämtställe och verksamheter

Kärl, volym i liter	Antal hämtningar per år	Rörlig avgift kr/år
Säck, 160	52	1 388
140	26	959
140	52	1 917
190	26	1 188
190	36	2 033
190	52	2 375
240	26	1 644
240	52	3 286
370	26	2 533
370	52	5 067
370	104	7 724
660	26	3 742
660	36	5 183
660	52	7 486
660	104	16 225
660	156	25 278
660	208	36 221

Observera att grundavgift tillkommer

För flerbostadshus samt grupphusområden med gemensamt hämtställe töms matavfallskärlet kostnadsfritt 52 gånger/år.

För verksamheter är avgiften för tömning av matavfallskärl

Automattömmande kärl, volym i liter	Antal hämtningar under perioden	Rörlig avgift kr/år, exklusive moms
140	52	2 764
140	104	5 529

Rörliga avgifter för badplatser

Automattömmande kärl, volym i liter	Antal hämtningar under perioden	Rörlig avgift kr/år
190	20	1 127
240	20	1 322
370	20	1 760
370	40	3 518

Observera att grundavgift tillkommer

Komprimatorbehållare för insamling av hushållsavfall

Dessa avgifter gäller komprimatorbehållare för insamling av "säck- och kärlavfall*", inte för grovavfall. Avgiften inkluderar tömning och behandling och gäller vid regelbunden, schemalagd hämtning. Grundavgift per lägenhet tillkommer utöver nedanstående avgifter. Avgifter för utsättning och hemtagning tillkommer.

Behållare	Avgift kr/tömning
15-18 m ³ komprimatorbehållare	6 793
19-22 m ³ komprimatorbehållare	8 068
23-26 m ³ komprimatorbehållare	9 662
27-30 m ³ komprimatorbehållare	11 257

Storbehållare för insamling av hushållsavfall

Dessa avgifter gäller storbehållare för insamling av "säck- och kärlavfall*", inte för grovavfall. Avgiften inkluderar tömning och behandling och gäller vid regelbunden, schemalagd hämtning. Grundavgift per lägenhet tillkommer utöver nedanstående avgifter. Avgifter för utsättning, hyra och hemtagning tillkommer.

Behållare	Avgift kr/tömning
2-3 m ³ storbehållare	1 997
4-5 m ³ storbehållare	2 302
6-8 m ³ storbehållare	2 507

*Med säck- och kärlavfall avses sådant hushållsavfall som kan samlas in i säck eller kärl, städ- och köksavfall. Med grovavfall avses hushållsavfall som är så tungt eller skrymmande eller har egenskaper som gör att det inte är lämpligt att samla in i säck eller kärl. Grovavfall ska inte läggas i storbehållare.

Mobil sopsug för insamling av hushållsavfall

	Avgift kr/tömning
Pris per tömning och dockningspunkt	3 681

Observera att grundavgift tillkommer. Behandlingsavgift tillkommer med 783 kr/ton.

A4. Hushåll och verksamheter med underjordsbehållare

Småhus i grupphusområden med gemensam avfallshantering, flerbostadshus och verksamheter som använder underjordsbehållare.

Nedsänkta behållare, mark-/underjordsbehållare

	Tömningsavgift
Schemalagd hämtning, pris per tömning	384
Extra tömning utanför ordinarie tur	1 201

Observera att grundavgift tillkommer. Behandlingsavgift tillkommer med 783 kr/ton.

B. Separata avgifter, tilläggsavgifter

B1. Gångavstånd

Avstånd	Avgift per säck/behållare
5 - 10 meter	33 kr/hämtning
11 – 20 meter	48 kr/hämtning
Mer än 20 meter och maximalt 30 meter	99 kr/hämtning

Gångavståndstillägg räknas från hämtfordonets närmaste anöringsplats till behållaren.

B2. Övriga tjänster hushållsavfall och kärlbyte

Avgift för extra hämtning utanför ordinarie tur av kärl eller säck med hushållsavfall	320 kr/tillfälle
Avgift för hämtning av flera kärl i samband med extrahämtning hos flerbostadshus, grupphus eller verksamhet. Pris per tillkommande kärl.	77 kr/kärl
Avgift för hämtning av extra säck i samband med ordinarie hämtning	77 kr/säck
Avgift för hämtning av säck på skärgårdsöar	319 kr/säck
Avgift för byte av kärlstorlek	242 kr/kärl
Avgift för gravitationslås inklusive montering på kärl	670 kr/kärl

B3. Grovavfall

Beställning från enbostadshus

Detta gäller hämtning utöver den avgiftsfria hämtningen av grovavfall som sker efter beställning, två gånger per år under de veckor som renhållningen, bestämmer.

Hämtning av maximalt 2 m ³ /hämtning	423 kr/gång
Behandling per kilo	2,01 kr/kg

Abonnemang för hämtning från flerbostadshus/verksamhet

Hämtning i kärl per m ³ och hämttillfälle	149 kr/m ³
Behandling per kilo	2,01 kr/kg

B4. Elavfall

Beställning från enbostadshus

Detta gäller hämtning utöver den avgiftsfria hämtningen av elavfall som sker efter beställning, två gånger per år under de veckor som renhållningen fastställt.

Spisar, tv-apparater, torktumlare, torkskåp, köksfläktar, tvätt- och diskmaskiner. Avgift per hämtställe.	420 kr/gång
---	-------------

(kylskåp och frysar hämtas avgiftsfritt vid fastighetsgräns)

Abonnemang på hämtning från flerbostadshus/verksamhet

Regelbunden hämtning av elavfall från flerbostadshus lastat i särskild hämtningsutrustning (utöver två kostnadsfria hämtningar per hämtställe och år).	420 kr/hämtställe och gång
Extra hämtning vid gemensamt hämtställe (ex. skolor, institutioner).	1 050kr/hämtställe och gång

B5. Trädgårdsavfall

Abonnemang på hämtning under tiden april – oktober.

Tömning sker efter beställning hos servicecenter. Kostnad för hyra av behållare samt behandling av trädgårdsavfallet ingår i avgiften vid hämtning i kärl.

Behållare, volym	Avgift för tömning och behandling
370 l kärl	439 kr/tillfälle
660 l kärl	526 kr/tillfälle

B6. Latrin

Avgift för hämtning och behandling av latrinbehållare av engångstyp. Lyftvikt max 15 kg. Nytt kärl ingår i avgiften.	810 kr/st
--	-----------

Om det vid hämtningstillfället inte synligt finns något/några kärl att hämta på grund av övertäckning, bristfällig utmärkning eller annan orsak, tas en avgift ut för bomkörning, 758 kr/tillfälle.

B7. Slam

Avgifter kr per hämtningstillfälle

Beställd tömning	Regelbunden/obligatorisk tömning	Akut tömning	Jourtömning
591	562	956	3 370

Behandlingsavgift med 152 kr/m³ tillkommer. Vid hämtning vägs den hämtade volymen varefter debitering utförs per 100 liter.

Vid tömning av fler än en anläggning på fastigheten vid samma tillfälle tillkommer 505 kr i tömningsavgift per tillkommande anläggning. Tömd mängd slam sammanräknas totalt per fastighet och tillfälle vid betalning av avgift för tömning enligt ovanstående tabell. Behandlingsavgift tillkommer.

Tillägg för beställning av tömning av anläggning med mindre hämtfordon (lägre axeltryck) tillkommer med 971 kr per tömningstillfälle.

Om anläggningen inte kan tömmas på grund av övertäckning, bristfällig utmärkning eller annan orsak, eller om anläggningen är tom vid en schema-lagd tömning, tas en avgift ut för bomkörning, 589 kr/tillfälle.

Övriga avgifter vid hämtning av slam

Timersättning för slamfordon med förare	1 157 kr/tim
Timersättning extra arbete, t ex framgrävning av lock, sökning efter anläggning m.m.	515 kr/tim
Tillägg för slang per 5 m intervall (10-50m)	88 kr
Tillägg för extrapersonal vid slangdragning	515 kr/tim
Timersättning mellanpumpning	1 157 kr/tim
Slamtömning med båt per tillfälle	4 772 kr/tillfälle

B9. Fett

Priser per påbörjad m³ exkl. behandlingsavgift i kr

Beställd tömning	Regelbunden/ schema	Akut tömning	Jourtömning
1 160	1 089	1 605	5 263

Till ovanstående priser tillkommer behandlingsavgift enligt vid tillfället gällande priser från mottagande behandlingsanläggning, för närvarande 393 kr/m³.

Om anläggningen inte kan tömmas på grund av övertäckning, bristfällig utmärkning eller annan orsak, eller om anläggningen är tom vid en schema-lagd tömning, tas en avgift ut för bomkörning, 1 326 kr/tillfälle.

Övriga avgifter vid hämtning av fett

Timersättning extra arbete på plats	1326 kr/tim
Tillägg för slang per 5 m intervall (10-50m)	88 kr

B10. Tilläggsavgifter Kretsloppscentralen

Företagskort, inklusive 30 besök	8 800
Extra inpassering på Kretsloppscentralen	160
Nytt inpasseringskort (pga. borttappat/förlorat kort)	137
Däck på fälg	64 kr
Slipers/tryckimpregnerat virke, pris per släp	263 kr

B11. Övriga tjänster

Tjänster som inte tidigare omnämnts i denna renhållningstaxa utförs mot självkostnad. Administrationsavgift om 15 % tillkommer.

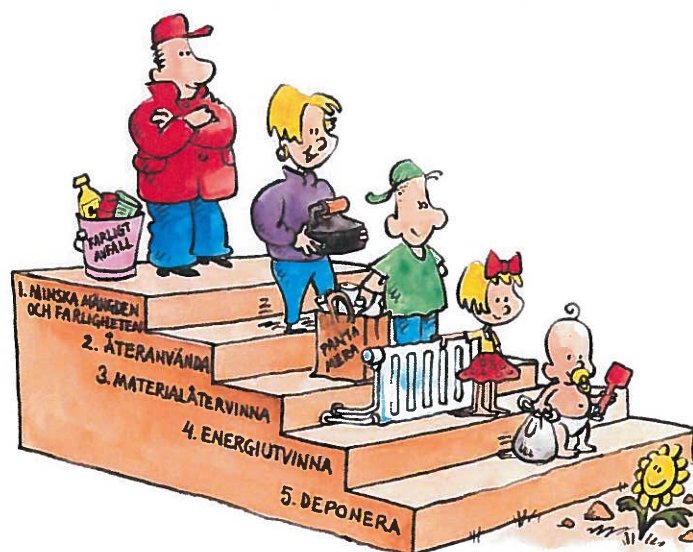
Vad får du för pengarna?

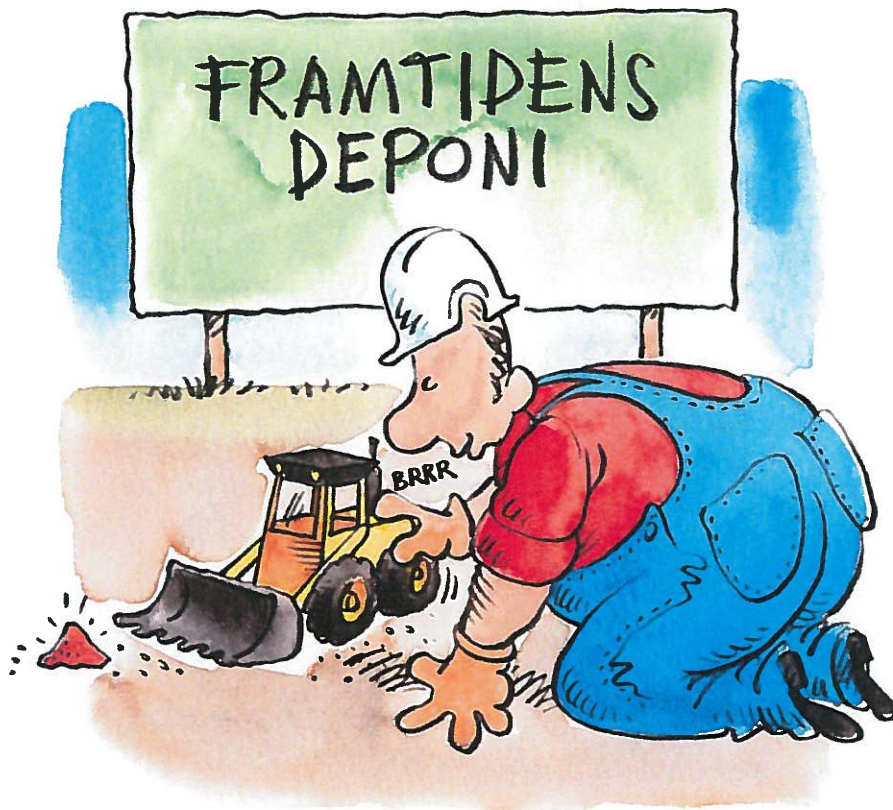
Inga skattepengar går till renhållningsverksamheten, allt bekostas genom avgifter enligt taxa som fastställs av kommunfullmäktige. Denna renhållningstaxa gäller från den 1 januari 2017.

Det här ingår i ditt helårsabonnemang:

- Hämtning av hushållsavfall under hela året.
- Grov- och elavfallshämtning efter beställning två ggr/år för dig med eget abonnemang.
- Återvinning och slutbehandling av allt avfall som samlas in genom kommunen. Olika typer av avfall behandlas var för sig. Inget avfall slutbehandlas i Tyresö.
- 20 fria besök för hushåll respektive 30 fria besök för företag till Kretsloppscentralen i Petterboda.
- Tillgång till tre "samlare" (på Willys, Hemköp i Trollbäcken samt Stora Coop i Tyresö C), där du exempelvis kan lämna batterier, ljuskällor, uttjänta mobiltelefoner och värmeljuskoppar.
- Information, rådgivning och annan administration.

Tack för att du sorterar ditt avfall för återvinning och bidrar till att naturresurser kan sparas!

Illustrationer: Ulf Swerin

Om du vill ha mer information, eller om du har andra frågor, kontakta oss gärna.

Så här når du oss:

Servicecenter: Tel: 08-5782 91 00

E-post: servicecenter@tyreso.se

Besöks/postadress: Marknadsgränd 2, 135 81 Tyresö

Hemsida: tyreso.se/avfall

tyresö kommun

UTDRAG

§ 1035

Dnr 2016/SN 0017 12

Justering av taxa och avgifter inom omsorgen om äldre och personer med funktionsnedsättning

Socialnämndens förslag till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige

1. Den av regeringen föreslagna och av riksdagen beslutade höjningen av högkostnadsskyddet för avgifter inom hemtjänst och vård- och omsorgsboende samt för boendeavgift i vård- och omsorgsboende, implementeras i Tyresö.
2. Följande avgifter fastställs och indexeras, under förutsättning att beslut fattas i enlighet med punkt 1:
  - Omvårdnad dygnet runt i eget boende: 1 991 kr/månad
  - Omvårdnads- och serviceinsatser i vård- och omsorgsboende: 1 991 kr/månad
  - Omvårdnad dag och kväll och/eller dagverksamhet: 890 kr/månad
  - Korttidsvistelse: 66 kr/dag Boendeavgift i vård- och omsorgsboende: 2 045 kr/månad
3. Ändringarna träder i kraft den 1 september 2016.

Carl-Johan Karlson (S) meddelar för Socialdemokraternas tjänstgörande ledamöters räkning att tjänstgörande Socialdemokrater inte deltar i beslutet. Peter Söderlund (MP) deltar inte i beslutet.

Röstförklaring

Carl-Johan Karlson (S) lämnar röstförklaring för de tjänstgörande socialdemokratiska ledamöternas räkning (bilaga).

Beskrivning av ärendet

Förvaltningen har utrett frågan gällande taxa och avgifter inom omsorgen om äldre och personer med funktionsnedsättning. Detta till följd av att riksdagen i december 2015 beslutade att anta regeringens budgetproposition för 2016

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	--	---

som omfattar en höjning av högkostnadsskyddet för avgifter inom hemtjänst och vård- och omsorgsboende, samt för boendeavgift i vård- och omsorgsboende.

Detta innebär att kommuner ges möjlighet att höja avgiftstaket för avgifter inom hemtjänst och vård- och omsorgsboende. Höjningen regleras som en ändring i socialtjänstlagen (2001:453) 8 kap. 5 § och träder i kraft den 1 juli 2016. Samtidigt sänks det generella statsbidraget till kommuner i systemet för kommunalekonomisk utjämning.

Förvaltningen föreslår att höjningen av högkostnadsskyddet för avgifter inom hemtjänst och vård- och omsorgsboende, samt för boendeavgift inom vård- och omsorgsboende, implementeras i Tyresö.

Bilagor

Tjänsteskrivelse justering taxa och avgifter.pdf

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	--	---

Röstförklaring

Justering av taxa och avgifter inom omsorgen om äldre och personer med funktionsnedsättning.

Det har framlagts förslag om implementering i Tyresö av avgifter inom hemtjänsten och vård- omsorgsboende samt för boendeavgift i vård- och omsorgsboende med anledning av av riksdagen beslutad höjning av högkostnadsskyddet.

Av proposition 2015/16:1 (s. 412) *Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner* framgår att vissa av de ändringar i det kommunalekonomiska utjämningsystemet som infördes av alliansregeringen tas bort. Dessa förändringar var ett avsteg från den parlamentariska utredningens förslag till utformning av det kommunalekonomiska utjämningsystemet. Vidare framgår av nämnda proposition (s. 402) att taket för högkostnadsskyddet i äldreomsorgen höjs.

I Tyresö kommun hölls den 23 september 2012 en kommunal folkomröstning med anledning av tidigare framlagt förslag av den moderatledda kommunledningen i Tyresö till taxehöjningar inom äldreomsorgen. Frågan som väljarna tog ställning var "Ska Tyresö kommun fortsätta tillämpa den nya taxan inom omsorgen för äldre och personer med funktionsnedsättning som beslutades i april 2011?" Svaret på frågan från de som deltog i folkomröstningen var ett klart och rungande nej. Tyresös kommunledning har dock struntat i att följa utslaget i folkomröstningen.

Nu framtagna förslag är en fortsättning på lapptäcket av ändringar i en taxa som de flesta berörda av densamma redan en gång sagt ifrån att de inte vill ha. Det saknas en övergripande analys avseende förändringarna. Vår inställning är oförändrad; vi anser att taxan ska ändras i grunden utifrån det utslag i den kommunala folkomröstningen som Tyresös medborgare tidigare gett tillkänna. Så länge sådant ej sker blir det inte ändamålsenligt att ta ställning till olika delförändringar. Vi vill vara klara med att vi givetvis inte har något att invända mot de av riksdagen beslutade förändringarna i socialtjänstlagen med anledning av ovan nämnd budgetproposition.

För socialdemokraterna i socialnämnden

Carl Johan Karlson

Tyresö kommun
Socialförvaltningen
Ida Marén
Utredare

TJÄNSTESKRIVELSE
2016-04-19
1 (8)

Diarienummer
2016/SN 0017-12

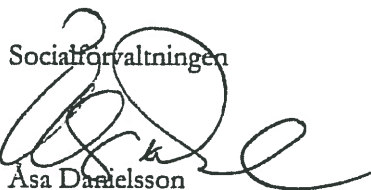
Socialnämnden

Justering av taxa och avgifter inom omsorgen om äldre och personer med funktionsnedsättning

Förslag till beslut

Socialnämndens förslag till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Den av regeringen föreslagna och av riksdagen beslutade höjningen av högkostnadsskyddet för avgifter inom hemtjänst och vård- och omsorgsboende samt för boendeavgift i vård- och omsorgsboende, implementeras i Tyresö.
2. Följande avgifter fastställs och indexeras, under förutsättning att beslut fattas i enlighet med punkt 1:
  - Omvårdnad dygnet runt i eget boende: 1 991 kr/månad
  - Omvårdnads- och serviceinsatser i vård- och omsorgsboende: 1 991 kr/månad
  - Omvårdnad dag och kväll och/eller dagverksamhet: 890 kr/månad
  - Korttidsvistelse: 66 kr/dag
  - Boendeavgift i vård- och omsorgsboende: 2 045 kr/månad
3. Ändringarna träder i kraft den 1 september 2016.

Socialförvaltningen

Åsa Danielsson
Förvaltningschef

Ansa Haapala
Stabschef

Sammanfattning

Förvaltningen har utrett frågan gällande taxa och avgifter inom omsorgen om äldre och personer med funktionsnedsättning. Detta till följd av att riksdagen i december 2015 beslutade att anta regeringens budgetproposition för 2016 som omfattar en höjning av högkostnadsskyddet för avgifter inom hemtjänst och vård- och omsorgsboende, samt för boendeavgift i vård- och omsorgsboende. Detta innebär att kommuner ges möjlighet att höja avgiftstaket för avgifter inom hemtjänst och vård- och omsorgsboende. Höjningen regleras som en ändring i socialtjänstlagen (2001:453) 8 kap. 5 § och träder i kraft den 1 juli 2016. Samtidigt sänks det generella statsbidraget till kommuner i systemet för kommunalekonomisk utjämning.

Förvaltningen föreslår att höjningen av högkostnadsskyddet för avgifter inom hemtjänst och vård- och omsorgsboende, samt för boendeavgift inom vård- och omsorgsboende, implementeras i Tyresö. Ändringen innebär att den enskildes avgifter för hemtjänst och dagverksamhet, tillsammans med avgifter som avses i 26 § sjätte stycket hälso- och sjukvårdslagen (1982:763), per månad får uppgå till högst en tolfedel av 0,5392 gånger prisbasbeloppet. För bostad i vård- och omsorgsboende får den enskildes avgifter per månad uppgå till högst en tolfedel av 0,5539 gånger prisbasbeloppet¹.

Som en följd av detta föreslås att månadsavgifterna för omvårdnad dygnet runt i eget boende samt omvårdnads- och serviceinsatser i vård- och omsorgsboende, höjs från dagens 1 772 till 1 991 kronor medan månadsavgiften för omvårdnad dag och kväll och/eller dagverksamhet, höjs från dagens 828 till 890 kronor. Även avgiften för korttidsvistelse, som i dagsläget är 59 kronor per dag, föreslås höjas till 66 kronor per dag. Boendeavgiften för vård- och omsorgsboende höjs från 1 846 till 2 045 kronor. Avgifterna indexeras och följer prisbasbeloppets utveckling, liksom tidigare.

För att förvaltningen ska ha möjlighet att informera brukare och utförare samt genomföra de administrativa anpassningar som krävs till följd av ovan angivna justeringar föreslås ändringarna träda i kraft den 1 september 2016.

¹ Lag (2015:967) om ändring av socialtjänstlagen (2001:453). Prisbabelopp 2016: 44 300.

Kommunala pensionärsrådet, KPR, och Kommunala rådet för funktionshinderfrågor, KRF, har fått möjlighet att yttra sig över förslaget.

Beskrivning av ärendet

Förvaltningen har utrett frågan gällande taxa och avgifter inom omsorgen om äldre och personer med funktionsnedsättning. Detta till följd av att riksdagen i december 2015 beslutade att anta regeringens budgetproposition för 2016 som omfattar en höjning av högkostnadsskyddet för avgifter inom hemtjänst och vård- och omsorgsboende samt för boendeavgift inom vård- och omsorgsboende. Höjningen regleras som en ändring i socialtjänstlagen (2001:453), SoL, 8 kap. 5 § och träder i kraft den 1 juli 2016. Samtidigt sänks det generella statsbidraget till kommuner i systemet för kommunalekonomisk utjämning.

Bakgrund

År 2002 genomfördes maxtaxereformen i form av preciserade bestämmelser i 8 kap. socialtjänstlagen (2001:453), som reglerar vilka avgifter kommunen får ta ut för omsorg om äldre och personer med funktionsnedsättning genom ett högkostnadsskydd. Syftet med maxtaxan var att skydda omsorgstagare med låga inkomster mot för höga avgifter samt att jämna ut olikheter mellan kommunerna avseende vilka avgifter som togs ut. Maxtaxan är indexerad och regleras i förhållande till aktuellt prisbasbelopp.

Utöver maxbeloppet finns ett schabloniserat minimibelopp som används för att beräkna den enskildes levnadsomkostnader, exklusive boendekostnaden.

Minimibeloppet är lagstadgat och utgår från Konsumentverkets beräkningar av skäligen levnadskostnader. Det ska täcka kostnader för livsmedel, kläder, skor, fritid, hygien, dagstidning, telefon, tv-avgift, hemförsäkring, öppen hälso- och sjukvård, tandvård, hushållsel, förbrukningsvaror, resor, möbler, husgeråd och läkemedel. Minimibeloppet är också indexerat och regleras i 8 kap § 7 SoL.

Boendekostnaden och vissa andra personliga tillägg² tillsammans med minimibeloppet utgör det så kallade förbehållsbeloppet. Det är det belopp som

---

² Det finns visst utrymme för att ge den enskilde extra medel för merkostnader under förutsättning att behovet av ytterligare medel är varaktigt.

varje person tillförsäkras innan en omsorgsavgift kan tas ut. De samlade inkomsterna inklusive bostadstillägget för pensionärer reducerat med förbehållsbeloppet utgör den enskildes avgiftsutrymme. Avgiften som kommunen tar ut får inte överstiga avgiftsutrymmet. Finns det inget avgiftsutrymme sedan förbehållsbeloppet dragits av, betalar den enskilde ingen omsorgsavgift.

Bakgrund om taxa och avgifter i Tyresö

År 2011 fick socialförvaltningen senast i uppdrag att se över taxa och avgifter inom omsorgen om äldre och personer med funktionsnedsättning. Syftet då var dels att tydliggöra den enskildes avgifter i förhållande till de insatser som gavs samt att öka intäkterna via taxan inom ramen för det lagstadgade högkostnadsskyddet (maxtaxan). Med dåvarande inkomst- och nivårelaterade taxekonstruktion, som stod oförändrad sedan 2004, tog kommunen endast ut en del av brukarnas avgiftsutrymme (60 respektive 90 procent beroende på hjälpens omfattning).

Efter beslut i kommunfullmäktige den 14 april 2011 (§ 53) övergick Tyresö till en enhetstaxa med fasta avgifter för olika insatser och beslutet innebar också att hela avgiftsutrymmet upp till högkostnadsskyddet kunde tas ut. Ändringarna trädde i kraft den 1 maj 2011.

Efter namninsamling och beslut i kommunfullmäktige hölls den 23 september 2012 en folkomröstning om den nya taxan. 29 procent av de röstberättigade deltog i omröstningen och 83 procent av dem röstade nej till den nya taxan. Alliansen ville behålla enhetstaxan, men föreslog att den justerades genom en höjning av minimibeloppet i förbehållsbeloppet för personer som var 61 år och äldre³.

Den 15 november 2012 beslutade kommunfullmäktige (§ 109) att minimibeloppet i förbehållsbeloppet för personer i Tyresö kommun som var 61 år och äldre höjdes till 5 223 kronor per månad för ensamboende och

---

³ Personer under 61 år hade redan ett högre minimibelopp. Eftersom personer som är under 61 år normalt konsumerar mer livsmedel och därmed också har en högre kostnad för livsmedel ska kommunerna ta hänsyn till denna merkostnad.

4 345 kronor per person och månad för sammanboende från den 1 januari 2013. Beloppen skulle ligga fast tills nytt beslut fattades eller lagen föreskrev annat. I praktiken innebär detta att ensamboende fick behålla 256 kronor mer i månaden och sammanboende 148 kronor mer i månaden, innan avgiften för omsorg togs ut.

Aktuella belopp

Taxan gällande avgifter inom omsorgen om äldre och personer med funktionsnedsättning är fastställd av kommunfullmäktige i Tyresö och baseras på bestämmelserna i socialtjänstlagen. De sammanlagda avgifterna för hemtjänst och motsvarande – omvårdnad, städning, tvätt, inköp, matdistribution, trygghetslarm, korttidsvistelse, ledsagarservice och dagverksamhet, får inte överstiga maxtaxan som idag är 1 772 kronor per månad. Avgifterna i taxan inom omsorgen om äldre och personer med funktionsnedsättning är indexerade och följer prisbasbeloppet.

Insatser som är av den omfattningen att avgift tas ut upp till högkostnads skyddet är omvårdnad dygnet runt i eget boende samt omvårdnads- och serviceinsatser i vård- och omsorgsboende som i dagsläget kostar 1 772 kronor per månad. Avgift för omvårdnad dag och kväll och/eller dagverksamhet är 828 kronor per månad. För korttidsvistelse betalar den enskilde 59 kronor per dag. Boendeavgift i vård- och omsorgsboende betalas där hyreslagens regler inte kan tillämpas⁴, och är 1 846 kronor per månad.

Minimibeloppet i Tyresö 2016 är enligt följande⁵:

	<u>Yngre än 61 år</u>	<u>61 år och äldre</u>
Ensamboende:	5 501 kr	5 223 kr
Sammanboende:	4 648 kr	4 345 kr

Det lagstadgade minimibeloppet för 2016 är 5 001 kronor för ensamboende och 4 225 kronor för sammanboende i åldersgruppen 61 år och äldre⁶. Sammanfattningsvis tas hela avgiftsutrymmet ut medan minimibeloppet för

⁴ Dessa platser finns huvudsakligen på Trollängens och Björkbackens vård- och omsorgsboende.

⁵ Det minimibelopp som gäller för ensamboende ska utgöra lägst en tolfedel av 1,3546 gånger prisbasbeloppet samt 1,1446 gånger prisbasbeloppet för var och en av sammanlevande makar och sambor. (SoL 8 kap § 7).

personer som är 61 år och äldre är 222 respektive 120 kronor högre i Tyresö än det lagstadgade beloppet.

Det nya avgiftstaket

Riksdagen beslutade i december 2015 att anta regeringens budgetproposition för 2016. I beslutet ingår en höjning av högkostnadsskyddet (maxtaxan) för avgifter som kommunen får ta ut för hemtjänst i ordinärt boende och vård- och omsorgsboende, dagverksamhet samt kommunal hälso- och sjukvård, från dagens 1 772 till 1 991 kronor per månad. Även taket för boendeavgift för bostad i vård- och omsorgsboende som inte omfattas av hyreslagen, höjs från dagens 1 846 till 2 045 kronor per månad.

Av ändringen, som är reglerad i socialtjänstlagens åttonde kapitel 5 § och gäller från och med den 1 juli 2016, framgår att den enskildes avgifter för hemtjänst och dagverksamhet, tillsammans med avgifter som avses i 26 § sjätte stycket hälso- och sjukvårdslagen (1982:763), per månad får uppgå till högst en tolfedel av 0,5392 gånger prisbasbeloppet. För bostad i särskilt boende får den enskildes avgift per månad uppgå till högst en tolfedel av 0,5539 gånger prisbasbeloppet⁷. Det är upp till varje kommun att besluta om man vill höja avgiftstaket.

Samtidigt som staten ger kommunerna möjlighet att öka avgiftsuttaget inom hemtjänst och vård- och omsorgsboende minskar staten anslaget till kommuner i systemet för kommunalekonomisk utjämning. För Tyresö innebär det en intäktsminskning med cirka 3,4 miljoner kronor 2016 och cirka 6,9 miljoner kronor 2017.

Föreslagna ändringar

Förvaltningen föreslår att kommunen följer den av regeringen föreslagna och av riksdagen beslutade höjningen av högkostnadsskyddet för avgifter inom hemtjänst och vård- och omsorgsboende, samt för boendeavgift i vård- och omsorgsboende, i enlighet med ändringen i socialtjänstlagen (2001:453) 8 kap. 5 §.

⁶ Prisbasbelopp 44 300 för 2016.

⁷ Lag (2015:967) om ändring av socialtjänstlagen (2001:453).

Väljer kommunen att öka avgiftsuttaget utifrån höjningen av högkostnadsskyddet, är det rimligt att följande avgifter som idag motsvarar avgiftstaket samtidigt justeras.

- Månadsavgiften för omvårdnad dygnet runt i eget boende samt omvårdnads- och serviceinsatser i vård- och omsorgsboende, höjs från dagens 1 772 till 1 991 kronor.
- Månadsavgiften för omvårdnad dag och kväll och/eller dagverksamhet höjs från dagens 828 till 890 kronor.
- Avgiften för korttidsvistelse, som den enskilde i dagsläget betalar 59 kronor per dag för, höjs till 66 kronor per dag.
- Boendeavgiften för vård- och omsorgsboende höjs från 1 846 till 2 045 kronor per månad.

De förändringar som anges föreslås gälla från och med den 1 september 2016 för att förvaltningen ska ha möjlighet att informera brukare och utförare samt genomföra de administrativa anpassningar som krävs.

I övrigt görs inga förändringar av taxan, avgifterna indexeras även fortsättningsvis och följer prisbasbeloppets utveckling. Det förhöjda minimibeloppet i förbehållsbeloppet för personer i Tyresö kommun som är 61 år och äldre, 5 223 kronor per månad för ensamboende respektive 4 345 kronor per person och månad för sammanboende, bibehålls.

Konsekvensbeskrivning

Förvaltningen har gjort en uppskattning av vad föreslagna ändringar innebär ekonomiskt för de personer som betalar avgift till kommunen för insatser inom hemtjänst och motsvarande samt boendeavgift för vård- och omsorgsboende. En uppskattning har också gjorts av hur förändringarna skulle påverka förvaltningens intäkter. Beräkningarna är grundade på verkliga uppgifter om brukarna utifrån hur det ser ut i mars 2016⁸. Uppgifterna är föränderliga då antalet brukare i varje insats kan variera från månad till månad. Det bör också nämnas att det är svårt att bedöma eventuella individuella överväganden som de enskilda kan komma att göra i samband med ett genomförande av dessa förändringar.

---

⁸ Uppgifter från Treserva.

Med en höjning av avgiftstaket från dagens 1 772 till 1 991 kronor kan den enskilde brukaren få som mest 219 kronor högre avgift i månaden, eller 2 628 kronor per år, gällande insatser inom hemtjänst eller motsvarande. Det är cirka 960 brukare i Tyresö som betalar någon form av avgift för en insats inom omsorgen om äldre och personer med funktionsnedsättning. Om kommunen beslutar att justera uttaget av avgifter i enlighet med det nya högkostnadsskyddet kommer uppskattningsvis cirka 250 brukare, varav 32 i korttidsboende, få ökade avgifter, huvudsakligen brukare som redan idag betalar avgifter upp till avgiftstaket.

Höjningen av taket för boendeavgiften från 1 846 till 2 045 kronor per månad kan som mest medföra en ökad avgift om 199 kronor per månad eller 2 388 kronor per år för den enskilde brukaren. I Tyresö är det cirka 60 personer inom äldreomsorgen som betalar en boendeavgift i vård- och omsorgsboende som inte omfattas av hyreslagen. Dessa platser finns huvudsakligen på Trollängen och Björkbacken. Det finns dessutom ett antal köpta platser där boendeavgift tas ut för personer med funktionsnedsättning i boende enligt SoL.

För förvaltningens del skulle det ökade avgiftsuttaget i enlighet med föreslagna förändringar av taxa och avgifter inbringa cirka 80 000 kronor mer i månaden, det vill säga cirka 960 000 kronor per år.

Tyresö kommun
Socialförvaltningen

TJÄNSTESKRIVELSE
2016-03-23
1 (1)

Diarienummer
2016/SN 0049 10

Socialnämnden

Ekonomisk uppföljning per 31 mars 2016

Förslag till beslut

- Rapporten noteras

Socialförvaltningen

Åsa Danielsson
Förvaltningschef

Ansa Haapala
Stabschef

Sammanfattning

Den ekonomiska rapporten avser utfall per 31 mars avseende socialnämndens verksamhetsområden. Rapporteringen avser såväl beställare som verksamhet i egen regi.

Datum 2016-04-27
 Tid 18:30–21:00
 Plats Myggdalen plan 1 kommun huset

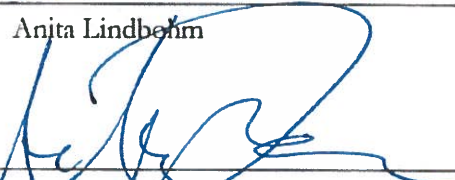
Beslutande Se närvarolista

Övriga deltagare Se närvarolista

Justeringens plats
 och tid 2016-05-02 kl 16:00

Paragrafer 1032 - 1040
 2002

Sekreterare
 Anita Lindbohm

Ordförande
 Andreas Jonsson

Justerande
 Carl-Johan Karlson

ANSLAG / BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.
 Observera att anslagstiden inte är samma sak som överklagandetiden.

Organ Socialnämnden
 Sammanträdesdatum 2016-04-27
 Datum då anslaget sätts upp 2016-05-03
 Datum då anslaget tas ned 2016-05-25
 Förvaringsplats för protokollet Socialförvaltningens arkiv

Underskrift
 Anita Lindbohm

	Utdragsbestyrkande
---	---

Närvarolista

Beslutande

Andreas Jonsson (M)
 Anna Lund (KD)
 Carl-Johan Karlson (S)
 Gerd Dufberg (M)
 Peter Freij (M)
 Åsa de Mander (L)
 Lars Owe Larsson (C)
 Barbro Rådberg (S)
 Bertil Johansson (S)
 Margitha Applegate (S), Ersättare för vakant (S)-ledamot
 Peter Söderlund (MP)

Ersättare

Birgitta Soccorsi (M)
 Fredrik Bergquist (M)
 Tony Thorén (L)
 Amanda Kennerberg (KD)
 Fredrik Melin (S)
 Alejandro Ozano (MP)
 Gunilla Andersson (V)

Övriga

Anita Lindbohm, Sekreterare, Socialförvaltningen
 Gunny Bäckström, Tf förvaltningschef, Socialförvaltningen
 Ansa Haapala, Stabschef, Socialförvaltningen, §§ 1032-1040
 Kaija Partanen, Medicinskt ansvarig sjuksköterska, Socialförvaltningen, §§ 1032-1034
 Auli Metsänsalo, Enhetschef, Socialförvaltningen, §§ 1032-1038
 Ida Marén, Utredare, Socialförvaltningen, §§ 1032-1038
 John Henriksson, Avdelningschef, Socialförvaltningen, §§ 1032-1038
 Magnus Dalhqvist, Contoller, Kommunstyrelseförvaltningen, §§ 1032-1038

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	--	--------------------

Frånvarande

Lars Lagerstedt (C)

Lisa Månsson (MP)

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	--	--------------------

UTDRAG

§ 56

Dnr 2016/KS 0166 12

Justering av taxa och avgifter inom omsorgen om äldre och personer med funktionsnedsättning

Kommunledningsutskottets förslag till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige

1. Den av regeringen föreslagna och av riksdagen beslutade höjningen av högkostnadsskyddet för avgifter inom hemtjänst och vård- och omsorgsboende samt för boendeavgift i vård- och omsorgsboende, implementeras i Tyresö.
2. Följande avgifter fastställs och indexeras, under förutsättning att beslut fattas i enlighet med punkt 1:
  - Omvårdnad dygnet runt i eget boende: 1 991 kr/månad
  - Omvårdnads- och serviceinsatser i vård- och omsorgsboende: 1 991 kr/månad
  - Omvårdnad dag och kväll och/eller dagverksamhet: 890 kr/månad
  - Korttidsvistelse: 66 kr/dag Boendeavgift i vård- och omsorgsboende: 2 045 kr/månad
3. Ändringarna träder i kraft den 1 september 2016.

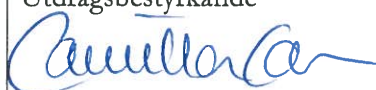
Anita Mattsson (S) och Marie Åkesdotter (MP) deltar inte i beslutet.

Särskilt yttrande

Marcus Obligado (V) lämnar ersätтарыttrande (Bilaga).

Beskrivning av ärendet

Socialförvaltningen har utrett frågan gällande taxa och avgifter inom omsorgen om äldre och personer med funktionsnedsättning. Detta till följd av att riksdagen i december 2015 beslutade att anta regeringens budgetproposition för 2016 som omfattar en höjning av högkostnadsskyddet för avgifter inom hemtjänst och vård- och omsorgsboende, samt för boendeavgift i vård- och omsorgsboende.

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	--	--

Detta innebär att kommuner ges möjlighet att höja avgiftstaket för avgifter inom hemtjänst och vård- och omsorgsboende. Höjningen regleras som en ändring i socialtjänstlagen (2001:453) 8 kap. 5 § och träder i kraft den 1 juli 2016. Samtidigt sänks det generella statsbidraget till kommuner i systemet för kommunalekonomisk utjämning.

Socialförvaltningen föreslår att höjningen av högkostnadsskyddet för avgifter inom hemtjänst och vård- och omsorgsboende, samt för boendeavgift inom vård- och omsorgsboende, implementeras i Tyresö. Socialnämnden behandlar ärendet den 27 april. Därefter går ärendet via kommunledningsutskottet och kommunstyrelsen till kommunfullmäktige för beslut.

Bilagor

Tjänsteskrivelse justering taxa och avgifter äldreomsorg och funktionsnedsättning.pdf

Justerandes sign 		Utdragsbestyrkande
---	---	--

§ 56 Justering av taxa och avgifter inom omsorgen om äldre och personer med funktionsnedsättning

I Vänsterpartiet ser vi kritiskt på att taxorna och avgifterna inom omsorgen av äldre och personer med funktionsnedsättning höjs. Det är ett viktigt fundament i den svenska välfärden att samtliga ska ha råd med den och att den är solidariskt finansierad genom skatten. Det är med stor besvikelse som vi ser hur regeringen nu har höjt högkostnadsskyddet för berörda grupper. Trots att Vänsterpartiet på nationell nivå genom budgetförhandlingarna har accepterat detta förslag vill vi ändå påpeka att det står kommunen fritt att inte höja avgifterna utan istället tillämpa det system som rådde innan de lokala förändringarna 2011, alltså att avgifterna är inkomst- och nivåkonstruerade, på så sätt tog kommunen endast ut mellan 60% och 90% av avgiftsutrymmet.

Vänsterpartiets budgetförhandlingar med regeringen har skördat stora framgångar. Gratis medicin för alla under 18 år, avgiftsfri sjukvård för alla över 85 år och 10 årliga miljarder mer till välfärden är bara några utav de vinster som Vänsterpartiet har kammat hem i förhandlingarna. Dessa reformer är viktiga och berör inte minst de grupper som också berörs av de nu höjda avgifterna.

Vi är övertygade om att vi representerar en majoritet av Tyresöborna när vi hävdar att avgifterna inte bör höjas. Genom den folkomröstning som hölls i Tyresö den 23 september 2012 och som Vänsterpartiet var med och drev, röstade 83 % nej till höjda avgifter. Det är en så rungande majoritet att kommunledningen borde ha respekterat folkomröstningens utfall.

Det är vår förhoppning att frågan om taxa och avgifter inom omsorgen av äldre och personer med funktionsnedsättning åter ska föras fram i den nationella budgetförhandlingen och att Socialdemokraterna och Miljöpartiet ska gå med på Vänsterpartiets linje om att inte höja taxorna och avgifterna utan snarare sänka dem.

För Vänsterpartiet,

Marcus Svanfeldt Obligado

TILLSAMMANS
FÖR ETT
SOLIDARISKT
TYRESÖ

Tyresö kommun
Socialförvaltningen
Ida Marén
Utredare

TJÄNSTESKRIVELSE

2016-04-19

1 (8)

Diarienummer
2016/SN 0017-12

Socialnämnden

Justering av taxa och avgifter inom omsorgen om äldre och personer med funktionsnedsättning

Förslag till beslut

Socialnämndens förslag till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Den av regeringen föreslagna och av riksdagen beslutade höjningen av högkostnadsskyddet för avgifter inom hemtjänst och vård- och omsorgsboende samt för boendeavgift i vård- och omsorgsboende, implementeras i Tyresö.
2. Följande avgifter fastställs och indexeras, under förutsättning att beslut fattas i enlighet med punkt 1:
  - Omvårdnad dygnet runt i eget boende: 1 991 kr/månad
  - Omvårdnads- och serviceinsatser i vård- och omsorgsboende: 1 991 kr/månad
  - Omvårdnad dag och kväll och/eller dagverksamhet: 890 kr/månad
  - Korttidsvistelse: 66 kr/dag
  - Boendeavgift i vård- och omsorgsboende: 2 045 kr/månad
3. Ändringarna träder i kraft den 1 september 2016.

Socialförvaltningen

Asa Danielsson
Förvaltningschef

Ansa Haapala
Stabschef

Sammanfattning

Förvaltningen har utrett frågan gällande taxa och avgifter inom omsorgen om äldre och personer med funktionsnedsättning. Detta till följd av att riksdagen i december 2015 beslutade att anta regeringens budgetproposition för 2016 som omfattar en höjning av högkostnadsskyddet för avgifter inom hemtjänst och vård- och omsorgsboende, samt för boendeavgift i vård- och omsorgsboende. Detta innebär att kommuner ges möjlighet att höja avgiftstaket för avgifter inom hemtjänst och vård- och omsorgsboende. Höjningen regleras som en ändring i socialtjänstlagen (2001:453) 8 kap. 5 § och träder i kraft den 1 juli 2016. Samtidigt sänks det generella statsbidraget till kommuner i systemet för kommunalekonomisk utjämning.

Förvaltningen föreslår att höjningen av högkostnadsskyddet för avgifter inom hemtjänst och vård- och omsorgsboende, samt för boendeavgift inom vård- och omsorgsboende, implementeras i Tyresö. Ändringen innebär att den enskildes avgifter för hemtjänst och dagverksamhet, tillsammans med avgifter som avses i 26 § sjätte stycket hälso- och sjukvårdslagen (1982:763), per månad får uppgå till högst en tolfedel av 0,5392 gånger prisbasbeloppet. För bostad i vård- och omsorgsboende får den enskildes avgifter per månad uppgå till högst en tolfedel av 0,5539 gånger prisbasbeloppet¹.

Som en följd av detta föreslås att månadsavgifterna för omvårdnad dygnet runt i eget boende samt omvårdnads- och serviceinsatser i vård- och omsorgsboende, höjs från dagens 1 772 till 1 991 kronor medan månadsavgiften för omvårdnad dag och kväll och/eller dagverksamhet, höjs från dagens 828 till 890 kronor. Även avgiften för korttidsvistelse, som i dagsläget är 59 kronor per dag, föreslås höjas till 66 kronor per dag. Boendeavgiften för vård- och omsorgsboende höjs från 1 846 till 2 045 kronor. Avgifterna indexeras och följer prisbasbeloppets utveckling, liksom tidigare.

För att förvaltningen ska ha möjlighet att informera brukare och utförare samt genomföra de administrativa anpassningar som krävs till följd av ovan angivna justeringar föreslås ändringarna träda i kraft den 1 september 2016.

---

¹ Lag (2015:967) om ändring av socialtjänstlagen (2001:453). Prisbabelopp 2016: 44 300.

Kommunala pensionärsrådet, KPR, och Kommunala rådet för funktionshinderfrågor, KRF, har fått möjlighet att yttra sig över förslaget.

Beskrivning av ärendet

Förvaltningen har utrett frågan gällande taxa och avgifter inom omsorgen om äldre och personer med funktionsnedsättning. Detta till följd av att riksdagen i december 2015 beslutade att anta regeringens budgetproposition för 2016 som omfattar en höjning av högkostnadsskyddet för avgifter inom hemtjänst och vård- och omsorgsboende samt för boendeavgift inom vård- och omsorgsboende. Höjningen regleras som en ändring i socialtjänstlagen (2001:453), SoL, 8 kap. 5 § och träder i kraft den 1 juli 2016. Samtidigt sänks det generella statsbidraget till kommuner i systemet för kommunalekonomisk utjämning.

Bakgrund

År 2002 genomfördes maxtaxereformen i form av preciserade bestämmelser i 8 kap. socialtjänstlagen (2001:453), som reglerar vilka avgifter kommunen får ta ut för omsorg om äldre och personer med funktionsnedsättning genom ett högkostnadsskydd. Syftet med maxtaxan var att skydda omsorgstagare med låga inkomster mot för höga avgifter samt att jämna ut olikheter mellan kommunerna avseende vilka avgifter som togs ut. Maxtaxan är indexerad och regleras i förhållande till aktuellt prisbasbelopp.

Utöver maxbeloppet finns ett schabloniserat minimibelopp som används för att beräkna den enskildes levnadsomkostnader, exklusive boendekostnaden.

Minimibeloppet är lagstadgat och utgår från Konsumentverkets beräkningar av skäliga levnadskostnader. Det ska täcka kostnader för livsmedel, kläder, skor, fritid, hygien, dagstidning, telefon, tv-avgift, hemförsäkring, öppen hälso- och sjukvård, tandvård, hushållsel, förbrukningsvaror, resor, möbler, husgeråd och läkemedel. Minimibeloppet är också indexerat och regleras i 8 kap § 7 SoL.

Boendekostnaden och vissa andra personliga tillägg² tillsammans med minimibeloppet utgör det så kallade förbehållsbeloppet. Det är det belopp som

---

² Det finns visst utrymme för att ge den enskilde extra medel för merkostnader under förutsättning att behovet av ytterligare medel är varaktigt.

varje person tillförsäkras innan en omsorgsavgift kan tas ut. De samlade inkomsterna inklusive bostadstillägget för pensionärer reducerat med förbehållsbeloppet utgör den enskildes avgiftsutrymme. Avgiften som kommunen tar ut får inte överstiga avgiftsutrymmet. Finns det inget avgiftsutrymme sedan förbehållsbeloppet dragits av, betalar den enskilde ingen omsorgsavgift.

Bakgrund om taxa och avgifter i Tyresö

År 2011 fick socialförvaltningen senast i uppdrag att se över taxa och avgifter inom omsorgen om äldre och personer med funktionsnedsättning. Syftet då var dels att tydliggöra den enskildes avgifter i förhållande till de insatser som gavs samt att öka intäkterna via taxan inom ramen för det lagstadgade högkostnadsskyddet (maxtaxan). Med dåvarande inkomst- och nivårelaterade taxekonstruktion, som stod oförändrad sedan 2004, tog kommunen endast ut en del av brukarnas avgiftsutrymme (60 respektive 90 procent beroende på hjälpens omfattning).

Efter beslut i kommunfullmäktige den 14 april 2011 (§ 53) övergick Tyresö till en enhetstaxa med fasta avgifter för olika insatser och beslutet innebar också att hela avgiftsutrymmet upp till högkostnadsskyddet kunde tas ut. Ändringarna trädde i kraft den 1 maj 2011.

Efter namninsamling och beslut i kommunfullmäktige hölls den 23 september 2012 en folkomröstning om den nya taxan. 29 procent av de röstberättigade deltog i omröstningen och 83 procent av dem röstade nej till den nya taxan. Alliansen ville behålla enhetstaxan, men föreslog att den justerades genom en höjning av minimibeloppet i förbehållsbeloppet för personer som var 61 år och äldre³.

Den 15 november 2012 beslutade kommunfullmäktige (§ 109) att minimibeloppet i förbehållsbeloppet för personer i Tyresö kommun som var 61 år och äldre höjdes till 5 223 kronor per månad för ensamboende och

---

³ Personer under 61 år hade redan ett högre minimibelopp. Eftersom personer som är under 61 år normalt konsumerar mer livsmedel och därmed också har en högre kostnad för livsmedel ska kommunerna ta hänsyn till denna merkostnad.

4 345 kronor per person och månad för sammanboende från den 1 januari 2013. Beloppen skulle ligga fast tills nytt beslut fattades eller lagen föreskrev annat. I praktiken innebar detta att ensamboende fick behålla 256 kronor mer i månaden och sammanboende 148 kronor mer i månaden, innan avgiften för omsorg togs ut.

Aktuella belopp

Taxan gällande avgifter inom omsorgen om äldre och personer med funktionsnedsättning är fastställd av kommunfullmäktige i Tyresö och baseras på bestämmelserna i socialtjänstlagen. De sammanlagda avgifterna för hemtjänst och motsvarande – omvårdnad, städning, tvätt, inköp, matdistribution, trygghetslarm, korttidsvistelse, ledsagarservice och dagverksamhet, får inte överstiga maxtaxan som idag är 1 772 kronor per månad. Avgifterna i taxan inom omsorgen om äldre och personer med funktionsnedsättning är indexerade och följer prisbasbeloppet.

Insatser som är av den omfattningen att avgift tas ut upp till högkostnadsskyddet är omvårdnad dygnet runt i eget boende samt omvårdnads- och serviceinsatser i vård- och omsorgsboende som i dagsläget kostar 1 772 kronor per månad. Avgift för omvårdnad dag och kväll och/eller dagverksamhet är 828 kronor per månad. För korttidsvistelse betalar den enskilde 59 kronor per dag. Boendeavgift i vård- och omsorgsboende betalas där hyreslagens regler inte kan tillämpas⁴, och är 1 846 kronor per månad.

Minimibeloppet i Tyresö 2016 är enligt följande⁵:

	<u>Yngre än 61 år</u>	<u>61 år och äldre</u>
Ensamboende:	5 501 kr	5 223 kr
Sammanboende:	4 648 kr	4 345 kr

Det lagstadgade minimibeloppet för 2016 är 5 001 kronor för ensamboende och 4 225 kronor för sammanboende i åldersgruppen 61 år och äldre⁶.

Sammanfattningsvis tas hela avgiftsutrymmet ut medan minimibeloppet för

⁴ Dessa platser finns huvudsakligen på Trollängens och Björkbackens vård- och omsorgsboende.

⁵ Det minimibelopp som gäller för ensamboende ska utgöra lägst en tolfedel av 1,3546 gånger prisbasbeloppet samt 1,1446 gånger prisbasbeloppet för var och en av sammanlevande makar och sambor. (SoL 8 kap § 7).

personer som är 61 år och äldre är 222 respektive 120 kronor högre i Tyresö än det lagstadgade beloppet.

Det nya avgiftstaket

Riksdagen beslutade i december 2015 att anta regeringens budgetproposition för 2016. I beslutet ingår en höjning av högkostnadsskyddet (maxtaxan) för avgifter som kommunen får ta ut för hemtjänst i ordinärt boende och vård- och omsorgsboende, dagverksamhet samt kommunal hälso- och sjukvård, från dagens 1 772 till 1 991 kronor per månad. Även taket för boendeavgift för bostad i vård- och omsorgsboende som inte omfattas av hyreslagen, höjs från dagens 1 846 till 2 045 kronor per månad.

Av ändringen, som är reglerad i socialtjänstlagens åttonde kapitel 5 § och gäller från och med den 1 juli 2016, framgår att den enskildes avgifter för hemtjänst och dagverksamhet, tillsammans med avgifter som avses i 26 § sjätte stycket hälso- och sjukvårdslagen (1982:763), per månad får uppgå till högst en tolfedel av 0,5392 gånger prisbasbeloppet. För bostad i särskilt boende får den enskildes avgift per månad uppgå till högst en tolfedel av 0,5539 gånger prisbasbeloppet⁶. Det är upp till varje kommun att besluta om man vill höja avgiftstaket.

Samtidigt som staten ger kommunerna möjlighet att öka avgiftsuttaget inom hemtjänst och vård- och omsorgsboende minskar staten anslaget till kommuner i systemet för kommunalekonomisk utjämning. För Tyresö innebär det en intäktsminskning med cirka 3,4 miljoner kronor 2016 och cirka 6,9 miljoner kronor 2017.

Föreslagna ändringar

Förvaltningen föreslår att kommunen följer den av regeringen föreslagna och av riksdagen beslutade höjningen av högkostnadsskyddet för avgifter inom hemtjänst och vård- och omsorgsboende, samt för boendeavgift i vård- och omsorgsboende, i enlighet med ändringen i socialtjänstlagen (2001:453) 8 kap. 5 §.

---

⁶ Prisbasbelopp 44 300 för 2016.

⁷ Lag (2015:967) om ändring av socialtjänstlagen (2001:453).

Väljer kommunen att öka avgiftsuttaget utifrån höjningen av högkostnadsskyddet, är det rimligt att följande avgifter som idag motsvarar avgiftstaket samtidigt justeras.

- Månadsavgiften för omvårdnad dygnet runt i eget boende samt omvårdnads- och serviceinsatser i vård- och omsorgsboende, höjs från dagens 1 772 till 1 991 kronor.
- Månadsavgiften för omvårdnad dag och kväll och/eller dagverksamhet höjs från dagens 828 till 890 kronor.
- Avgiften för korttidsvistelse, som den enskilde i dagsläget betalar 59 kronor per dag för, höjs till 66 kronor per dag.
- Boendeavgiften för vård- och omsorgsboende höjs från 1 846 till 2 045 kronor per månad.

De förändringar som anges föreslås gälla från och med den 1 september 2016 för att förvaltningen ska ha möjlighet att informera brukare och utförare samt genomföra de administrativa anpassningar som krävs.

I övrigt görs inga förändringar av taxan, avgifterna indexeras även fortsättningsvis och följer prisbasbeloppets utveckling. Det förhöjda minimibeloppet i förbehållsbeloppet för personer i Tyresö kommun som är 61 år och äldre, 5 223 kronor per månad för ensamboende respektive 4 345 kronor per person och månad för sammanboende, bibehålls.

Konsekvensbeskrivning

Förvaltningen har gjort en uppskattning av vad föreslagna ändringar innebär ekonomiskt för de personer som betalar avgift till kommunen för insatser inom hemtjänst och motsvarande samt boendeavgift för vård- och omsorgsboende. En uppskattning har också gjorts av hur förändringarna skulle påverka förvaltningens intäkter. Beräkningarna är grundade på verkliga uppgifter om brukarna utifrån hur det ser ut i mars 2016⁸. Uppgifterna är föränderliga då antalet brukare i varje insats kan variera från månad till månad. Det bör också nämnas att det är svårt att bedöma eventuella individuella överväganden som de enskilda kan komma att göra i samband med ett genomförande av dessa förändringar.

---

⁸ Uppgifter från Treserva.

Med en höjning av avgiftstaket från dagens 1 772 till 1 991 kronor kan den enskilde brukaren få som mest 219 kronor högre avgift i månaden, eller 2 628 kronor per år, gällande insatser inom hemtjänst eller motsvarande. Det är cirka 960 brukare i Tyresö som betalar någon form av avgift för en insats inom omsorgen om äldre och personer med funktionsnedsättning. Om kommunen beslutar att justera uttaget av avgifter i enlighet med det nya högkostnadsskyddet kommer uppskattningsvis cirka 250 brukare, varav 32 i korttidsboende, få ökade avgifter, huvudsakligen brukare som redan idag betalar avgifter upp till avgiftstaket.

Höjningen av taket för boendeavgiften från 1 846 till 2 045 kronor per månad kan som mest medföra en ökad avgift om 199 kronor per månad eller 2 388 kronor per år för den enskilde brukaren. I Tyresö är det cirka 60 personer inom äldreomsorgen som betalar en boendeavgift i vård- och omsorgsboende som inte omfattas av hyreslagen. Dessa platser finns huvudsakligen på Trollängen och Björkbacken. Det finns dessutom ett antal köpta platser där boendeavgift tas ut för personer med funktionsnedsättning i boende enligt SoL.

För förvaltningens del skulle det ökade avgiftsuttaget i enlighet med föreslagna förändringar av taxa och avgifter inbringa cirka 80 000 kronor mer i månaden, det vill säga cirka 960 000 kronor per år.

Datum 2016-04-28
Tid 09:00–10:05
Plats Sammanträdesrum Bollmora, kommunhuset

Beslutande Se närvarolista

Övriga deltagare Se närvarolista

Justeringens plats
och tid 2016-05-02

Paragrafer 47 - 65

Sekreterare

Ulrika Josephson Westberg

Ordförande

Fredrik Sawestahl

Justerande

Anita Mattsson

ANSLAG / BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.
Observera att anslagstiden inte är samma sak som överklagandetiden.

Organ Kommunledningsutskottet
Sammanträdesdatum 2016-04-28
Datum då anslaget sätts upp 2016-05-03
Datum då anslaget tas ned 2016-05-25
Förvaringsplats för protokollet Kommunkansliets arkiv plan 6

Underskrift

Ulrika Josephson Westberg

Utdragsbestyrkande

Närvarolista

Beslutande

Fredrik Saweståhl (M)
Mats Lindblom (L)
Anita Mattsson (S)
Helen Dwyer (C)
Leif Kennerberg (KD)
Kristjan Vaigur (S)
Marie Åkesdotter (MP)

Ersättare

Andreas Jonsson (M)
Anna Steele (L)
Anna Lund (KD)
Marcus Obligado (V) From kl 9.40 § 55

Övriga

Ann-Catrine Hagner, chef konsult- och servicekontoret, §§47-64
Bo Renman, kommundirektör, §§ 47-64
Britt-Marie Lundberg-Björk, chef tekniska kontoret och medborgarfokus
Eva Nilsson, kommunjurist, §§ 47-64
Inger Carlsson, handläggare, §§ 49-65
Jan Nilsson, chef fastighetsenheten, §§ 47-49
Bernt Eklund, projektledare fastighetsenheten §§ 47-49
Sigbrith Martinsson, ekonomichef, §§ 47-64
Ulrika Josephson Westberg, chef kommunkansliet,

Frånvarande

Ulrica Riis-Pedersen (C)
Karin Ljung (S)
Anders Linder (S)

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	--	--------------------

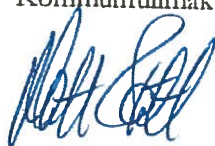
Budget för revisorerna 2017

Budgeten för revisionsverksamheten har sedan år 2012 haft en omfattning på 1 350 000 kronor. För år 2015 utökades budgeten tillfälligt med syfte att revisorerna skulle ha möjlighet att granska aktuella projekt parallellt med ordinarie granskningar av kommunens verksamheter. År 2016 fastställdes budgeten för revisionsverksamheten återigen till 1 350 000 kronor. Inga granskningar av större projekt var planerade för år 2016 utöver ordinarie granskningar.

Presidiets förslag, efter samråd med revisorerna, är att budgeten för revisorerna för år 2017 fastställs till 1 600 000 kronor, samma nivå som budgeten utökades till år 2015. Budgeten föreslås utökas för år 2017 med samma syfte som år 2015, att revisorerna ska ha möjlighet att granska aktuella projekt parallellt med ordinarie granskningar av kommunens verksamheter. Den höjda anslagsnivån är i första hand kopplad till kommunens för närvarande mycket omfattande investeringsverksamhet och bör omprövas regelbundet.

Kommunfullmäktiges presidium föreslår att revisorernas budget för år 2017 fastställs till 1 600 000 kronor.

Kommunfullmäktiges presidium

Mats Fält

Ida Antonsson

Anders Linder

Tyresö kommun
Utvecklingsförvaltningen
Karin Sundström
Utredare
08-5782 95 09
karin.sundstrom@tyreso.se

TJÄNSTESKRIVELSE

2016-04-27

1 (4)

Dnr 2016/0058 010

Kultur- och fritidsnämnden

Justering av taxor och avgifter inom kultur- och fritidsnämndens verksamhetsområde

Förslag till beslut

1. Taxorna för lokalhyror justeras med prisindex för kommunal verksamhet och gäller från den 1 januari 2017. Därefter görs en årlig justering.
2. Kulturskolans avgifter justeras med prisindex för kommunal verksamhet istället för konsumentprisindex och gäller från 1 januari 2017. Därefter görs justeringen årligen 1 juli.
3. En ny taxa införs för uthyrning av skollokaler för övernattnig.
4. Taxorna för lokalhyror och kulturskolans avgifter justeras årligen med prisindex för kommunal verksamhet.
5. Kultur- och fritidsnämnden förslår att beslut om årlig justering delegeras till kommunstyrelsen som kan vidaredelegera till berörd nämnd.

Utvecklingsförvaltningen

Iréne Hededal
T.f. förvaltningschef

Karin Sundström
Utredare

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

Enligt kommunplanen ska nämnderna se över taxor och avgifter årligen. 2012 beslutades om lokaltaxorna inom kultur- och fritidsnämndens verksamheter. Beslut togs om att höja taxorna i två steg 1 januari 2013, respektive 1 januari 2014. Evenemangstaxan sågs över 2014 och höjdes 1 januari 2015 respektive 1 januari 2016. En utvärdering av nyttjandegraden gjordes i januari 2015, vilken inte visade några förändringar.

Beslut fattades 2013 om att kulturskolans avgifter ska indexregleras. Dessa ska regleras mot konsumentprisindex(KPI). Eftersom KPI nästan inte har ändrats de senaste åren så har avgifterna inte justerats.

Indexjustering

Det kan vara rimligt att använda ett annat index förjustering av taxor och avgifter inom kultur- och fritidsnämndens verksamhetsområde. Sveriges kommuner och landsting (SKL) tillhandahåller ett index som går att använda till uppräknig av taxan, Prisindex för kommunal verksamhet (PKV). Prisindexet är avsett att användas av kommunerna som underlag vid beräkning av kostnadernas utveckling i fasta löner och priser. Det är detta prisindex som används i SKL:s egna beräkningar och beskrivningar av sektorns kostnadsutveckling.

PKV tas fram genom att priserna för löner, material och tjänster samt köpt verksamhet viktas till ett genomsnittligt pris.

PKV har varit 2,5 procent respektive 3,2 procent de senaste två åren. Eftersom taxorna för lokaluthyrning inte ändrats de senaste två åren föreslås att en uppräkningsgörelse baserat på två år. Avrundning har gjorts.

De nya taxorna för 2017 redovisas i bilagan.

Kulturskolans avgifter räknas upp med prisindex för kommunal verksamhet med början 1 januari 2017. De nya avgifterna för kulturskolan redovisas i bilagan.

Ny taxa för uthyrning av skollokaler vid övernattnings

Kommunstyrelsen beslutade i augusti 2015 om riktlinjer för uthyrning av skollokaler till föreningslivet, privatpersoner och företag. Kultur- och fritidsnämnden fick uppdraget att lämna förslag på taxor för övernattnings för de skollokaler som definierats som uthyrbara av kommunstyrelsen.

Fritidsavdelningen föreslår att taxan för de som omfattas av nolltaxan ska vara:

- Serviceavgift 200 kr.
- Faktisk städkostnad.
- Eventuell ersättning till skolan för administrativa kostnader.

Fritidsavdelningen föreslår att taxa 1 ska vara:

- Serviceavgift 200 kr.
- Faktisk städkostnad.
- Eventuell ersättning till skolan för administrativa kostnader.
- 30 kr per dygn per boende.
- Gästande ungdomslag som deltar i evenemang som anordnas av Tyresöföreningar betalar enligt taxa 1 vid övernattnings.

Fritidsavdelningen föreslår att taxa 2 ska vara:

- Serviceavgift 200 kr.
- Faktisk städkostnad.

- Eventuell ersättning till skolan för administrativa kostnader.
- 90 kr per dygn per boende.

Efter 10 år bör det göras en ordentlig översyn där taxorna utvärderas
Även dessa taxor bör indexjusteras årligen baserat på PKV.

Bilaga

Kultur- och fritidsnämndens taxor och avgifter

Taxa 1 gäller för vuxenverksamhet (21 år och äldre), för föreningar som är godkända av kultur- och fritidsnämnden.

Taxa 2 gäller för övriga, exempelvis privatpersoner, företag och föreningar i andra kommuner.

Evenemangstaxa gäller vid samtliga matcher i seniorserier som sanktioneras av de nationella idrottsförbunden, samt evenemang av övriga exempelvis företag, privatpersoner och föreningar från andra kommuner.

För övernattning i skollokaler se separat tabell.

Intern taxa gäller för kommunal verksamhet utanför kultur- och fritidsnämndens verksamheter.

Taxorna är per timme om inget annat anges.

	Nuvarande taxor		Taxor från och med 2017-01-01				
	Taxa 1	Taxa 2	Taxa 1	Taxa 2	Taxa 1	Taxa 2	Anteckning
	Gymnastiksalar						
Gymnastiksal	100	130			105	140	
Njupkärrs lilla gymnastiksal	70	100			75	105	
Idrottshallar	Taxa 1	Taxa 2	Evenemangstaxa	Taxa 1	Taxa 2	Evenemangstaxa	
Idrottshall	220	430	868	230	455	895	
Bordtennislokal	50	80		55	85		
Aulor	Taxa 1	Taxa 2		Taxa 1	Taxa 2		
Forellaulan	190	470		200	495		Kostnad för tekniker tillkommer
Kumla aula	150	240		160	255		
Tyresö gymnasium	350	700		370	740		

	Nuvarande taxor				Taxor från 1 januari 2017				
	Taxa 1	Taxa 2	Intern taxa	Festtaxa	Taxa 1	Taxa 2	Intern taxa	Festtaxa	
	Taxa 1	Taxa 2	Taxa 1	Taxa 2	Taxa 1	Taxa 2	Taxa 1	Taxa 2	
Biblioteket									Anteckningar
Bibliotekets programrum	100	220			105	230			Kostnad för vaktmästare tillkommer på stängd tid
Bibliotekets möteslokal i Trollbäcken	90	180			95	190			Kostnad för vaktmästare tillkommer på stängd tid
Föreningsgården Kvarnhjulet	Taxa 1	Taxa 2	Intern taxa	Festtaxa	Taxa 1	Taxa 2	Intern taxa	Festtaxa	Anteckningar
Nyfors - samlingsal för upp till 180 personer	190	430	430		200	455	455		Taxa 1 har halv avgift månfre 8-17.
Café - lämpligt för 40-100 personer	150	300	300		160	320	320		Taxa 1 har halv avgift månfre 8-17.
Follbrinken - möte och konferens för upp till 50 personer	110	230	230		115	240	240		Taxa 1 har halv avgift månfre 8-17.
Ektrarna - möte och konferens för upp till 10 personer	90	180	180		95	190	190		Taxa 1 har halv avgift månfre 8-17.
Navet - möte och konferens för upp till 30 personer	100	200	200		105	230	230		Taxa 1 har halv avgift månfre 8-17.
Uddbyfallet - möte och konferens för upp till 20 personer	100	200	200		105	230	230		Taxa 1 har halv avgift månfre 8-17.
Nyfors Klockan 10-02				4 000				4 200	per tillfälle
Nyfors Klockan 14-02				3600				3 800	per tillfälle
Nyfors Klockan 17-02				3400				3 600	per tillfälle
Kafé Klockan 17-02				3000				3 200	per tillfälle
Föreningar med taxa 1				1800				1 900	per tillfälle

Skolsalar/Matsalar	Nuvvarande taxor		Taxor från och med 2017-01-01				Anteckning
	Taxa 1	Taxa 2	Evenemangs-taxa	Taxa 1	Taxa 2	Evenemangs-taxa	
Skolsal, Strandskolan	70	100		75	105		
Matsal (inkluderar ej kök)	90	650		95	685		max 4 tim/tillfälle
Stor matsal (inkluderar ej kök)	1200	1400		1270	1480		per tillfälle
Ishallar	Taxa 1	Taxa 2	Evenemangs-taxa	Taxa 1	Taxa 2	Evenemangs-taxa	
Försäsong	700	1 150	1 150	740	1215	1215	
Ordinarie säsong	350	1 150	1 150	370	1 215		
Bollplaner	Taxa 1	Taxa 2	Evenemangs-taxa	Taxa 1	Taxa 2	Evenemangs-taxa	
Tyresövallen							
Försäsong	900	1500	1000	930	1585	1 050	
Ordinarie säsong	320	1500	1000	340	1585	1 050	
7-manna-plan	200	500		210	530		
Trollbäcken							
Försäsong	500	750	750	530	790	790	
Ordinarie säsong	320	960	960	340	1 015	1 015	
7-manna-plan	200	500		210	530		
Naturgräs	250	920	920	265	970	970	

	Nuvvarande taxor		Taxor från 1 januari 2017		
	Taxa 1	Taxa2	Taxa 1	Taxa 2	Anteckning
Alby Friluftsgård					
Övre salen	80	120	85	125	
Nedre salen	90	160	95	170	
Bägge salarna	900	1500	930	1 540	per tillfälle före 22.00/del av kök
Festtaxa	2 400	3000	2540	3 080	per tillfälle före 03.00/del av kök
Bastu	90	250	95	265	

Övernattning i skollokaler	Taxa från 1 januari 2017	Anteckning
Omfattas av nolltaxa		Kostnad tillkommer för: <ul style="list-style-type: none"> • serviceavgift 200 kr • städkostnad • administrationskostnad till skolan
Omfattas av taxa 1*	30 kr /boende och dygn	Kostnad tillkommer för: <ul style="list-style-type: none"> • serviceavgift 200 kr • städkostnad • administrationskostnad till skolan
Omfattas av taxa 2	90 kr /boende och dygn	Kostnad tillkommer för: <ul style="list-style-type: none"> • serviceavgift 200 kr • städkostnad • administrationskostnad till skolan

*Gästande ungdomslag som deltar i evenemang som anordnas av Tyresöföreningar betalar enligt taxa 1 vid övernattningar.

Kulturskolan	Avgift 2016	Avgift 2017
Instrumentalundervisning	1 120	1 155
Förlängd lektionstid	1 570	1 620
Sångundervisning 7-9 år	575	590
Sångundervisning 10-12 år	660	680
Sångundervisning från 13 år	1 120	1 155
Orkester och ensemble och kör	Avgiftsfritt	
Musiklek	575	590
Blockflöjtsgrupp	575	590
Musikproduktion	660	680
Rockskola	760	785
Rytmik för barn med autism	575	590
Dans/Teater/Bild och form 45 min	660	680
Dans/Teater/Bild och form 60 min	760	785
Dans/Teater/Bild och form 75 min	945	975
Dans/Teater/Bild och form 90 min	1 120	1 155

Datum 2016-05-19
 Tid 09:00–09:25
 Plats Sammanträdesrum Bollmora, kommunhuset

Beslutande Se närvarolista

Övriga deltagare Se närvarolista

Justeringens plats och tid Kommunkansliet 2016-05-23

Paragrafer 66 - 77

Sekreterare
 Hillevi Elvhage

Ordförande
 Fredrik Saweståhl

Justerande
 Anita Mattsson

ANSLAG / BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.
 Observera att anslagstiden inte är samma sak som överklagandetiden.

Organ Kommunledningsutskottet
 Sammanträdesdatum 2016-05-19
 Datum då anslaget sätts upp 2016-05-24
 Datum då anslaget tas ned 2016-06-15
 Förvaringsplats för protokollet Kommunkansliets arkiv plan 6

Underskrift
 Hillevi Elvhage

	Utdragsbestyrkande
---	--------------------

Närvarolista

Beslutande

Fredrik Saweståhl (M), ordförande
 Mats Lindblom (L), 1:e vice ordförande
 Anita Mattsson (S), 2:e vice ordförande
 Ulrica Riis-Pedersen (C)
 Leif Kennerberg (KD)
 Kristjan Vaigur (S)
 Marie Åkesdotter (MP)

Ersättare

Anna Steele (L)
 Helen Dwyer (C)
 Anna Lund (KD)
 Marcus Obligado (V)

Övriga

Britt-Marie Lundberg-Björk, chef tekniska kontoret och medborgarfokus, kommunstyrelseförvaltningen
 Jonas Jansfors, HR-chef, kommunstyrelseförvaltningen
 Ann-Catrine Hagner, chef konsult- och servicekontoret, kommunstyrelseförvaltningen
 Inger Carlsson, handläggare, kommunstyrelseförvaltningen, från och med § 70
 Ulrika Josephson Westberg, chef kommunkansliet, kommunstyrelseförvaltningen
 Eva Nilsson, kommunjurist, kommunstyrelseförvaltningen
 Hillevi Elvhage, kommunsekreterare, kommunstyrelseförvaltningen

Frånvarande

Andreas Jonsson (M)
 Karin Ljung (S)
 Anders Linder (S)

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	--	--------------------